

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Wekerle beszéde.

Budapest, január 28.

Napok óta várta az egész ország, hogy abba a vitába, mely a képviselőházban az adójavaslatok fölött folyik, végre Wekerle is beleszól. Nemcsak azért, mert végre is mindenki őt tartja a javaslatok legjobb és leghivatottabb magyarázójának, hanem azért is, hogy végre tisztán lásson, mi igaz azokból a speciális kifogásokból, amiket eddig egyesek a javaslatok ellen elmondtak.

Tagadhatatlan, hogy az általános jövedelemadó behozatalát fel lehetett használni a javaslatok ellen való agitációs célokra, mert hisz a jövedelemadó tényleg másodszor vonja adó alá azokat a bevételeket, amelyek a többi adónem alapján egyszer már megadóztattak s így főleg a kereseti adóval tartják az általános jövedelemadót összeférhetlennek. De nem szabad elfeledni azt, hogy nálunk egészen különleges adózási viszonyok vannak s hogy, mint Wekerle mondta, a most tárgyalás alatt levő adóreform a mai adórendszerből fejlődött ki s mindenben a mai viszonyokhoz simul.

Nálunk a polgárság egy fél évszázad óta nincs arra nevelve, hogy egyes adót fizessen, hanem az állami bevételi források legjelentékenyebb részét

a közvetett adók és a fogyasztási adók képezik. Ettől eltérni ezuttal sem lehetett s nem lehetett az állami bevételek alapjául az egyenes adókat megtenni. Ennek nemcsak az a következménye, hogy a többféle állami egyenes adó rendszerét fenn kellett tartani, hanem az is, hogy gondoskodni kellett a különböző adónemek korrekciójáról is, mert nincs olyan adókulcs és nincs olyan adórendszer, mely szinte automatikus pontossággal működne.

A ma érvényben levő adórendszerünkben ilyen adókorrekcióm nincs s Wekerle azért hozta be az általános jövedelemadót, mint a többi egyenes adók esetleges aránytalanságának korrekcióját. Tehát csak látszólag külön adó az általános jövedelemadó s így a kétszeres megadóztatás is csak látszólagos, mert ha az általános jövedelemadó be nem hozatnék, akkor a többi adónemnél, a házádonál, a földadónál, a kereseti adónál stb. kellene számtalan kategóriát külön-külön adókulccsal felállítani, ami csak a kezelést nehezítené, anélkül, hogy a polgárok számára kevesebb megadóztatást is jelentene. Tehát a jövedelemadó csak azért hozatik be, hogy a kezelés egyszerűbbé tétessék s hogy a többi adónemben jórészt kivihetetlen és valósággal szörzálhasogatásra vezető mérlegeléseknek elejét vegye. És

nincs garancia arra, hogy ha a jövedelemadó mellőzésével a többi egyenes adónemek jobban kategorizáltak lennének, akkor éppen a kategóriákba való osztás nem rejtne magában több igazságtalanságot, mint aminő igazságtalanság az állítólagos kétszeres megadóztatással jár. De különben is lehetetlen egy modern adórendszerből az általános jövedelemadót mellőzni, mert ha progresszív adózást akarunk, akkor szükségünk van az általános jövedelemadóra.

Az ugyanis kétségtelen, hogy a reáladókra, minő a föld- s a házádo, progresszív adókulcs nem alkalmazható. Ezzel mindenki, aki adókérdésekkel tudományos alapon foglalkozik, tisztában van s csakis a magyar képviselőházban lehetett ennek ellenkezőjét elmondani a kikacagtatás veszedelme nélkül. De a progresszív adókulcsnak a reáladókra való alkalmazásának követelése nem volt az egyetlen csodabogár, ami a most folyó adóvitában elhangzott s amit a felnöttek oktatása kedvéért Wekerle kénytelen volt megmagyarázni. S ha semmi egyéb érdeme nem volna a mai beszédnek, csak az, hogy ezen abszurd követelés kivihetlenségét megmagyarázta, az is nagy érdem, mert ezzel elvonta annak a gyűlölködő agitációnak alapjait, amit bizonyos oldalról az adóreform ellen azért indítottak, hogy a

A vak Tözsér.

Írta: Bárány Albert.

(Utánnemelés títus)

— Csókold meg a lábam nyomát is, te rongy, — kiáltotta Tözsér Bálint a feleségének. — Elvesztél volna a piszokban, meghaltál volna éhen, ha rajtad nem felejttem a szemem. Lettél volna szivesen a szolgálóm is, és én mégis oltár elé mentem veled. Aztán azt hiszed, hogy neked szavad van az én portámon. A koldusok fogják be a szájukat, ha jó meg a soruk.

Ezt a szentenciát mindennap kimondta Bálint. A menyecske mindjárt elakadt ilyenkor a száva. Összeszorította a fogait, s fehér kötőjébe törülte meg könyveborult szemét. Semmi sem fájt neki úgy, mintha a koldus voltát veti oda neki a gazdája. Irigylte a sorsát Sutyi Ilkának, akit annyiszor ver meg az ura, ahányszor felhozza az isten a napot az égre, de nem vethet semmit a szemére neki, mert egyforma szegények mind a ketten. Ő is szivesen eltérne két foltokat hótésztén, csak a becsületében ne gázolna Bálint. Keserűnek érzett minden falatot, amelyet a Tözsérek asztaláról megesszik, s égette a testét a selyemruha, amelyeknek az árát pedig szivesen adta az ura. Mert hát Bálint szerette a feleségét, csak a góg miatt nem tudta magával egyenlőnek tekinteni.

Végre is megtelt a pohár. A szegény menyecske nem bírta tovább a nehéz keresztet. Szabadulni akart minden módon tőle. Egész napokon át azon törte a fejét, hogy mi módon menekülhetne meg a „koldus” névtől. Utóljára is odajutott, hogy vagy világra

bujdosik, vagy elemésztí magát. Akkor majd nem fogja hallani azt a rettenetes szót. Hogy ha elszökne a szegénységbe... De mikor szereti az urát, s nem állná meg egy hétig sem, hogy el tudna nélküle lenni. Nem a munkától és a nyomorúságtól fél, hiszen megszokta azt már, hanem attól, hogy a szive visszahuzza megint, s ha ismét megtérne, ki hinné el neki, hogy a szerelem kergette vissza. Nincs más menekvés hát, mint a halál. Sirhalmát talán nem fogja megzavarni a gyűlöletes szó.

Ahoz nagyon is tapasztalatlan volt, hogy magától tudja az elemésztés módját. Olyan halált keresett csak, amelyik ne nagyon esufitsa el fiatal, gyenge testét. Emlékezett rá, hogy Kesziben orvosságot csinál egy javasasszony, akinek a kotyvasztékától úgy elpusztul a patkány, hogy hirmondó sem marad belőle. Rokont ment hát látogatni Keszibe, de első útja Borka nénéhez esett mégis.

— Sok a patkány, nénémasszony. — Nem tudok már mit csinálni velük. Kieszik még az ember szájából is az ételt maholnap. Tudna-e kend valami orvosságot ellenük? Megfizetném jól az árát és még meg is köszöném szépen.

— Adok én lelkem, olyan pogácsát, hogy hirmondója se marad a czudar fergének. De aztán vigyázzál, gyöngyöm, hogy ne jusson hozzá a patkányon kívül más isten teremtménye. Csak oda rakjad a patkánylyuk elé, ami meg megmarad jól zárjad el két lakatra a ládafenekére. Vagy ássad el a földbe a hegytetőn.

— Hát olyan hatalmas tetemény az? — kérdi a menyecske olyan csendes hangon,

hogy talán túllármázta azt szívének erős dobogása is. Aztán mi lenne, ha valahogy ember enné meg?

— Ember? — dübnyögött az öreg asszony, ráemelve a menyecske apró feketé szeméit. — Meghalna szentem ettől a kis pogácsától a fél falu, ha beadnák neki. De hát, mit kíváncsiskodol? Talán bizony?... Ej, no hát nekem elmondhatod a bajodat, ha van. Eligazítom én, ne félj, galambom. Mindennek csak a módját kell tudni. Hidd el, kinésem, senki se kiabál fel a sírból.

Tözsér Bálintné reszketni kezdett, mint ha a hideg lelte volna ki. Borka néne biztatni kezdte. Úgy fogatta körül a szavaival, mint a hálóbá került legyet a pók.

— Fázol, lelkem? Bizony nem valami barátságos ez az én kis viskóm. De nem is kellene nekem ambitusos épület. Az csak nektek való, fiataloknak, szépeknek, akik sokáig éltek még. Csak nektek való. Hallottam a Tözsérek hírét, tudom, hogy első had Pilyinben. Nem lakol te sem ilyen lyukban — nevetett csendesen az anyó. — De hát hiába, mindenkinek van valami buja-baja. Eleget éltem én már, hogy tudjam az ilyeneket. Egyiknek az apósával, anyósával van baja, a másikkal meg rosszul bánik az ura. A harmadik meg a más kedvéért szeretne szabadulni a híres eskütől. Tudom én jól. Segítettem én már soknak a baján. Csak mondd el bátran lelkecském, akármilyen kívánságod volna. Azok a komisz patkányok sokszor az élők szívére rágódnak. Ugy hívják ilyenkor őket, hogy: bu. Segíték én rajta, akármiféle legyen is. Csak a módját kell tudni, aztán senki sem kiabál fel a sírból.

— Nem akarok én senkit megölni —

föld- és házadóra nem alkalmazza a progresszív adókulcsot.

Wekerle maga sem tagadta, hogy a kis- és nagybirtok adóztatása között nincs meg az aránytalanság, de joggal mutatható rá arra, hogy a javaslatok célja éppen ennek az aránytalanságnak megszüntetése, az által, hogy az individualizált jövedelem progresszív adó alá vetetik. Amíg tehát a régi jövedelmi pótdadó nem is akart igazságos adó lenni, hanem egyszerűen csak az állami jövedelmeket akarta fokozni s ezzel a többi adó nem igazságtalanságát még jobban fokozta, addig a mostani általános jövedelemadó egyenesen azzal a pretenzióval léphet föl, hogy adórendszerünk egyenlenségeit az emberi lehetőség határain belül kiegyenlíti. S joggal lehet Wekerle, hogy mai beszéde után a két legkardinálisabb kifogás, ami az adójavaslatok ellen elhangzott, hogy t. i. miért nincs a föld- és házadóra progresszív adókulcs alkalmazva s hogy az általános jövedelemadóval a kétszeres megadóztatás igazságtalansága inauráltatik, minden jóhiszemű ember szemében megczófoltatott.

De egy másik gyűlöletes váddal szemben is meg kellett Wekerlének védekeznie a reformjavaslatát. Ipar- és kereskedelemellenes tendenciát vetettek ugyanis Wekerle szemére ezek miatt a javaslatok miatt. Ezt a tökekamatadó fentartása, az adómentes papiroknak általános jövedelemadó alá vonása s az adóbevallások fokozottabb ellenőrzése miatt hangoztatják bizonyos oldalról. Wekerle ezeket a vádakot is való értékűre szállította le. Éppen Wekerlének s éppen a jelenlegi kormányának ipar- és kereskedelemellenes törekvéseket tulajdonítani a legnagyobb méltánytalanság, hisz Wekerléről nem is szólva, Kossuth

Ferencz is többet tett az iparfejlesztés és a magyar kereskedelem expanziója érdekében, mint összes elődje együttvéve. Ami a tökekamatadót illeti, az eredeti javaslat öt százalékban állapította meg az adókulcsot s csak a pénzügyi bizottság emelte fel tíz százalékra. Wekerle a felemelés ellen küzdött a bizottságban s miután ott sikert nem ért el, most a plénum előtt fogja mai ígérete szerint az adókulcs leszállítását követelni, mert tudja, hogy a tökekamatadó leszállítása a leszámitolási kamatlábat csökkenti, ami pedig elsősorban az iparnak és a kereskedelemnek válik előnyére. Az adómentes papiroknak általános jövedelemadó alá vonása is éppen a méltányosság követelménye, mert ha tökekamatadó van, akkor nem lehet az állampapirokba elhelyezett tőkéket sem adómentességben részesíteni, főleg akkor, ha nem fél Wekerle attól, hogy ezáltal papirjaink elhelyezhetését nehezíti meg. Éppen erre tért ki mai beszédében, mikor kijelentette, hogy az értékpapiradó nem fogja befolyásolni az értékpapírok árfolyamát, mert a mi árfolyamunk a külföldi után igazodik. Tekintve azonban azt, hogy ez az értékpapiradó nem szelvényadó formájában szedetik be, a külföldön elhelyezett papirjaink tovább is adómentességet fognak élvezni s így a külföldi árfolyam nem fog csökkenni, ami Wekerle szerint a belföldi árfolyamot is nivón fogja tartani.

Végül, ami a bevallások szigorubb ellenőrzését illeti, ez nem az ipar- és kereskedelem ellen, hanem az immoralis adóletagadás ellen irányul s igazán sajtószerű szint ad ennek a kifogásnak, hogy éppen ipar- és kereskedelemellenes tendenciát látnak benne egyesek.

Wekerle valósággal pozdorjává tette azt a mesterséges barrikádöt, amit

bizonyos oldalról az adójavaslatok törvénynyé válása ellen emelni akarnak s az adójavaslatok megszavazása ellen a mai beszéd után alig lehet többé komoly érveket felhozni. S három év múlva, mikor majd ezek a reformok remélhetőleg hatályba lépnek, fogja csak látni az ország, hogy minő üdvös és minő korszerűségi reform, amit ezekkel a javaslatokkal Wekerle egész csendben, dobszó nélkül s diadalkapukra nem reflektálva, megvalósított.

Budapest, január 28.

A képviselőház holnap, pénteken délelőtt tíz órákor ülést tart, amelyen folytatják az adóreformjavaslatok tárgyalását.

Justh és a románok. A „Tribuna“ mai számában a következőket írja:

A múlt szombaton Justh Gyula a Ház folyosóján karon fogott egy román képviselőt és ezt mondotta neki:

— Öszinte békét akarok veletek kötni. Elvárom, hogy ebben az igyekezetemben teljes erővel fogtok engem támogatni. Mit szólsz a dologhoz?

— Hogy mit mondom? — válaszolt a román képviselő. — Hát ez nagy dolog volna. Kegyelmes uram, te tudod, hogy nem mi vagyunk a hibásak.

— Tudom — mondá Justh, — a hiba a mi részünkön van, én veletek békét akarok kötni az igazságosság és a demokrácia alapján és meg is fogom mondani ő felségének, hogy programomnak egyik kardinális pontját a veletek való kibékülés képezi.

Justh és a román képviselő — írja tovább a „Tribuna“ — ezután eszmecserét folytattak a nemzetiségi kérdéssel és Justh ismételt is hangoztatta, hogy a király előtt ezt a kérdést érinteni fogja.

Ezzel szemben illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy a képviselőház elnöke újabb időben nemzetiségi képviselőket nem érintkezett és hogy senkivel szemben nem tett kijelentést arról, hogy mit fog ő felségének elterjeszteni.

mondá fogvaczogva a menyecske. — Nincs én neked senkivel sem bajom.

— No, no, nem kell megharagudni édes. Te sem vagy azért a világ boldogja, hogy olyan gazdagságba vitt Tözsér Bálint. Tudom én azt jól. Lehetne az még jobban is. Hej, hej, amit az én szemem lát, azt nem lehet eltakarni szép szóval. Valami bajod van neked lelkem. A szemedről látom, hiába süttöd le. Nagy bajod van s nagyra határozod el magad.

— Hát ha akarja tudni kend, hát nagyra csakugyan. De nem mást akarnék elémészteni, hanem magamat la... — zokogott keservesen a menyecske.

— Azt már ugyan rosszul tennéd — s megsimogatta a síró asszonyka fejét Borka nene. Lehet a bajod másképp is segíteni. Csak mondd el főviról-hegyire, hogy mi bánt úgy, hogy meghalni szeretnél miatta. Minek halnál te meg, mikor mást is csak úgy meghalni vallónak teremtett az Isten. És talán jobban rá is szolgált, mint te. Galambom — s odahajolt a menyecske füléhez — ha kell segítek én a bajod. Nem tud róla senki s egykettőre özvegy lehetsz.

— Verjen meg az Isten, ha csak kívánám is az uram halálát — felelt fejét felémelve a menyecske. — Nem érdemelné meg tőlem.

— De ha talán jobban szeretsz valakit nálánál, aztán utban volna Bálint — sutogta a vén asszony.

— Nincs a világon senki, akit jobban szeretnék nála.

— Hát akkor mért akarsz meghalni? — csodálkozott Borka nene.

— Minek mondjam, úgy sem tud kigyulmed orvosságot arra.

— De már csak hadd halljam, magam is nagyon kíváncsi vagyok rá. Van az én patikámban mindenre orvosság. Visszaszerzem én az urad szerelmét is, ha valaki ellopja tőled.

— Szeret az engem most is — felelt a menyecske felesillanó szemmel. — Talán meg is hal bujában utánam.

— No még ilyet nem hallottam tubiczám. Talán az a bajod, hogy nem kellett komaasszonyt keresni idáig. Ezen se busulj, jövő ilyenkorra, ha akarsz fiut, ha akarsz leányt ringathatsz a bölesőben.

— Az Isten áldását nem magánál keresném nene. Attól még el sem késtem talán. De hát elmondom a bajomat. Majd meglátom, hogy tud-e orvosságot arra is. Azt tudja kigyulmed, hogy szegény árva leány voltam s gyermekeségemtől fogva magam kerestem meg a harapni valómát is. És ebből a szegénységből egyenesen a Tözsérék portájára mentem. Olyan szerencse ért, hogy irigyelt érte az egész falu. Nem volt olyan leány, akit Bálint meg ne kapott volna. Talán irigységből átkozott meg valaki. Szerettem az uramat, annak az indulata sem változott meg, megvan mindenem, amit szemem-szám megkíván. Bár ne volna. Szívesen lennék a Bálint oldalán ebben a házban s dolgoznék megszakadásig, csak azt ne hallanám soha, hogy: koldus. Mintha kést szurna az uram belém, mikor ezt veti szememre mindjárt. Mihelyt nem találom el a kedvét, ha szólok egyet, ami nem tetszik neki, mindjárt hallok azt, hogy koldus voltam. Ezért akarok meghalni. Nem tudom hallani tovább azt a szót. Most már tudja a bajomat, hát segítsen rajta, ha tud.

A menyecske fáradtan öle csesztette a kezét s csendesen várt, földre szegzett tekintettel.

Borka nenének meg-megrándultak vékony ajkai, mintha mondani akarna valamit. A mély csendben csak a menyecske sóhaját, meg egy nagy fekete macska dorombolását lehetett hallani. Ez is olyan volt, mintha nagy, üres börtön fölött rabbilinéseket hengergetnének. Végre felállott a vén asszony s egy szuette ládában keresgélt.

— Nézzed lányom, — tipegett a menyecskehez, — ebben az üvegben olyan szer van, amit nem tud utánam csinálni a világ egy orvosa sem. Száz napi járőföldre kell mennem, hogy megtaláljam azt a fűvet, amiből ezt a vizet leforráztam. Estére adj belőle tíz cseppet az uradnak be, s reggelre kelve nem fogod a koldus nevet hallani tőle.

— De hát Istenem, én nem akarom megölni, — jajdult fel az asszony, — megmondtam már. Vagy úgy. Jó, beveszem én magam, s akkor reggelre nem lesz koldus már a nevem. Vagy nem hallom, ha mondja is valaki nekem.

— Dehogy, dehogy, — vigyorgott Borka nene, — ne vedd, az Isten áldjon meg. Tudod, hogy szeretem a garast, meg másfajta ajándékot sem vetek meg, de ne kapjak tőled soha egy babszemet, ha ez az orvosság segíteni nem fog a bajodon. Az urad életben marad, s a karjából sem fog elveszni egy szikrányi erő sem, beteg sem lesz az orvosságtól, s még sem fogja soha szemedre vetni, hogy koldus voltál. Pedig ő sem lesz az, mert vörös kakas se száll a háztetőre, meg dög se üt be a marhák közé. Szóval egy szó, mint száz, ne legyen Pipony Borka a nevem, ha nem segíték a bajodon, lelkem.

A menyecske olyan nehezek voltak a lábai hazamenet, mintha ólomból volnának, vagy egy nagy teher alatt roskadozna a térdé. Nem volt pedig nála más egy kis

A politika világából.

Budapest, január 28.

A függetlenségi párt egysége.

— A banktárgyalások megkezdése. —

A függetlenségi párt tagjai tegnap este elhatározták, hogy *Kossuth* Ferenczet és *Justh* Gyulát ünnepegni fogják és ebben az ünneplésben a ragaszkodás és a bizalom kifejezése mellett dokumentálják a függetlenségi párt egységét mindenféle széthúzó törekvéssel szemben. Az impozáns ünneplésre, amelyről más helyen számolunk be, közvetlen okot *Ugron* Gábor adott, aki tudvalevőleg tegnap a képviselőház folyosóján szóval, majd pedig a lapjában tólad is támadást intézett *Justh* ellen. Eppen ezért az ünnepléssel kapcsolatban *Ugron* Gábor ellen is kifejezést akarnak adni elégedetlenségüknek. Akadtak egyesek, akik kizáró indítványról beszéltek, a többség azonban azon az állásponton volt, hogy a legközelebbi pártértekezleten helytelenítő indítványt tesznek *Ugron* ellen. *Ugron* Gábor a folyosón az újságíróknak ezt mondta:

— Olyan ember vagyok, aki, ha valami a begyemben van, azt kimondom, ha a fejemet veszik is. Nem helyeslem, hogy *Justh* a királyhoz menjen, amikor Apponyi a párt nevében már ott járt. De ha már ott volt, miért nem mondja el a kihallgatáson történt dolgokat. Csak azt kötelezi diszkreczió, akit a király hív meg audienciára és nem azt, aki maga jelentkezik kihallgatásra. Neki kötelessége a pártot informálni.

A párt és az *Ugron* közötti ellentétet *Hoitsy* Pál igyekezett kiegyenlíteni. Este a pártkörben is élénk megbeszélés tárgya volt ez a dolog és *Hoitsy* Pál meg is tudta győzni a párt tagjait annyira, hogy az *Ugron* elleni kizáró indítvány tervét elejtették. Megállapodtak abban, hogy megvárják *Ugron* védekezését és azután fognak határozni. Nagy meglepé-

űvegen kívül, amelyben egy gyűszűnyi kis víz locsogott.

— Jó hogy haza jöttél már, igazán ideje volt, — fogadta az ura. — Mindjárt estére harangoznak.

— Olyan nehezemre esett az ut, — felelt a menyecske akadozva. — Már azt hittem, hogy haza sem segít az Isten.

— Hát beteg vagy, Julkám? Akkor fekdj le, drágám.

— Jaj, nem lehet még. Hát a csibéket ki zárja el, hát a malaczkoknak ki ad árpát.

— Az elő az egészség, aztán a jószág.

— Azért nem kell gondozatlan hagyni, amit az Isten adott.

— Seh se törődj te azzal Julka. Csak fogadd meg, amit mondtam. Majd bemegy a csibe magától is, ha akar, meg a szolgáló nem hagyja éhen vezni a malaczkot.

— Majd lefekszem. Abba se halok bele, ha előbb ellátom a jószágokat. Nem azért adta az Isten, nem is azért tartotta meg, hogy elpusztulni hagyjam őket. Már csak gondját viselem, ami az enyém.

— Hát fogadsz szót, Julka? — mordult fel türelmetlenül Bálint.

— Nem biz én, míg el nem végzem a dolgom — felelt piros arccal a menyecske.

— Aki beteg, menjen fekdni. Örülj, hogy módot adott az Isten hozzá. Aztán meg mondtam már, hogy szó se legyen, ha én beszélek, te koldusivadék.

A menyecske szó nélkül befordult a házba. Le is fekdtt engedelmesen. Az ura meg letakargatta gondosan a nagy dunnával, mert egyre törte a hideg a szegény asszonyt. Még le sem akart fekdni a jó ember. Ugy rimázkodott neki a felesége, amíg lepihent egy kiesit. Ahogy azonban letette

déssel konstatálták azonban a párt tagjai, hogy a mai tüntetések teljesen megfeleltek annak a célznak, amelyet szolgálni akartak és ünnepelesen dokumentálták a párt egységét és vezéréhez való ragaszkodását.

A mai nap legnevezetesebb eseménye különben az a félhivatalos jelentés, hogy a banktárgyalásokat legközelebb hivatalosan megkezdik. Mint ugyanis a „Budapesti Tudósító”-val illetékes helyről közlik, a két kormány részéről kiküldendő szakbizottságok a jövő hét folyamán megkezdik munkájukat. Ez a nagyjelentőségű hír akkor lett köztudomású, amikor a bankbizottság függetlenségi tagjai ma este a pártkörben gróf *Batthyány* Tivadarral és *Holló* Lajossal tanácskozássra vonultak vissza, hogy megállapítsák, milyen álláspontot foglaljanak el a bankbizottság holnapi ülésén. Gróf *Batthyány* Tivadar, a bankbizottság elnöke, bejelentette, hogy hivatalos tudomása van a banktárgyalások megkezdéséről, amit különben a bankbizottság holnapi ülésén *Wekerle* Sándor miniszterelnök is be fog jelenteni és ezért azt indítványozta, hogy a bankbizottság holnapi ülésén konstatálják a két kormány közötti tárgyalások megkezdését és az önálló jegybank felállításának szükségességét hangoztatva utasítsák az előadót kimerítő előadói tervezet elkészítésére. Addig pedig napolják el az ülést. A tagok ilyen értelemben meg is állapodtak és a bankbizottság holnapi ülése így is fog lefolyni.

Nevezetes dolog még az is, hogy az *ujonczjavaslatok* dolga is rendbe jött ma. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ugyanis a mai ülés megnyitása előtt fölkeregte *Justh* Gyulát és megállapodott vele az iránt, hogy a véderőbizottságot a legközelebbi napokban ülésre hívják össze az *ujonczjavaslatok* letárgyalására. *Justh* Gyula föllépése következtében a függetlenségi párt ma már teljesen fölhagyott azzal a követeléssel, hogy a bankkérdést kell előbb tisztázni és inkább azt hangoztatták, hogy az

ujonczok megszavazása becsületbeli kötelessége a függetlenségi pártnak, amely a kormányzással együtt kötelezettséget vállalt az állami szükségletek zavartalan rendelkezésre bocsátására is. Este a függetlenségi pártkörben aztán köztudomású lett, hogy a véderő-bizottság hétfőn fogja ezt az elhalasztott ülést megtartani.

A pártközi hangulatról hivatalos kommunikét is adtak ki, amely így hangzik:

A függetlenségi pártkör Erzsébet-köruti párt helyiségében ma este is mozgalmas élet uralkodott. A nagy számban megjelent párttagok között felfűrtak a körben *Thaly* Kálmán v. b. t. t., a párt tiszteletbeli elnöke, *Hoitsy* Pál ügyvezető alelnök, gróf *Batthyány* Tivadar, *Holló* Lajos és *Sághy* Gyula alelnökök, *Glatz* Antal, báró *Kemény* Árpád és *Smialovszky* Valér főispánok és a pártnak sok képviselő- és kültagja. A jelen voltak hoeszabb időn át élénk beszédetét folytattak és különösen nagy lelkesedéssel fogadták *Csanak* János, a függetlenségi párt debreczeni jelöltje győzelmének hívét. Ugyancsak megjelent ma a pártkörben *Máté* László is, a tiszaháti kerület országgyűlési képviselője és bejelentette a függetlenségi pártba való belépését, amit a párt tagjai örömmel vettek tudomásul.

Budapest, január 28.

A horvátok értekezlete. A horvát képviselők ma este értekezletet tartottak, melyben az adójavaslatokhoz beterjesztendő indítványokat és módosítványokat beszélték meg. Ez alkalommal szóba került a miniszterelnök tegnapi nyilatkozata, melyre nézve konstatálták, hogy az semmiféle pozitív támpontot nem nyújt, mely a mostani helyzet megváltoztatására irányuló tárgyalások kezdésére alkalmas lenne. Amíg Horvátországban az alkotmányos rend helyre nem áll, ily tárgyalások egyáltalában kizártnak tekinthetők.

a képere, s Julka látta, amint vigan mosolyog is a beszédéhez.

— Hát igazán nem lát kend engem? — kérdezte végre az asszony remegve.

— Hát hogy lássalak, ha eloltottad a mécses?

— Hiszen sűt már a nap, lelke.

Az ember elkezdett nevetni az ágyban. — Jó, jó, máma nincs április elseje. Csak fekdj le, Julka. Én is jobban elalszom akkor, mert, tudja Isten, ugy ki van már aludva a szemem.

Délre tudta az egész falu, hogy Tözsér Bálint megvakult mind a két szemére. Nem látja az, szegény, azt sem, hogy nappal van-e, vagy éjjel. És ezen az ő vakágán nem tud segíteni orvos. Elvitték Maharerhez is, szécsénybe, aki folyton vagdal, hol egy kezét, hol egy lábát, de a Tözsér Bálint szeméről csak nem tudta levenni a hályogot. Nem is látszott azon a bogárfekete szemén annyi sem mint a kék égen a kőnyű szürke felleg.

Egy ideig a szegény vak kétségbe volt esve. Imádkozott, káromkodott össze-vissza. Felvezette magát a templomba, letérdelt az oltár elé, elment a szent kuthoz, hogy megmossa a forrás vízzel a szemét, s mikor mindez nem használt, megfenyegette öklével az eget. Aztán kezdett belenyugodni a szerencsétlenségébe. Megfogta a felesége remegő kezét, s ugy szólt hozzá kérés, könyezve. — Ne hagyj el, drága feleségem. Légy a gyámolóm, nekem, szegény koldusnak.

És Julka levetette piros viganóját, feketét vett fel, s abban gondozta, ápolta grámoltalan urát. S mikor az hálálkodva köszönte jószágát, Julka elkezdett sírni. Örömben-e, bánatában-e?...

a fejét, már el is aludt olyan édesen, mintha hat éjszakát mulatott volna át. Az asszony egyre hánykodott az ágyában, s fel-feltámaszkodott könyökére, hogy a mécses pislogása mellett megnézzze alvó férjét. Az ő szemére nem jött álom, pedig Bálinton ugyan nem látszott semmi hatása az orvosságnak. Talán tiszta víz volt az, amit ételébe vegyített a felesége. Az a Borka néne talán tréfát csinált csak boszúból, amiért nem kellett a halálos vize, Istenem, ugy volna a legjobb. Hej adna neki Julka egy fazék zsirt, ha nem lenne csakugyan semmi baja az urának.

Hajnalodik, már nem is látszik a mécses fénye, annyi világosság jön be a firhangon keresztül. Az asszony csendesen jár-kelel, eloltja a világot, s öltözködni kezd, vigyázva, hogy fel ne költse a férjét. Bálint megmozdul az ágyban, felajítja a szemét, aztán huzakodik egyet, s tovább alszik. Julka kimegy, s mikor vissza jön megint, látja, hogy az ura tapogatva keresgél az ágyon.

— Mit keres, lelke? — kérdi vigan a menyecske, urához sietve.

— Hát te annyira jobban vagy már, Julka, hogy érezedekán idején kimégy? Az a mécses is elaludt, olyan kutya setét van, hogy vágni lehetne. Előbb álmomban ugy hallottam kürtölni, mintha a kendás fűt volna. Már fel is akartam kelni, kiereszteni a disznókat, mikor csak látom, hogy feneketlen érezedeka van még. Fekdj le, te is Julka, mert még meg találsz fázni.

Az asszony az ágy fájára kapaszkodott, ugy nézte kimeredt szemekkel az urát. Az kényelmesen fekdtt a párnán, az alvástól kipirult arccal, s míg szemét tágra nyitva igyekezett látni, kezeivel tapogatva keresgél maga körül. A napvilág egyenesen ráesett

A vezérek üdvözlése.

— A függetlenségi párt Kossuthnál és Justhnál. —

Budapest, január 28.

A függetlenségi párt tagjai tegnap este a pártkörben, amint azt mai számunkban megírtuk, elhatározták, hogy Kossuth Ferenc előtt testületileg fogják kifejezést adni a pártvezér iránt érzett rendíthetetlen bizalmuknak és ragaszkodásuknak, valamint hogy Justh Gyulának üdvözlő iratot fognak átnyújtani Ugron Gábor ismeretes támadásával szemben. Mindkét ünneplés ma délelőtt ment végbe. Kossuth Ferencet lakásán keresték föl, Justh Gyula előtt pedig a képviselőházban az elnöki fogadóteremben tisztelgtek.

Az ünnepekről tudósításaink itt következnek:

Ováció Kossuth Ferencnek.

Testületileg vonultak föl délelőtt tizenegy órakor a függetlenségi képviselők a képviselőházból Kossuth Ferenc lakására. Köztük voltak:

Abrahám Dezső, Bernáth Béla, Beck Lajos, Barcsay Andor, Ballagi Aladár, gróf Batthyány Tivadar, gróf Batthyány József, gróf Batthyány Zsigmond, gróf Benyovszky Sándor, Beniczky Árpád, Bizony Akos, Buza Barna, Bernáth István, Berzsenyi János, Csóti Géza, Csányi Sándor, Csizmazia Endre, Duchon Ödön, Eber Antal, Földes Béla, Filipich Lajos, Gotthard Sándor, Gáspár János, Gaál Sándor, Gaál Endre, Geréb János, Horthy Béla, Hellebronth Bálint, Justh János, Koller T., Kmety Károly, Lovász Márton, Máthé László, Máriássy Mihály, Malatinszky György, Markos Gyula, Mukits Simon, Nagy Dezső, Pap Zoltán, Putnoki Mór, Potoczky Dezső, Ráth Endre, Pleininger Ferenc, Reöck Iván, báró Senyey Miklós, Simkó József, Sümei Vilmos, Steiner Ferenc, Solymossy Endre, Szász József, Szemere Huba, Szatmári Mór, Szentiványi Árpád, Szentiványi Gábor, Szokoly Tamás, gróf Teleki Arvéd, Telbisz Lajos, Várady Imre, Várnay Imre, Visontai Soma és Zakariás János orsz. képviselők, Bulla Aladár és Fernbach Péter főispánok.

Kossuth Ferenc miniszter Sztéryny József államtitkár társaságában fogadta a tisztelgőket. Amikor a miniszter botjára támaszkodva a fogadószobába lépett, percekig tartó viharos éljenzés üdvözölte.

Mérey Lajos volt a küldöttség szónoka, aki a következőket mondotta:

— Kegyelmes Urunk! Szeretett pártelnökünk! Két és háromnegyed évvel ezelőtt a nemzet többségben küldte a parlamentbe a függetlenségi és 48-as programot valló képviselőjelölteket. Ezzel a nemzet a maga sorsát a te kezébe tette le, mint a függetlenségi képviselők vezérének kezébe. (Ugy van! Éljen!) A függetlenségi és 48-as párt a maga egészében egyfelől a te lángoló hazaszereteted és a te politikai bölcseséged pilléreire építette bizalmát (Lelkes éljenzés.), másfelől az irántad érzett izzó szeretet (Hosszas éljenzés.), a törhetetlen pártfűszék és a meg nem ingatható kitarítás érzéppántjaival erősítette meg bizalmának a pillereit. (Lelkes éljenzés.)

Küzdelmekben pártunk egyik kimagasló, derék kitűnő tagja, gróf Apponyi Albert (Lelkes éljenzés) sorakozott melléd méltó vezértársul, akit a párt minden tagja igaz, odaadó szeretettel övez, amidőn látja, hogy a politikai elveknek a gyakorlati életben való keresztülvitele nehéz munkájában téged olyan egyetértéssel és odaadással támogat. (Lelkes éljenzés.)

Jól tudjuk, hogy pártunk az egységben és az összetartásban bírja erejét. (Élénk helyeslés.) Mi érezzük, hogy ezen összetartással, ezen egyetértéssel tartozunk a nemzet azon nagy többségének, amely bennünket, mint bizalmának letéteményesét küldött ide melléd. (Élénk helyeslés.) És éppen így tudjuk, hogy a pártnak ez az egysége, ez a törhetetlen összetartása mennyire fokozza, erősíti a te politikai súlyodat, a te erődöt, amelyet a nemzet nagy céljai szolgálatában oly csodás lélekörövel érvényesítettél mindenkor. (Lelkes éljenzés.)

Sajnos, mégis akadnak hangok, amelyek a mi bizalmunk meglazulását, a mi kitarításunk meggyengülését hirdetik, csak azért, hogy üszköt vessenek köztünk és közénk, hogy üszköt vessenek köztünk és a pártunk oly régi és érdemű kitarító tagja közé, akit nemcsak a mi pártunk bizalma, hanem az egész képviselőház bizalma emelt a legdisebb állásba, az elnöki székbe. (Lelkes éljenzés. Felkiáltások: Éljen Justh!)

Eljöttünk kegyelmes urunk, hogy szeretetünk egész melegével, politikai meggyőződésünk férfias

nyíltságával tegyünk tanúságot arról, hogy a mi vezérünk iránti bizalmunkban senki soha, semmi módon minket meg nem tántoríthat. (Hosszas, lelkes éljenzés.) Legkevésbé éppen most, amidőn pártunk egyik sarkalatos programpontjának megvalósításán fáradozol. Jól tudjuk, hogy nehéz munkának sikerét a mi egyetértésünk, a mi összetartásunk biztosítja. (Élénk helyeslés.) A mi hazaszeretünk sugallata szerint az egész nemzetnek, mint egy embernek kell ebben a kérdésben melletted állnia. (Hosszas, élénk helyeslés.)

Fogadd szeretetünknek, bizalmunknak megnyilvánulását, mint komoly emberek igaz, hűsége ragaszkodásának bizonyítékát.

Hosszan tartó éljenzés követte Mérey Lajosnak szavait és az éljenzés csillapultával Kossuth Ferenc a következőképp válaszolt:

— Tisztelt barátaim! Minthogy én nehéz állásomból kifolyólag hivatva vagyok arra, hogy cselekedjem, a cselekvésnek pedig mindig árt a beszéd, kivált a sok beszéd, én tehát mennél kevesebbet fogok ma is beszélni. (Helyeslés), csak annyit mondok, hogy folyvást dolgozom, teljes lélekkel dolgozom annak megvalósításán, ami nemcsak az én célom és a függetlenségi pártnak a célja, és mondhatom, hogy célja az ország nagy többségének is. E cél elérésének lehetősége véleményem szerint is attól függ, hogy mennyire bír az ország egyetértéssel fellépni. Ezért sajnálattal látom néhány megnyilatkozó jelét annak, hogy széthúzó áramlatok is vannak, de megnyugtat engemet az a tudat, hogy ezek csak olyanok, mint azok a gyűrűk, amelyek a víz színén közpödnek, ha valaki a vízbe — jó, vagy rossz indulattal — követ dob bele. Ezek a gyűrűk terjednek bár, de lassankint elsimulnak és ismét előáll a víznek tiszta s nyugodt tükré. Én bízom abban, hogy a függetlenségi pártunk ilyen tiszta a lelke is és hogy a függetlenségi párt oly erősen áll, mint egy sziklaszilárd fal, mely a rosszindulatú ostromoknak ellent tud állni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Nem tagadom, hogy az országnak nehézségekkel kell megküzdnie, de így volt ez máskor is és amint máskor sikerült felülmúlni a nehézségeket, sikerülni fog most is, mert amit a legaktuálisabb kérdésben, a bankkérdésben kívánunk, az a törvények által szentesített jog alapján megvalósítható (Élénk éljenzés), még pedig úgy, hogy azzal Ausztriának semmi kár se tétessék. Magyarországon pedig minden rázkódtatás elkerültesék. Mindössze jóindulat kell ehhez, amelyet a gondos és szorgalmas munka megszerezhet, de a sok beszéd a jóindulatot ismét hátrányosan befolyásolhatja. (Élénk helyeslés.)

Nagyon köszönöm, hogy szívesek voltatok rám ilyen nagy számmal megjelenni és azon rokonszenvnek s bizalomnak új jelét adni, amelyben egyébiránt sem kételkedtem s amely képezi azt az erőt, amelyet hazám javára és csakis arra akarok felhasználni. (Hosszantartó éljenzés és helyeslés.)

A miniszter ezután barátságosan elbeszélgetett a képviselőkkel és ezzel a tisztelgés véget ért.

Bizalom Justh Gyulának.

Justh Gyulát a képviselőház ülésének végén az elnöki fogadóteremben keresték föl a függetlenségi párt tagjai, hogy átadják neki azt az üdvözlő iratot, amelyben Ugron Gábor támadásával szemben bizalmuknak adtak kifejezést.

A küldöttség szónoka gróf Batthyány Tivadar volt, aki a következő beszédet intézte Justh Gyulához:

— Kegyelmes uram! Igen t. barátom! Ma délelőtt alkalma volt a függetlenségi párt Budapesti ülése összes tagjainak megjelenni mindnyájunk közösen szeretett és tisztelt vezérének, Kossuth Ferencnek (Éljen!), hogy kifejezést adjunk annak az érzelmenek, hogy a mai nehéz viszonyok közepette is az egész párt, mint egy ember áll vezérének, Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert mögött (Igaz! Ugy van!), egyetértéssel egyet kívánva programunk alapján a haza javára. (Éljen.)

Amidőn délelőtt alkalmunk volt vezéréink iránti szeretetünknek, ragaszkodásunknak és bizalmunknak kifejezést adni, nem fejezhetjük be ezzel, hogy úgy mondjam, akciónkat azokkal a különböző forrásokból eredő támadásokkal szemben, amelyeknek nyilvánvaló célja az, hogy kifelé és felfelé, talán az ország határain túl is azt a látogatottat igyekezzenek demonstrálni, mintha ez a párt nem lenne teljesen egyet, különösen abban a kérdésben, amely ma a helyzetet dominálja, t. i. az önálló magyar nemzeti bank kérdésében. (Élénk éljenzés.)

Minket azonban hozzád, igen t. barátunk, tulajdonképpen az hozott, mert a tegnapi nap folyamán elhangzott egy disszonáns hang, amelynek akarva, nem akarva, de az a látszata volt, mintha irántad, a te állásfoglalásod iránt, a te eljárásod

iránt a bizalmunk csak a legkisebb mértékben ugyan, de megrendült volna.

Mi a legnagyobb határozottsággal hazafias kötelességünknek tartottuk eljönni hozzád, hogy ezen egy hanggal szemben is kimutassuk azt, hogy ez a párt mint egy ember, lelkesedéssel üdvözölte azt a tényt, hogy vezéreink után ő felsőge téged is meghallgatott. (Élénk helyeslés.)

Mi teljes bizalommal vagyunk irántad, (Igaz! Ugy van!) követjük azt az álláspontot, amely vezéréinké, amely a tied s amely a miénk, úgy az önálló bank tekintetében, mint minden egyéb nagy politikai kérdésben. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.)

Ezen érzelmenek, ezen gondolatnak és baráti szeretetünknek is kifejezést akarok adni akkor, amidőn az itt a Házban ma megjelont függetlenségi és 48-as képviselőtársaink által aláírott ezen üdvözlőlevelet neked átnyújtjuk. (Élénk éljenzés.) Kívánjuk, hogy a magyarok Istene téged abban a lelkesedésben, abban az elhűségben, abban a buzgalomban, amelyet tanusítás, tartson meg, nem nekünk, hanem az országnak, még igen-igen sokáig. (Hosszantartó, élénk éljenzés és taps.)

Justh Gyula az üdvözlésre a következő szavakkal válaszolt:

— Kedves barátaim! Mondanom sem kell, hogy nagyon jól esik szívemnek, lelkemnek, a ti elismerésetek, mert hiszen ez az elismerés abban a küzdelemben, amelyet folytatunk, nekem igen nagy megerősítősemre fog mindenkoron szolgálni. De, kedves barátaim, ha elismerésről akarunk beszélni, az elismerés koszorúját elsősorban is pártunk vezérének, Kossuth Ferencnek homlokára kell helyezni (Igaz! Ugy van! Éljen!), aki már éveken keresztül erősít bennünket, mindannyiunkat abban, hogy a magyar nemzeti bank mellett, mint programunknak integráns része mellett erősen kitartsunk. (Élénk éljenzés.)

Én amit tettem, vagy amit nem tettem, mindig és mindenkor pártunk vezére intencióinak megfelelően tettem, vagy nem tettem. (Élénk helyeslés.) Köztünk a legesekélyebb disszonancia még csak nem is képzelhető (Éljen.), mert hiszen az csak lehetetlenség, hogy ennek a pártnak bármely tagja is ellene legyen annak a programnak, amely program mellett hosszú évtizedeken keresztül küzdött ez a párt. (Igaz! Ugy van! Taps.)

Én még egyszer nagyon köszönöm az elismerést de ismétlem, az elismerés pálmáját és koszorúját Kossuth Ferenc fejére helyezem. (Hosszan tartó élénk éljenzés és taps.)

A függetlenségi képviselők bizalmi irata, amelyet átnyújtottak Justh-nak, így hangzik:

Nagyméltóságú Justh Gyula képviselőházi elnök urnak

Budapestben.

Kegyelmes uram! A sajtó egy részében terjesztett azon gyanúsításokkal szemben, mintha a te bécsi utad a függetlenségi és 48-as párt tagjai bármelyikénél a vezérek iránti bizalom megrendítésére lenne alkalmas, s mintha a te eljárásod a pártunk sem kifejezett, sem hallgatóságos bizalmán nem alapulna, kedves kötelességünknek látjuk kijelenteni, hogy mi vezéréinkkel, Kossuth Ferenczel és gróf Apponyi Alberttel egyetértésben és hozzájuk való rendíthetetlen ragaszkodással, teljesen osztjuk az önálló bank kérdésében elfoglalt álláspontodat és hogy vezéreink iránt és irántad való összetartó bizalmunkban semmiféle aknamunka megtántorítani nem fog.

Budapestben, 1909. januárius 28-án.

Gróf Batthyány Tivadar, Barabás Béla, Holló Lajos, gróf Teleki Arvéd, Bernáth Béla, Szokoly Tamás, Jeszenszky Ferenc, Szent-Királyi Zoltán, Mérey Lajos, Fernbach József, Szemere Huba, Geréb János, Zakariás János, Mukits Simon, Csizmazia Endre, Sümei Vilmos, Eitner Zsigmond, Markos Gyula, Kelemen Samu, Gotthard Sándor, Kmety Károly, Steiner Ferenc, Várnay Imre, Bernát Zoltán, Filipich Lajos, Novák Dániel, Szász József, Máriássy Mihály, Beck Lajos, Malatinszky György, Kubinvi Márton, Hammersberg László, Ujházy Iván, Gáspár János, Beniczky Árpád, Putnoki Mór, Eber Antal, Török Kálmán, Világhy Gyula, Hédervári Lehel, Hermán Ferenc, Rátkay László, Abrahám Dezső, Keller István, Illyés Bálint, Lázár Pál, Kardos Samu, Várady Imre, Kubik Gyula, Telbisz Alajos, Zlinszky István, Visontai Soma, Rudnyánszky Sándor, Pleininger Ferenc, Laehne Hugó, Duchon Ödön, Hódy Gyula, dr. Nagy Dezső, Szatmári Mór, Lányi Mór, gróf Batthyány József, Ballagi Aladár, Buza Barna, Haviár Dániel, Koller Tivadar, Barcsa János, Fernbach Péter, Nadányi Károly, Kállay Leopold, Pogány Lajos, Potoczky Dezső, Nagy Emil, Burgán Aladár, Ráth Endre, Pozsgay Miklós, Beniczky Elemér, Botzenhardt János, Luby Béla, Szentiványi Gábor, Simkó József, Csányi Sándor, Máthé László, Lovász Márton.

A t. Házból.

Üdvözlők járnak...

Válságos időkben nehéz sorsa van a képviselőnek. Ebben kell lennie korán és ügyelnie az alkalmat, amelyik mindenkinek kínálkozik egyszer, de jaj, aki elszalasztja, többé talán soha utól nem érheti. Meglepetés volt, amikor híre keletkezett, hogy ötven függetlenségi pártiak elmentek üdvözölni gróf Apponyi Albertet, köszönteni őt, mert a királynak elmondta a függetlenségi kívánalmakat. De ez az eset ama napon történt, amikor Justh Gyula hasonló járatban éppen a Burg kapuján kopogtatott.

— No ebből szépen kimaradtunk — vélték a többiek, akik se Bécsbe nem mentek Justh Gyulával, se Apponyihoz nem az ötagu deputációval.

Elhatározták tehát, hogy hasonló üdvözlőket ők is rendeznek. Ma aztán olyan volt a Ház színe, mintha ujesztendő első napja lenne a pártkörben. Minden sarokban deputációk szervezkedtek és ünnepi szónokok díkezőkre készültek.

Legszébb volt, igazán komoly célú, valóban ünnepies az a küldöttség, amelyik délelőtt tizenegy órára alakult meg és elment Kossuth Ferencnek a lakására, hogy a párt vezére előtt az aggodalmas helyzetben kifejezze őszinte ragaszkodását, tiszteletét és nagyrabecsülését. Mert hát híre terjedt volt, hogy a Justh Gyuláért való lelkesedés a Kossuth Ferenczről történő elfordulást jelentené: ennek czáfolata lett a függetlenségi csapat üdvözlő felvonulása.

Megható jelenetekről beszéltek a visszatért követek. Egyikük az izgalom miatt még a fogadtatás előtt sirva fakadt. Igaz megindultság fogta el aztán a belépőket, amikor Kossuth Ferenczet meglátták, hogy ágyát elhagyta és mintha a betegség egyszerre eltávozott volna mellőle, úgy jött eléjük és beszélt nekik az együttmaradás és egyetértés erényének szükségéről.

— De a bankról nem beszélt — konstatazták a Házban a szkeptikusok.

— A bankhelyzetet talán mégis Justh tartja a kezében — vélték aztán. — Mit kellene tenni? Mit kellene kezdeni.

Mit kellene tenni... csekély kérdés... Hamar megtalálták rá a választ.

— Menjünk el most már üdvözlőnkkel Justh Gyulához is — szólottak. — Ez a legbiztosabb.

Előszerezték egy ivet, ráírták az üdvözlést, aláírták és megalakult hamarjában a harmadik üdvözlő csoport is és belépett Justh Gyulához.

Valamennyi üdvözlésnek pedig egy a vége: gróf Apponyi épp úgy gondolkezik a függetlenségi álláspontról, mint Kossuth Ferencz, Justh Gyula épp úgy, mint gróf Apponyi Albert és végül a mai üdvözlésre válaszolva Justh azt felelte, hogy az ő nézete, meg a Kossuth Ferenczé között nincs különbség.

És délután két órákor a sok gondtól, főprengéstől, villanyosról le s fel ugrálástól, ajtónyitogatástól, csoportos szorongattatóktól és előgyekeztől kifáradva, csodálkozó szemmel néztek egymásra:

— Hát akkor miért ettük meg az üdvözlő sétákat?

... Mindenesetre meg volt belőle az a hasznuk, hogy a séta által étvágyuk keletkezett.

— Az ujjoncjavaslatokat azonban meg kell szavazni — mondták egymásnak. — Mindenekelőtt az ujjoncjavaslatokat meg kell szavazni — ismételték, mivelhogy ezt hallották Justh Gyulától is.

Ugron Gábor félrevonulva állott és csendesen szólott:

— Tehát előbb mégis mindent megszárazunk.

A többiek azonban nem hallgattak rá és sajnálkozva szólottak:

— Amikor mindenki népszerű, éppen akkor akarja Ugron megrontani a lelkesedés kedvét.

És Ugron hátramaradt, hogy Polit Mihályval a nemzetiségi kérdés felől vitakozzék.

II. Polit vallomása.

— Hazafias érzésű ember vagyok — vallotta Polit Mihály a régi nemzetiségi vezér ma délelőtt a mentelmi bizottság előtt, ahova a Zasztavában írt cikke miatt állították, mivelhogy a cikket perelte az ő ellenfele s az lett volna a regula, hogy bíróság elé álljon.

A mentelmi bizottság tagjai összenéztek. Zboray Miklós jólelkűen szólott:

— Engedjük ki az öreget! Fenyvessi Soma aggodalmasan rázta a fejét:

— Ezt tegyük, valóban?

— Miért ne tennék? — vélekedtek a többiek. — Öreg ember. Sokat tévedett. Sokat járt-kelt idegen országokban. Nem egyszer másképpen beszélt, mint amiképpen gondolkozott, de ha szorult a kapeza, mindent szépen kimagyarázott olyanképpen, hogy az ember tehet ugyan hazája ellen egyetmást, de ha azt mondja, hogy érzése hazafias érzés, hát ezt el kell hinni neki.

— Különb is az irányzat mostan az, hogy keressünk békét a nemzetiségekkel.

— Igenis — felelt Polit Mihály — ez az irányzat.

Tehát kimondták, hogy nem egyeznek bele Polit Mihálynak a bíróság elé állításába és ellenben elhatározzák, hogy a perben zaklatást látnak s emélfogva Polit Mihálynak a mentelmi jogát nem függesztik fel.

Elégedetten vette tudomásul Polit Mihály a mentelmi bizottság gálans eljárását és a folyosón rögtön előadást tartott a maga politikájáról.

Ugron Gábor szemére vetette, hogy a horvátok a képviselőházban is hirdették, hogy a magyar államtól el akarnak szakadni és Ausztriához szítanak.

— Tagadom, tagadom — vetette ellene Polit Mihály.

Tanút hívtak. De hát bizony az ugy történt, amiképpen Ugron mondta, mert hisz amikor a beszédet tolmácsolták, Ugron csapkodta a padot, tiltakozott és az elnök rendre is utasította a szónokot. Am Polit semmit se hallott belőle, mert Polit véletlenül olyankor schasem volt jelen.

— Azt pedig meg kell mondani — erősítette Ugron — hogy aki Magyarországgal szemben az csztrákhoz csatlakozik, az hazájának árulója.

A távolabb hallgató képviselők érdeklődéssel fordultak arrafelé és hirtelenében nem értették, hogy ez a meghatározás Politnak szól-e, avagy másoknak is.

Erre aztán Polit így szólott:

— Hát hiszen az idők megváltoznak. Ti

is nagy kuruczok voltatok és labanczokká lettetek.

— Oh — felelt Ugron — kuruczok vagyunk mi most is. Csak éppen hogy boldogul csináljuk a kuruczkodást.

— Beesapjuk vele magunkat! — tette hozzá egy másik függetlenségi képviselő.

... A végén csend lett. Amyira csend lett, hogy már a válságról se beszélgettek.

Hanem mindannyian elmerültek az üdvözlő beszédeknek és az ezekre adott válaszoknak az olvasásába.

A pénzügyminiszter napja.

— A képviselőház ülése

Budapest, január 28.

Csak éppen *Mezőfi Vilmos* és *Laehne Hugó* mondták el, amit elmondani akartak, azután *Wekerle Sándor* pénzügyminiszter válaszolt mindazokra a tüzes támadásokra, melyek az ő adójavaslatait érték. Egy s más izgalmasabb politikai eseményt följegyezhetett ma a politikai krónika a folyosón és tul a folyosón, de mindez talán egy szál embert sem hozott ki abból a publikumból, amely elhatározta, hogy a miniszterelnök beszédjét végighallgassa.

Nagyon egyszerű eszközökkel verte vissza *Wekerle* a támadásokat: rámutatott a tulsásokra és a jóhiszemű vagy rosszhiszemű tévedésekre. Mint *finánczminiszter*hez illik — vagy a hogy még legelkeseredettebb ellenségei is nevezik: mint *fináncz-zseni*hez illik — a legridegebb tényeket tárta a Ház elé. Ilyen az ország állapota, ilyen az ország adózóképessége, ilyen a műveltsége: ennek következtében ilyen adózási módot kellett választani. Az adósumma sem lesz nagyobb, mint eddig volt, hanem az elosztás arányosabb lesz; a kisember kevesebbet fog fizetni. A községek helyzetén úgy akar segíteni, hogy az egyenes adók egyrészt átengedi nekik. Egyáltalában mindig azt tartotta szem előtt, hogy a közszolgáltatásban megvalósítsa az arányos teherviselést. Ez a szempont az, mely nem engedi meg, hogy figyelembe vegye a javaslat ellen fölvonultatott igaztalan támadásokat.

És a miniszterelnök sorra vette ezeket a támadásokat. Némelyikkel komolyan foglalkozott és komolyan czáfolta; de azokat, amelyek nem nagyon szilárd alapokon nyugodtak, egy tréfával ütötte el. Elvezetett hallgatták előadását még azok is, akiket elverte a port — mert ebből az előadásból tisztán bontakozott ki *Wekerle* műve; az a mű, mely se az agráriusok, se a merkantilisták érdekeit szolgálja, hanem a magyar nemzet haladását. Nemcsak az ugynevezett külső sikere volt nagy, hanem a belső is; érezte mindenki az ülés végén, hogy a pénzügyminiszter a javaslatokkal csak hü volt önmagához.

Részletes tudósítónk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órákor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Szmeccsányi György.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Folytatják az adóreform általános vitáját.

Az adóreform.

Mezőfi Vilmos: A földadó aránytalanságáról beszélve, adatokat sorol föl, hogy a nagybirtok sokszorta kevesebb adót fizet, mint a kisbirtok. A kataszter kiigazítását s a földadóban a progresszívitást követeli. Nem fogadja el a javaslatokat.

Laehne Hugó: Elsőben is a szövetségeket

veszi védemébe a merkantília támadásokkal szemben. Nem csoda, ha a szövetkezetek is igyekeznek italmérséi engedelmet szerezni, mert hiszen a legjövődmezőbb jogositvány nélkül aligha prosperálhatnak. Sándor Pál rosszhiszeműségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy egyszer a miniszteri javaslatot, máskor meg a bizottsági jelentést kritizálta. A kisgazdát nem az aránytalan birtokmegosztás, hanem az üzérkedések, a mindenféle uzsora, a kivándorlási szédelgések s más ilyen visszaélések tették tönkre. Sándor Pál a takarékoskosságot köztötte a nép szívére. Bizony jó volna, ha Sándor Pál is takarékoskodnának s így igyekeznének ezt a kis adó többletet megszerezni, nem pedig azáltal, hogy kicsinyes irigységgel a szövetkezetek ellen áskálódnának. Szükségesnek tartja, hogy az adókövető-bizottságokban kisgazdák is részt vegyenek. Elfogadják a javaslatokat. (Élénk helyeslés.)

Wekerle Sándor beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A vita során elhangzott észrevételekre adandó válaszként kerülni fogom a polemikus elemet és szakszerű felvilágosításokra fogok szorítkozni.

Az a széttagoltság, amely közszolgáltatásaink kezelésében nyilvánul, amennyiben a különböző szolgáltatások külön kezeltek, külön jogorvoslatokhoz vannak kötve, tarthatatlan állapotot teremtett és igen sok esetben még magánál a közszolgáltatásnál nagyobb teherként nehezedik az adózókra. Másodszor az az aránytalanság, amely közszolgáltatásainkban régebbi idő óta fennáll, mindinkább érezhetőbb lesz és pedig azért, mert azok a pótdadók, amelyek az egyenes adókra nehezdednek, folytonosan növekednek és így az aránytalanságot is növelik. (Ugy van!)

Elérkezettnek tartom az időt arra, hogy minden késedelem nélkül reáterjünk egyenes adóinknak gyökeres reformjára; áttérjünk erre a reformra, úgy hogy ne csak az aránytalanságokat szüntessük meg, hanem azokat a modern adózási elveket is megvalósítsuk, amelyek minden korszerű szociálpolitikának mellőzhetetlen attribútumát képezik. (Élénk helyeslés.)

Igen sokan vannak, akik az adóreformot nem tartják időszerűnek s azt igen sok feltételhez kötik. Hogyha ezeknek jogosultsága is van a tekintetben, hogy kérdéseket ezen előfeltételek figyelembevételével így, vagy amúgy rendezzük, de ezek rendezése tekintetében halasztó indokul azokat el nem fogadhatom.

Se statisztikai adatgyűjtéshez, se a jövedéki eljárás előzetes szabályozásához nem köthetjük a kérdés megoldását. Különböző megjegyzem, hogy az általam előterjesztett adókezelési törvényben felhatalmazás adatik az igazságügyminiszter urnak arra, hogy modern jogelvek alapján rendeletileg szabályozza ezt a jövedéki eljárást.

Talán helyesebb lesz az az eljárás, hogy rendeletileg léptessük életbe a modern elveken alapuló szabályzatot s törvénybe akkor iktassuk azután az egész eljárást, amikor a gyakorlat is igazolta. Annnyira elő van ez már készítve, hogy mielőtt életbe lép az adóreformra vonatkozó törvény, meglesz a jövedéki büntető eljárás egészen modern alapon.

A községek kárpótlása.

A másik kérdés, amelyet felhozta, a községi háztartások rendezése. Ezt mi is oly községeknek ismertük el, hogy azzal nemcsak in thesi, hanem a gyakorlatban is foglalkozunk. És t. barátomat, a belügyminiszter urat e tekintetben nem illeti szemrehányás. Ezek oly nagy kérdések, olyan alapos előtanulmányt igényelnek, hogy úgy sebtiben meg nem oldhatók. (Helyeslés.) Ez az adóreform három év múlva lép életbe és mi már a folyó évi budgetben a városok háztartásának segítségével kétféle koronát vettünk fel a költségvetésbe. (Élénk helyeslés.) A tárgyalás során azt mondtuk, hogy hajlandók leszünk az adóknak 1-2 százalékát a községeknek átengedni. S legyen megnyugodva Kelemen Samu t. képviselőtársam, hogy e tekintetben nem azon eszme merült fel a városi képviselők körében és nem az fogadott el általunk, hogy azt a kétféle aritmetikai egyenlőséggel osszuk szét; hanem megállapítjuk azokat az elveket, amelyek alapján, anélkül, hogy kedvezmények gyakoroltatnának, előre meghatározott jogszabály szerint és a szükséglet mérvéhez képest lesznek az egyes községek a segélyben részesítendőek. (Élénk helyeslés.)

Az egyévi teherviselési képesség.

Az előterjesztett adójavaslatnál engem több szempont vezérelt. Először is, hogy helyes arány állapítsunk meg a közszolgáltatások mértékénél a különböző foglalkozási ágak és jövedelmi források szerint. Hogy bizonyos arány és helyes arány legyen, amennyiben a fundált, állandó természetű jövedelmeket nagyobb adóval terheljük, ellenben a nem fundált jövedelmeket gyengébb adózás alá toljuk. Ez az első elv, amelyet érvényesítettem. (Helyeslés.)

A második elv, amelyet érvényesítettem az, hogy ne aritmetikai egyenlőséget hozunk létre, hanem az újabb kor szellemének megfelelőleg az egyéni teherviselési képességet is alapul vegyük, mert nem a jövedelem számszerű összege, de az egy személy körül csoportosuló jövedelmek összessége szolgáltatja bizonyítékát a nagyobb teherviselési képességnek és képezheti annak alapját, hogy a jövedelem nagyságához mérten szupponált nagyobb teherviselési képességhez képest progresszív adózás jöjjön létre.

Amit kezdtünk és részben meg is valósítottunk a folyó évben, hogy az egész kisexisztenciák közszolgáltatásokkal legalább az állam részéről ne terheltesse, vagyis, hogy létminimum biztosítsák, azt e javaslatban meg is valósítjuk.

Harmadik elvem az volt, hogy a közterhek ne fokoztassanak ezáltal, hanem, hogy oly átmenet biztosítsunk, amely a közterheknek fokozása nélkül azok belső fejlődésükre alapítja a jövedelmi többletet, de nem az adózás fokozására.

A negyedik elv végre, amelyet megvalósítani akartam az, hogy bizonyos kontinuitást igyekezzünk létesíteni úgy az adókezelésben, mint a közszolgáltatásokban, mert lehetetlen rohamos ugrásokat tenni a közszolgáltatásokban.

Igaztalan szemrehányások.

Azt a szemrehányást tették először is általában, elvi szempontból, hogy midőn másutt áttértem a jövedelmi adóztatásra, a hozadéki adókat mellőzték. Sehoh a világon, ahol áttértek a jövedelmi adóztatásra, a hozadéki adókat nem mellőzték. Poroszország és egyes német államok a házadót és a földadót átengedték a községeknek, ez pedig csak annyit tesz, hogy ott a községek fogják ezeket a hozadéki adókat szedni, de az adózó szempontjából igen közömbös, hogy kinek fizeti.

Polónyi Géza: Csökkentek a községi terhek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ott annyira növekedtek a községi terhek, hogy az állami szolgáltatás együttdét, némelyütt egyhádotát képezte az összes szolgáltatásnak. A mi adóreformunkkal azért kell sietni, hogy mi is olyan állapotba ne jussunk, hogy a helyhatósági szolgáltatások nem tudom hányszorosan sem mulják felül az állami szolgáltatást. Ez is egy nagy indok az adóreformnak mielőbbi életbeléptetésére.

Ugyancsak azt láttuk Ausztriában, hogy a hozadéki adókat ott nem mellőzték. Jövedelmi adó ott is megvan és a hozadéki adók is megvannak. Nemcsak Ausztriában, de nálunk is lényeges mérséklés van. Elmarad a pótdadó s helyébe jön a jövedelmi adó, másodszor a létminimum nálunk úgy van megállapítva, hogy aki a létminimum alá esik, nemcsak jövedelmi adót, hanem kereseti adót sem fizet, tehát az alsóbb osztályok kibocsátatnak a szolgáltatás alól. Harmadszor az adóminimum, melyet megállapítottunk, szintén mérséklés és azonkívül az értelmi foglalkozást is mérsékelte adó alá vonjuk. Ha tehát ezeket a mérsékléseket, melyeket a jövedelmi adó életbeléptetésével együttesen hoztunk javaslatba, figyelembe méltóztatnak venni, akkor nem lehet azt állítani, hogy Ausztriában egy 20 százalékos mérséklésbe mentek bele, mert nálunk ez a mérséklés nagyobb 20 százaléknál.

A helyes arány megállapításánál először avval kellett tisztába jönnünk, hogy mivel kívánjuk mi a földadót terhelni. A földadóra nézve azok a béradatok, amelyeket beszerestem és amelyek talán a földjára adókat legjobban tüntetik fel, azt igazolják, hogy a földadó korántsem olyan csekély, mint fel méltóztatik itten hozni. A béradatok azt igazolják, hogy a földbérleteknél a kataszteri tiszta jövedelemhez mérve, átlag 10 és fél százalék nálunk a valódi földadó és pedig azt látjuk, hogy azoknál a földbérleteknél, ahol a kataszteri tiszta jövedelem nem haladja meg a 700 koronát, 7-9 százalékot tesz a bérátlag, azoknál, hol 700 és 1000 korona között van, 9,5 százalékot, az 1000 koronát meghaladó kataszteri tiszta jövedelemmel bíró birtokoknál pedig 11,2 százalékot. Ez a földnek járadéka.

Kelemen képviselő urat, aki kifogásolta, hogy a járadékot, vagy a földbérletet nem lehet kiindulási pontul venni, csak arra vagyok bátor figyelemztetni, hogy hiszen a hozadéki adónál, a földadónál nem a földbirtoktól elérhető jövedelmet adóztatjuk meg, hanem a földnek azt a járadékát, amely a vidéken szokásos átlagos, vagy közönséges gazdálkodás mellett abból elérhető. Egyedül ezt lehet venni ennél a hozadéknál kiindulási pontul.

A kis- és nagybirtok.

A földadónál különösen az aránytalanságot emeltük ki tulzottn és igazságtalanul a kis- és a nagybirtok között. Ez az aránytalanság, hogy fennáll, az kétségtelen. Hiszen én utalok rá ebben a javaslatban és azért kívánom, hogy a reform ezt az aránytalanságot megszüntesse. Tehát itt egyes adatokkal előhozakodni nem lehet, s amelyek schasem állnak meg úgy, mert extrém példákól nem lehet itélni. Extrém példák mindig is lehet-

nek. A nagybirtok nálunk viszonylag, átlagban véve, kevésbé van megterhelve, (Helyeslés.) de ez sem áll mindenütt. Voltam bátor nemcsak felhozni, de ki is mutatni, hogy igen sok nagybirtok van, amely a kataszter által annyira meg van terhelve, hogy ezen nagybirtoknál arról lehet szó, hogy leszállítsuk az adót, de nem arról, hogy fel-emeljük.

Egy hang (a jobboldalon): Például a Felvidéken!

Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter: Akárhány ilyen nagybirtok van a Felvidéken is erősen megadóztatva, de még erősebben a dunántúli részben. (Helyeslés.)

Azt sem hagyhatom figyelmen kívül, hogy az intenzívebb gazdálkodás is egyes nagybirtoknál inkább érvényesült, úgy hogy a földnél az intenzívebb gazdálkodás folytán előállott amelioratio is az osztályba sorozásnál differenciákat idézett elő. De bárha a valóságban így áll a tétel, t. képviselőház, a javasolt kataszteri kiigazításnak éppen az a célja, hogy minden rázkódtatás nélkül ezeket az egyenlőtlenségeket megszüntessék. (Helyeslés.)

Én úgy látom, hogy igen téves nézetek merültek fel az új kataszter készítése tekintetében. Legyünk tisztában a dologgal. Én új kataszter készítését nem javaslom, nem is tartom megengedhetőnek. Ezt a mai viszonyaink közt lehetetlenségnek és kidobott pénznek tartanám. De általános revíziót igen is helyénvalónak tartok. Az új kataszter nagyon hosszadalmas művelet.

A két módszer.

De, t. képviselőház, már most kérdem azt, hogy ha becsületesen akarom végrehajtani ezeket a munkálatokat, hogy tudom azt jobban végrehajtani? Ugy-e, ha egészen új katasztert akarok csinálni és ismét mindenhol összaszedett emberekől vagyok kénytelen egy nagy armádiát szervezni, egy százakra menő légiót vinni a harcra, hogy azok újból osztályozzanak, becsüljenek stb., vagy pedig úgy-e, ha megbízhatónak bizonyult tisztviselőimmel végeztetem ezt a kisebb arányosítási műveletet? Én azt hiszem, ebben nagy garancia van, hogy ez a művelet becsületesen és igazságosan fog végrehajthatni. (Igaz! Ugy van!)

Hát, t. képviselőház, én annyira viszem az önmegadóztatásnak az elvét, és ez lényeges különbség köztem és Vázsonyi Vilmos t. képviselő ur közt, mert úgy látom, hogy én az önmegadóztatást, ő pedig az önmegnemadóztatást akarja (Élénk derült ség), hogy a földadó minden kérdésének megállapításánál tulajdonképpen csak az előadói szerepet viszem, de a döntést a vármegyei és országos bizottságokra bízom.

De hogy alakítsuk ezt a szakbizottságot; kivel választassuk meg a megyei bizottságot, ha nem törvényhatóságokkal? Én sok aggályt hallottam arra nézve, hogy milyen bizottságokat fognak a törvényhatóságok alakítani, de még nem hallottam, hogy valaki más javaslatot tett volna arra nézve, hogy ki lenne a mi viszonyaink között megbízható azzal, hogy azokat megalakítsa.

Ami az országos bizottságok kérdését illeti, oda alaposan értő szakembereket kell kinevezni. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a kisbirtokos ott nem lesz képviselve. (Élénk helyeslés.) Az eljárást pedig úgy kell megállapítanunk, amint ez megvan állapítva és a községeknek olyan befolyást engedünk, aminő azokat megilleti. A községeknek és mindenkinek meg lesz a kellő befolyása, mert az osztályokba sorozás az érdekelt gazdáknak és a községi eljárásoknak közreműködése mellett kell, hogy történjék. Meg lesz azért, mert a legszélesebb körben nemcsak az illető községben, hanem még a szomszédos községekben is fel fog hivatni az érdekelt figyelmé a kataszteri munkálatokra és mindenkinek joga van nemcsak a saját adója, hanem mások adója ellen is reklamálni és felszólalni.

A földadó.

Minden törekvésem odairányul, hogy a földadó megállapításánál azok az aránytalanságok, a melyek ma kétségtelenül fennállnak, az egész vonalon megszüntetessenek. (Élénk helyeslés.) Megszüntetessenek minden dédelgetés nélkül egészen addig a határig, ameddig az igazság követeli azoknak megszüntetését. (Élénk helyeslés.)

De annyira azután nem mehetek, hogy a földadónál, vagy a házadónál, általában a reáladónál is progressziót állapítsak meg. Engedelmet kérek, sehol az egész világon ilyen progresszió megállapítva a földadónál nincsen, de nem is lehet.

A fokozottabb adózóképesség nem a reáladónál juthat kifejezésre, ahol a hozadéki adóztatjuk meg, hanem az egyénnél, hol a jövedelmek együttesen koncentráltatnak. A jövedelem nagysága lehet az egyedüli ismérve ennek, nem pedig a földbirtok nagysága.

Ingatlan után a progresszió (Halljuk! Halljuk!) csak ott foglalhat helyet, ahol az ingatlan használata egyúttal a fokozottabb adózóképességnek az ismérve, pl. a lakásnál ott, ahol az illető maga

használja a lakást, mert a nagyobb, kényelmesebb lakásnak használata ilyen esetben egyúttal fokozottabb teherviselési képességre is vall. A földbirtok növekedésében már magában van benne egy bizonyos progresszió. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

A házadó.

A házadónál nem tagadom, hogy ez a legterhebb reáladó. Igyekeztem ugyan némi mérsékléseket létrehozni, de ezek nem mennek olyan messzire, mint kívánám, úgy hogy ez az adó igen terhes. Igyekeztem lezállítani olyképen, hogy egyes vidéki helyeken 15-ről 11-re mérsékeltem, sőt kisebb helyeken 9-re, a fővárosban pedig 17,6-ról 17-re. De nem tagadom, hogy ez még mindig olyan terhes, hogy viszonylag jobban terheli az adó alá eső jövedelmet, mint a földadó és a többi adók. S ha keressük az arányt a különböző foglalkozások és jövedelmi ágak között, a házadót kell a legterhebbnek találnunk. Miért ajánlottam hát ezt a tértel ilyenformán? Mert ennek a jövedelemnek a biztonsága és a likviditása a legvalószínűbb mind között s mert ennél a jövedelemnél részint természetes, részint olyan jogosulatlan növekedést és emelkedést látok, hogy ennél a magasabb adótétel is elviselhető. Mindazonáltal tarthatatlannak vélem a javaslat ezen részét, sőt magam javaslatot akarok tenni a tekintetben, hogy itt a fővárosban, valamint azon vidéki városokban is, amelyek 15 százalékos adó alá esnek, ezen adó száztólja 1 százalékkal lezállítsák. (Helyeslés és taps.)

A tőkekamatadó.

Ami a tőkekamatadót illeti, azt a gazdasági igazságot akartam tehát érvényesíteni, hogy ha olcsóbban kaphatnak pénzt, olcsóbban is adhatnak pénzt (Helyeslés), sőt azon meggyőződésemmel adtam kifejezést, hogy még azt az 5 százalékot is a jövőre nézve kellene törölni. A fölemelt adót, melyet egyes vidéki intézetekre hoztam javaslatom, 8 százalékosnak kellene meghagyni, hozzátevé, hogy a kamat a bankkamatlábát 4 százalékkal túl nem haladhatja. Ezt a kérdést a Ház bölcsességére bízom.

A kereseti adót 5 százalékosan, értelmi foglalkozásuknál 4 százalékosan nem tartja magasán megállapítottának.

Ujabb könnyítések.

Ami a gyermekszázalékot illeti, belegegyezem abban, hogy a két gyermeket egy osztálylyal, a négy gyermeket két osztálylyal alább sorozzuk, de csak 10.000 koránál terjedő jövedelemnél. A létminimum nem alacsony, mert a tapasztalat szerint 1100—1200 koronának is lehet venni a 800 koronát. Város és vidék között nem egyezem bele a különbözőségét, mert vannak a vidéken drágább helyek is, mint Budapest. A szegényebb néposztály kívánásait honorálni akarom, ezért belenyugszom, hogy a nőnek és családtagnak a keresete a férj jövedelmébe nem számítható s hogy a gazdasági események, ipari- és kereskedelmi munkások csak a jövedelmi adó alá vonassanak. Ezeket a mérsékléseket majd a részletes tárgyalás során magam fogom proponálni. (Élénk helyeslés.)

Majd hosszasan bizonyítja a miniszterelnök, hogy a reform a kispárt és kiskereskedelmet is épp úgy dédelgeti, mint a kisgazdát. Az adómentes értékpapírok adómentességét a jövedelmi adónál egy államban sem respektálták. Hosszasan bizonyítja, hogy ez a reform nem adójövedelemfokozást, de adómentesítést rejt magában s 20 millió koronával csökkenteni az állam bevételeit. Kéri a reform elfogadását. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés.)

Az elnök bejelenti, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton válaszol Surmin Györgynek két újságíró elítélése dolgában hozzáintézetett interpellációjára. Az elnök ezután a következő ülés idejének és napirendjének megállapítása után, két órákor berekesztette az ülést.

Budapest, január 28.

Küldöttség a földmívelési minisztériumban. Szabolcs vármegyéből, Nagy-Halász községből nagyszámú küldöttség tisztelt meg a földmívelési minisztériumban. A miniszter helyett *Mészöly* államtitkár fogadta a küldöttséget, mely közlegelő megszerzésére állami támogatást kért. *Kállay* Leopold képviselő meglehetősen szavakkal ajánlotta az ügyet az államtitkár figyelmébe, aki válaszában biztosított a küldöttséget, hogy teljes jóindulattal fogja megvizsgálni a kérelmet, mire a küldöttség az államtitkárt lelkesen eljenzve, távozott.

Értekezlet a kereskedelemügyi minisztériumban. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma délutánra hívta egybe a birtokforgalmi statisztikai adatgyűjtést tárgyaló értekezletet. Az értekezlet, melyen *Szterényi* József államtitkár elnököl, nagy érdeklődés mellett folyt le. Megjelentek az értekezleten az adatgyűjtés foganatosítását kezdeményező képviselőházi közgazdasági bizottság több tagja, továbbá képviseltették magukat a földmívelési, belügyi és pénzügyi minisztériumok, valamint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

és a községi jegyzők országos egyesülete. Az előadói és a belső kérdésekre tartozó tájékoztatás tisztelt az adatgyűjtés foganatosításával megbízandó m. kir. központi statisztikai hivatal részéről *Varga* Gyula kir. tanácsos igazgató és *Hajdu* László miniszteri tanácsos végezték. *Szterényi* József államtitkár a tanácskozási megnyitó beszédében a kérdés előzményeit és fontosságát méltatva, az adatgyűjtési minták tárgyalására tért át. A tervezett minták, valamint az adatgyűjtés foganatosítására vonatkozó kérdések beható megvitatása következett ezután, amelyen *Baross* János, *Szerecsényi* György, gróf *Bothlen* István, *Földes* Béla, *Laehne* Hugó, *Simonyi-Semadam* Sándor, *Buday* Barna és *Hellebronth* Géza országgyűlési képviselők, *Marschalko* törvényszéki bíró és *Uzlay* Bálint a községi jegyzők országos egyesületének elnöke szóltak fel.

A függetlenségi párt győzelme.

— A debreczeni választás. —

Budapest, január 28.

Debreczenben ma óriási szótöbbséggel a függetlenségi párt jelöltjét, *Csanak* Jánost választották meg képviselővé gróf *Degenfeld* Józseffel szemben. A Degenfeld-párt törpe minoritásba maradt, ötszáz szavazatot sem tudott összehozni a Csanak-pártiak több mint ezer-száz szavazatával szemben. A választás meglehetősen izgatott hangulatban indult: az éjszakai korteskedésben halálra is vertek egy Csanak-párti választót. A szavazás megkezdése után azonban hamarosan kiviláglott a függetlenségi párt fölénye, *Csanak* János szavazatai mindig néhány száz vokssal vezettek a Degenfeldé előtt. Részletes tudósításunk a következő:

A Szabó Kálmán halálával megüresedett mandátum elnyerése iránt már hetek óta nagy küzdelem folyik Debreczen városában. Két jelölt vette fel a harcot: a függetlenségi és 48-as párti *Csanak* János és a pártokivüli gróf *Degenfeld* József. *Csanak* János támogatására a kerületbe érkeztek: *Leszkay* Gyula, *Papp* Elek, *Irsay* József, gróf *Bothlen* István, gróf *Somsich* Tihomér, *Petrogalli* Oszkár, *Botlik* István, *Fried* Lajos, *Egry* Béla, *Kecskeméthy* István, *Ferenczy* Géza, *Dobrovics* Milán, *Somogyi* Aladár, *Moczky* Emil, *Mahler* György, *Nemes* Bertalan, *Thaly* László, *Balogh* Mihály, *Nagy* Barna, *Korda* Andor és *Dobroszláv* Péter országgyűlési képviselők, kiket a választópolgárság mindenütt nagy lelkesedéssel fogadott.

Már a választást megelőző éjszaka is talpon volt csaknem az egész város s a kocsmák mindenütt tele voltak kortesekkel és választókkal. Az egyik kocsmában több Degenfeld-párti választó megtámadta *Karay* József mórictelapi kereskedőt, akit annyira elverték hogy ma reggelre agrárvádás következtében meghalt.

A választás ma reggel kezdődött az egész város élénk érdeklődése mellett. A választás elnöke dr. *Kocsár* Gábor, helyettes elnöke *Nagy* Sándor volt. A szavazás két helyen történt. A Varga-utcai kerület a vármegyeházán, a Kossuth-utcai kerület a városházán szavazott. A választópolgárok mind a két részről már kilenc órákor fölvonultak. A szavazás megkezdését sorshuzással döntötték el. A Varga-utcai kerületben sorshuzás következtében a Degenfeld-párt kezdte meg a szavazást, míg a Kossuth-utcai kerületben a Csanak-pártiak szavaztak először. A szavazás száz-as turnusokban történt. Nagy lelkesedést keltett a függetlenségi választópolgárság körében, hogy a Degenfeld-párt még az első turnust sem volt képes kiállítani. A választás eredménye tíz órákor a következő volt:

<i>Csanak</i> János	172
Gróf <i>Degenfeld</i> József	91

Tíz óra után a Degenfeld-pártiak már mind gyérebben jelentkeznek, míg a Csanak-párt választói nagy tömegben lepték el a választóhelyiségek környékét.

Tizenegy órákor a szavazatok aránya a következő:

<i>Csanak</i> János	363
Gróf <i>Degenfeld</i> József	161

Délelőtt 11 órákor a postások és vasutasok impozáns menetben vonultak fel; egytől-egyig hiük maradtak a független zászlóhoz. Közben több Csanak-párti választó jelentkező *Kocsár* választási elnökkel, előadván, hogy fejenként 25 koronával akarták őket Degenfeld-párti emberek megvesztegetni. A jelentést *Kocsár* elnök jegyzőkönyvbe foglalta.

A függetlenségi választók a déli órákban az országgyűlési képviselők vezetése alatt impozáns felvonulást rendeztek *Veszprémi* főispán lakásához. Nemzetiszínű lobogók alatt mintegy ezer

ember vonult oda s a főispán lakása előtt élénkezték a Kossuth-nótát. A választásnál a rendre a 61. és a 32. gyalogezredek 1—1 százada ügvelt fel, a debreczeni állomáson pedig esendörök és rendőrök. A függetlenségi pártnak félhárom órákor még ötszáz szavazója volt és Csanak megválasztása ezzel egész bizonyosnak látszott.

Ebéd után a Degenfeld-párt leszavaztatta az összes tartalékát. Délután fél 3 órákor a szavazatok állása ez volt:

<i>Csanak</i> János	835
Gróf <i>Degenfeld</i> József	417

A zárórát az elnök fél 6 órára tűzte ki. A választás végeredménye a következő volt:

<i>Csanak</i> János	1119
gróf <i>Degenfeld</i> József	489

Csanak tehát 630 szavazattöbbséggel Debreczen város III. kerületének megválasztott képviselőjéül jelentette ki. A választás eredményének kihirdetése a függetlenségi táborában óriási lelkesedést keltett. Küldöttség vitte meg a mandátumot a jelöltnek lakására és a választók nevében a választási elnök üdvözölte meleg szavakkal az újonnan megválasztott képviselőt. *Csanak* meglehetősen mondott köszönetet és kijelentette, hogy az őt ért támadásokért teljes elégtételt neki a polgárságnak ez a lelkes tüntetése. A tömeg csak nagy későre oszlott el *Csanak* lakása előtt és lelkesen éltette az új képviselőt.

Az osztrákok és az annexió.

Bécs, január 28.

Az annexió javaslat tárgyalására kiküldött bizottság ma d. u. dr. *Pacak* elnöklésével a miniszterelnök, a pénzügyminisztérium és igazságügyminisztérium vezetőjének jelenlétében ülést tartott. Dr. *Pacak* elsősorban a képviselőház elnökének átiratát közli, amelyben a képviselőház elnöke, utalással a házszabály rendelkezésére, amely csak a minisztériumokra és a Reichsrathban képviselt királyságok és országok központi intézményeire vonatkozik, közli, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a bizottság határozatának eleget téve, a külügyminisztert s a közös pénzügyminisztert a tanácskozássokra meghívja.

Napirend előtt báró *Morsey* hangsúlyozza, hogy Boszniában a legsürgösebb kérdés a földterhermentesítés, annál nagyobb megütközéssel kell fogadnunk, hogy a közös pénzügyminiszter a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak*, tehát egy budapesti intézetnek a földterhermentesítés keresztülvitelére kiváltságos szerepet engedélyezett. Nemcsak közgazdasági, hanem kormányzati szempontból is a legkedvezőtlenebb beavatást kelti egy budapesti banknak Boszniában való kedvezményezése. Szólv meggyőződése szerint semmi sem kompromittálhatja jobban az annexiót, mint éppen ha a földterhermentesítés kérdését engedik egy budapesti pénzintézettel kiaknázni. Magától értetődik, hogy a tervezett tőkefinanszírozásból a bécsi piacra kell a papírokat kiadni. Szólv kérdezi, minő álláspontot foglal el a pénzügyminisztérium a papírok bécsi jegyzése és esetleges kedvezményezése kérdésében és óvat emel az ellen, hogy egy budapesti bank magánüzleti ezélekből Boszniában a legfontosabb adminisztratív intézkedés keresztülvitelénél kedvezményeztessék. Szólv kérdezi a miniszterelnököt, vajjon erről az osztrák kormány a közös pénzügyminisztérium tette jelentést és mily magatartást foglal az osztrák kormány ez ügyben.

Dr. *Sustersic*, mint a boszniai delegáció volt előadója, rámutat arra, hogy a közös pénzügyminiszter a kedvezményezéssel oly értelemben, hogy Bosznia vállaljon garanciát a záloglevelekért, nem beszélt.

Krek képviselő teljes mértékben csatlakozik előtte szólv véleményéhez és kiemeli, hogy a boszniai létesítendő bank ezéljai közé a Boszniában létesítendő mezőgazdasági szervezetek anyagi vezetése is tartozik. Egy magyar bank arra törekednek, hogy csak oly egyéneket válasszanak a szervezetek elnökségére, akik politikai tekintetben is úgy járnak el, amint azt a bank kívánja. Az egyetlen helyes mód az volna, a szervezetek elnökségét Dalmácián át juttatni Boszniába. mi-

után a szövetségi ügy Ausztriában sokkal egészségesebb alapon nyugszik, mint Magyarországon.

Báró Jorkasch-Koch, a pénzügyminisztérium vezetője: A boszniai és hercegovinai agrárbank létesítése már hosszabb idő óta foglalkoztatja a közvéleményt. Az osztrák kormány sem mulasztotta el, hogy kötelességszerűen figyelmét e kérdés felé fordítsa akkor, midőn ez az ügy aktuálissá kezdett válni. A kormány a közös minisztériummal Bosznia és Hercegovina ügyeiben érintkezésbe lépett. A megindított tárgyalások még függőben vannak, úgy, hogy eredményt ezidő szerint nem közölhetek.

Tény az, hogy az osztrák és magyar közös minisztérium egyoldalon összeköttetésbe lépett egy magyar konzorciummal, hogy ezen konzorcium által alakítandó agrár és kereskedelmi bankra a kmetek megváltásának üzetét a tartományi kormány segítségével adandó garancia mellett átruházza. Be kell vallanom, hogy ezen egyoldali eljárás annál sajtóságosabbnak tűnt fel, minthogy osztrák részről a nevezett provinciákban alakított bankintézeteket, melyek már eddig is hitel- és jelzáloghitelintézetekkel foglalkoztak, egyszerűen elkerültettek. (Helyeslés.) Ezért határozottan azt kellett követelnem, hogy tekintsenek el az egyoldali Ausztriát sértő privilégialis politikától (Helyeslés.) Mert ha mi az osztrák pénzügynek elsősorban mérvadó jelentősége dacára magunk részére előnyös eljárást nem akarunk igénybe venni, úgy legalább is nem mondhatunk le arról, hogy jogaink és érdekeink legalább is a paritás alapján érvényesüljenek. (Helyeslés.) Kijelenthetem, hogy e tekintetben igen komoly felszólalásokat tettem és remélem, hogy a közös minisztérium által kezdeményezett akcióban változás fog beállni, amely osztrák érdekeinknek meg fog felelni. (Helyeslés.)

Kalina képviselő klubja nevében kijelenti, hogy az a javaslatot a cseh közjog szempontjából fogja megítélni és csakis ezen állásponttól feltételesen lemondhat a tárgyalásról.

Báró Bienerth miniszterelnök Kalina javaslatának első része ellen foglal állást, mert hiszen a jelen tárgyalásnak épp az a célja, hogy megállapíttassék, vajjon az osztrák és a magyar törvényes szövegek közt van-e eltérés, a mi reánk nézve valamelyes aggodalmat szülhetne. Ami a Törökországgal való megegyezésre történt utalást illeti, ezen ügy kétségtelenül összefüggésben áll az annexió javaslatával, amelynek elintézése azonban nem függ a Törökországgal való megegyezés létrejöttétől, mert ő felségének mult év október 5-én kelt elhatározása oly jogi helyzetet teremtett, amelyet teljesen világosnak és kielégítőnek kell elismerni. Ha utólag bizonyos nehézségek megszüntetésére tárgyalások váltak szükségessé, hogy a Törökországgal való viszony ismét olyanná alakíttassék, aminő régebben volt, úgy ez nem indokolja a tárgyalás alatt álló törvényjavaslat elintézésének elhalasztását. A miniszterelnök egyébként azt reméli, hogy még a bizottság tanácskozásainak befejezése előtt lehetőség lesz a Törökországgal való megegyezésről szóló jegyzőkönyvet alkotmányos elintézés céljából beterjeszteni. A Törökországgal való megegyezésben foglalt állásponttól nem tehet jelentést, mert ez ellentmondana a nemzetközi szokásnak. Hiszen a nagyvezér is megtagadta a török parlamenttől a tárgyalások akkori állásáról való felvilágosításokat. A miniszterelnök tehát arra kéri a bizottságot, kezdje meg a javaslat tárgyalását.

Kalina javaslatát ezután elvetik.

Ezután hosszabb formális vita támadt azon kérdésben, vajjon a közös miniszterek vegyenek-e részt a bizottsági tárgyalásokon.

Báró Bienerth miniszterelnök hivatkozik az eddigi gyakorlatra, valamint arra a tényre, hogy a házszabály kizárólag osztrák miniszterekre és hivatalnokokra vonatkozik és hangsúlyozza, hogy a közös minisztereknek a bizottság előtt való megjelenése azt a sajtóságos állapotot teremtene, hogy a miniszterek azért, amit a bizottságban előterjesztettek, semmiképpen sem volnának felelősek. Szükség esetén a miniszterelnöknek nincs az ellen semmi kifogása, hogy a közös minisztériumnak a helyi viszonyokkal ismerős hivatalnokai meghívassanak a bizottságba, hogy itt felvilágosításokkal szolgálja-

nak, amelyek azután az osztrák kormány felelősége mellett történének. A bizottság végül elfogadja Redlich javaslatát, amely szerint a bizottság sajnálattal tudomásul veszi a közös miniszterek meg nem jelenéséről szóló elnöki bejelentést és fentartja magának azon jogot, hogy szóbeli meghallgatásra szakértőket hívjon meg.

A bizottság ezután megkezdte az általános vitát.

Báró Bienerth expozéja.

Báró Bienerth miniszterelnök: Tisztelt bizottság! Ő felségének mult év október 5-én kelt legmagasabb elhatározása, amelyvel ő cs. és kir. apostoli felsége szuverén jogait Boszniára és Hercegovinára is kiterjesztette és a pragmatika sanctio rendelkezéseit ezen országokra is kiterjesztette, egyben utasította a kormányt, hogy az 1880. évi február 22-iki törvény 5. szakasza értelmében az annexió ügyének a reichsrathban alkotmányos tárgyalása szempontjából szükséges javaslatokat beterjeszse. A felség ezen rendelkezésének megfelelőleg benyújtott kormányjavaslat, mely a jelen tárgyalás tárgyát képezi, kettős célú tartalommal bír. Az egyik a szuverénitási képviselője által tett intézkedés törvényhozási jóváhagyását célozza elérni, a másik pedig Bosznia és Hercegovina kormányzatának és közigazgatásának kontinuitását kívánja biztosítani.

Ami az első kérdést illeti, mindenekelőtt konstatálni kell, hogy a szuverén jogok kiterjesztésénél proklamálása csakis közjogi szempontból és a belső jogrendre való visszahatások szempontjából képezheti törvényhozási tárgyalás tárgyát. Törvényhozási tárgyalást igényel azonban ő felségének azon másik rendelkezése is, amely szerint a trónöröklés rendjének rendelkezései Bosznia és Hercegovina szempontjából is hatályba helyeztetesnek. Ennek okát abban látjuk, hogy a monarchiára nézve a trónöröklésre nézve egy osztrák és egy magyar törvény által állapított meg és hogy Bosznia és Hercegovina a monarchiának sem az egyik, sem a másik részébe birtokjogilag nem kebeleztek be. A pragmatika sanctio oly trónöröklési törvény, amely egyben két nagy országcsoport jogi összeköttetésének létesítésére irányul. A magyar pragmatika sanctio külön szövegezésre szükségessé teszi a törvényhozás közreműködését a pragmatika sanctióban megállapított védelmi szövetségnek új országokra való kiterjesztése esetén, különösen pedig akkor, amikor ezen területek sem Magyarországra, sem Ausztriára nem kebeleztek be. Ausztriára nézve, amint később ki fogom fejteni, csakis az annexió jóváhagyása volna szükséges. Ha most már a pragmatika sanctio kiterjesztése is parlamentáris jóváhagyás végett előterjesztetik, úgy épp az osztrák parlament szempontjából semmi ok sincsen arra, hogy a magyar országgyűléssel való paritásának helyreállítása dolgában igényt emeljen.

A monarchia alkotmányos törvényhozási szempontjából a monarchia összeköttetését létesítő alaptörvények a reichsrathban és a magyar országgyűlésen kívül egy harmadik paritásos törvényhozó faktort nem ismernek. A monarchia ma két és nem három állam monarchiája és épp ezért mindkét állam okkupációs törvényei az okkupált területek jogi állásának minden módosításához csakis a két állam törvényhozási jóváhagyását kívánják meg, nem pedig azoknak az országoknak jóváhagyását is. Eltekintve ezen általános értékű okoktól, ő felsége legmagasabb elhatározásának törvényhozási jóváhagyását az 1880. évi február 22-iki törvény 5. szakasza is megkívánja, mert annak rendelkezése szerint a Bosznia és Hercegovina közjogi állása szempontjából tett bármilyen rendelkezés a monarchia két állama törvényhozási jóváhangzó jóváhagyását igényli. A mult év október 5-iki rendelkezések törvényi jóváhagyásához fűzött követelménynek a kormányjavaslat első paragrafusa felel meg. Azáltal, hogy a jóváhagyás e törvény elfogadása révén történik meg, a népképviselő törvényes közreműködési joga a legteljesebb mértékben megóvatik. Ami a második kérdést a boszniai és hercegovinai kormányzás és közigazgatás kontinuitásának biztosítása és az esetleg o végből teendő intézkedése-

ket illeti, e tekintetben a következő tények állapítandók meg: A t. bizottság egy a külügyminiszter urnak a delegációk üléséhez idején tett magyarázataiból, valamint a törvényjavaslatához fűzött magyarázó megjegyzésekből, továbbá abból, amit én már a törvényjavaslat első olvasása alkalmából bátor voltam kifejteni, tudni fogja, hogy az október 5-iki elhatározásnál nem arról volt szó, hogy egy eddig nem a monarchiához tartozó terület megszerzéséről, arról sem volt szó, hogy egy összeköttetés létesíttessék, amely eddig tényleg nem állott fenn, hanem kizárólag csak arról volt szó, hogy a megfelelő formában kifelé is proklamáltassék ezen összeköttetés állandó természetű és hogy az a birtokszerezés, amelynek állandó jellegét illetően kezdettől fogva nem merülhetett fel kétség, formálisan és jogilag mint végleges és definitív deklaráltassék. Az uralkodó rendelkezése megszüntet egy tartalmatlaná vált formát, üres, de a későbbi egészséges fejlődés szempontjából gátló és a biztosított állapotok fentartása szempontjából káros látszatot szüntet meg. Ennek következtében ő felsége elhatározása csakis a monarchiának e két országgal szemben fennálló jogát tisztázza, de a két ország birtokjogi viszonyaiban a két államhoz semmi változás nem állott be. Az okból a két ország közigazgatása szempontjából eddig érvényben volt a Bosznia és Hercegovina kormányzására vonatkozó 1880. évi február 22-iki alaptörvény és a közös vámszövetség helyreállítására vonatkozó 1879. évi december 25-iki törvények továbbra is fennmaradnak és újabb rendelkezésre semmi szükség sem áll fenn, ami különben tekintettel a Boszniában és Hercegovinában létesítendő alkotmányos berendezések szempontjából sem volna kívánatos, mert az említett jogi alapok nem akadályozzák az alkotmány létesítését. Mert ezen tartományi alkotmány, amelyre fejtegetéseim végén visszatérek, egyelőre a belső közigazgatás ügyeit, tehát azokra a területekre fog szorítkozni, amelyek az eddigi érvényben álló jogi alapok szerint a közös uralkodó kizárólagos rendelkezési jogkörébe tartoznak.

Mindezekre való tekintettel eszik annak szükségessége, hogy Bosznia és Hercegovina eddigi kormányzatának fenntartása érdekében különös rendelkezések tétessenek. Célzerűségi szempontokból azonban kívánatosnak látszik, hogy az 1880. évi február 22-iki törvény továbbra is érvényben maradjon konstatáltassék, ami a javaslat második szakaszában történik meg.

Az 1880. évi törvény változatlan fenntartása folytán továbbra is teljes érvényben marad e törvény 5-ik szakasza, amely a két törvényhozási illetékességét azoknak a változásoknak esetére állapítja meg, amelyek Boszniának és Hercegovinának a monarchiához való viszonyára vonatkoznak. Ez biztosítékul szolgál arra nézve, hogy Bosznia és Hercegovinának a pragmatika sanctio alapultól köteleken belül történt bármely területjogi változása csakis a reichsrathban képviselt királyságok és tartományok törvényhozási közreműködésével történhetik meg.

Hibáztatták az ő cs. és kir. apostoli felsége elnevezést, holott az az 1868. évi november 14-iki kéziratból származik, amelyet mindkét államban a parlamentek az ezen kézirat címzeit alkalmazó államszerződések jóváhagyása által elismertek. E cím az uralkodót, mint az osztrák-magyar monarchiának, az uralkodó jogára alatt alkotmányosan egyesített királyságok és országok képviselőjét jelöli meg és ennek folytán megfelel annak a Magyarországon ugyan vitatott, de Ausztriában uralkodó felfogásnak, mely szerint a monarchia harmadik állammal szemben egységes állami személy. Az osztrák javaslat jóváhagyja a közös uralkodó szuverén jogainak kiterjesztését a két tartományra, a magyar azt tudomásul veszi.

A magyar törvényjavaslat rendelkező részében egyrészt csak az uralkodó bekebelezési kijelentését adja vissza, másrésztől azonban csak úgy, mint az uralkodó kijelentése, a történelmi emlék felidézésével a két tartománynak Magyarországhoz való tartozását illetően törvényi rendelkezést nem mond ki, mert az ily rendelkezésnek egészen más szövegezésre lett volna szüksége. A két tartó-

Pé
má
kijel
kelye
rojlik,
lágosa
niának
való v
gyar
ország
mészet
nemiöv
gyaron
törvén
állapít
viszon
selt k
szüksé
kijelen
képvis
elisme
szöveg
világo
idő sz
széit
vényh
gának
rése,
megy
magyar
hiztas
felesle
sekből
V
javasl
alkotr
kifeje
mege
mában
nik a
hogy
legyer
E
sének
trák l
ülésén
vaslat
M
zottsá
ben a
hallg
tároz
lése
nyilat
megv
rium
het
vagy
és le
joga
szaba
stb.
Ezen
az er
kalm
vasla
fog
ben
lamá
ban
télát
törvé
tarto
herce
komp
jogg
biro
ség
ellen
galo
jűk,
kezd
ked
hátr

mány jogi állására vonatkozó formális törvényes kijelentés tehát nem a magyar javaslat első cikkelyében tartalmazott történelmi vonatkozásban rejlik, hanem egy harmadik cikkelyben, amely világosan és fenntartás nélkül kijelenti, hogy Bosznianak és Hercegovinának a magyar államhoz való viszonyát sem a régebbi, sem az újabb magyar törvények nem állapítják meg és hogy a két ország státusára vonatkozó mérvadó törvény természetesen eltekintve az okkupáció tényének annexióvá történt megváltozásától amennyiben Magyarország tekintetbe jön, még mindig az 1880. évi törvény hatodik cikkelyének ötödik szakasza állapítja meg és hogy ilyképpen ezen viszony megváltoztatására a reichsráthban képviselt királyságok és tartományok jóváhagyása is szükséges. A kormány nem mulaszthatja el annak kijelentését, hogy éppen ez képezi a reichsráthban képviselt tartományok közreműködésének lojális elismerését, mert éppen a harmadik szakasz ezen szövegezése állapítja meg minden megkívánható világossággal, hogy az annektált tartományok ez idő szerint nem képezik a magyar államterület részét és nem válhatnak azokká az osztrák törvényhozás jóváhagyása nélkül. Ausztria ezen jogának feltétlen elismerése, azon jogának elismerése, hogy a jelen viszonyok neki nem tetsző megváltozását megakadályozhatja, jogainak a magyar törvényjavaslatban illetően kétségtelenül biztosított elismerése láttára minden aggodalom felesleges, amely alsóbbrendű szövegbeli eltérésekből támadhatna.

Végül még megjegyzendő, hogy a két törvényjavaslaton látható különbözőségek, amelyek a két alkotmány különbözőségéből származnak, akkor is kifejezésre jutottak volna, ha mindkét állam a megegyezést nem törvényi, hanem szerződési formában juttatná kifejezésre, mert akkor is mindenik államnak ugy kell megszövegezni kijelentését, hogy az saját alkotmánya szempontjából hatályos legyen.

Ezután a tartományi alkotmány életbeléptetésének kérdésével fogok foglalkozni, amely az osztrák képviselőház múlt évi december 18-án tartott ülésén elfogadott Schustersitz-féle határozati javaslat tárgyát képezi.

Mindenek előtt tudomására hozhatom a t. bizottságnak, hogy az alkotmány tervezete tekintetében a szerajevói tartományi kormányzat meg fogja hallgatni a lakosság véleményét is és ezáltal a határozati javaslatban tett egyik lényeges követelésnek eleget teszünk. Csak ha a bizalmiférfiak nyilatkoztak és az elaborátumokat a két kormány megvizsgálta, csak akkor fognak a közös minisztérium két javaslatai ő felsége elé terjesztetni.

Ami az állampolgári jogokat illeti, kijelenthetem, hogy a személyes szabadság védelme, a vagyon védelme, a levéltitok védelme, a vallási és lelkiismereti szabadság, a szabad költözködés joga, az egyesülési és gyülekezési szabadság, a szabad véleménynyilvánítás joga, a kérelmezés joga stb. teljesen és kifejezetten biztosítottak fognak. Ezenkívül külön törvények meg fogják állapítani az említett jogok és szabadságok sérelme esetén alkalmazandó büntető rendelkezéseket.

A Boszniára és Hercegovinára vonatkozó javaslatokba tehát csakis oly tartalmu rendelkezés fog felvétetni, mely szerint a közös és egyetértésben elintézendő ügyekre nézve a monarchia két államában kibocsátott törvények ipso jure Boszniában és Hercegovinában is hatályosak, ezen ügyek tehát a boszniai és hercegovinai tartománygyűlés törvényhozási ingerenciája alól kivételnek. Ami a tartományi belső ügyeit illeti, ugy a boszniai és hercegovinai tartománygyűlés teljes törvényhozási kompetenciájával és a kormányzat felett ellenőrző joggal fog birni.

A múlt év október 5-iki aktus folytán a török birodalomhoz való viszonyunkban bizonyos feszültség állt be, amely különösen a hajóink és árúink ellen török kikötő városokban kezdett bojkottmozgalomban jutott kifejezésre. A t. urak tudni fogják, hogy a közös külügyminisztérium törekvése kezdettől fogva odairányult, hogy ne csak kereskedelmi forgalmunknak a keleten való konkrét hátrányait szüntesse meg, hanem egyáltalában az

egész vonalon a török birodalommal a hagyományos bizalmas viszonyt állítsa újból helyre.

A török birodalomnak kilátásba helyezett gazdasági engedelmények alapján a monarchia és Törökország között habár csak elvben, létrejött a megegyezés, amelynek diplomáciai okiratban való szövegezése ügyében Konstantinápolyban és Bécsben tárgyalások folynak. E jegyzőkönyvet alkotmányos jóváhagyás végett az osztrák és a magyar törvényhozás elő fogják terjeszteni és a ratifikáció után következik a két és fél millió török font kifizetése, amely összeget Törökország a volt török állami birtokokért kap. Ezen előzékenység igazolatlanul látszott volna, ha nem előzte volna meg azt a bojkottmozgalom befejezése és ilyképpen szerződéses jogaink tisztelgetésének helyreállása. A török kormány az utóbbi időben törekedett arra, hogy a bojkottmozgalmat beszüntesse. Nem kételkedem abban, hogy a porta erélyes intézkedéseinek sikerülni fog az árúink és hajóink ellen tanúsított ellenségeskedéseknek véget vetni.

Abrahamovitz dr. elnökhelyettes javaslatára elhatározzák, hogy a miniszterelnök expozéját kinyomatják és csak annak szétosztása után folytatják a vitát. A tárgyalást erre megszakítják; a legközelebbi ülés február 4-én, délután 3 órakor.

A balkáni események.

Budapest, január 29.

A szerb kormány Konstantinápolyban erős agitációt indít, hogy megakadályozza a török megegyezést a monarchiával. Mindenekelőtt a török képviselőket igyekezik a szerb ügynek megnyerni, ami ugy látszik, nem nagy sikerrel jár, mert belgrádi jelentések szerint a szerb kormány nincs megelégedve konstantinápolyi követének Nenadovic Jásónak működésével és már foglalkozik azzal a tervvel, hogy Nenadovicot visszahívja és helyébe a sokkal erélyesebb Risztics Mihály, eddigi bukaresti követet küldi Konstantinápolyba. Teljesen beleillik abba az operettszerű keretbe, mely a szerb harezai lármát jellemzi, az a hír, melyet ma Pétervárról kaptunk. Nem kevesebbről van szó, minthogy Pétervárról mozgalom indult meg egy kormányozható léghajó beszerzésére, melyet Montenegróknak ajándékoznak abba a célból, hogy arról bombákat dobjanak az osztrák-magyar csapatokra. E terv teljesen méltó a szerb politika komolytalan irányához.

A bolgár-török határon változatlan a helyzet. Török forrásból eredő hírek szerint a hatalmak, első sorban pedig Anglia arra törekednek, hogy a háboru veszélyét elhárítsák annál is inkább, mert a konfliktus politikai éle már tompítva lett s tulajdonképpen csak gazdasági kérdések elintézéséről van szó.

Ma a következő híreket kaptuk:

Szerbia akeziója.

A szerb kormánynak az annexió ügyében a nagyhatalmakhoz intézett memorandumát egyelőre nem fogják elküldeni a nagyhatalmakhoz, mert ez az akezió orosz kormánykörökben a leghatározottabb ellenmondásra talált. Popovics pétervári szerb követ Milovanovics külügyminisztert hivatalosan értesítette, hogy az orosz kormány egyáltalában nem helyeselt, hogy Szerbia a nagyhatalmakhoz újabb memorandumot intéz, különösen nem helyeselt ezt most, amikor egy európai konferenzia összehívását kezdeményezte.

A szerb kormány folytatja fáradozásait abban az irányban, hogy az Ausztria-Magyarország és Törökország között létrejött megegyezést a török parlamentben megbuktassa. Sikerült is a szerb képviselőkön kívül ennek megnyerni a koszovói vilajet albán képviselőinek egy részét. A szaloniki-i vilajetben azonban ennek az agitációnak nem volt sikere, mert a szerb kormány által erre a célra adott pénzelet elikkasztották.

Péter király elnöklete alatt tegnap a külügyminisztériumban hosszú minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács első sorban a belpolitikai helyzet válságos tüneteivel foglalkozott, de a külpolitika is szóba került, miközben

első sorban az osztrák-magyar-török tárgyalások állását fejtegették. E tanácskozásokkal áll kapcsolatban az úszkübi szerb konzulnak, — ki Belgrádban időzött — sürgős visszatérése állomáshelyére és egy külön futár menesztése Konstantinápolyba. Mindez állítólag a belgrádi kormány arra irányuló akciójával áll összefüggésben, hogy az ottomán képviselők közt hangulatot csináljanak avégből, hogy az Ausztria-Magyarország és Törökország közt létrejött egyezség elfogadását a török parlamentben meghiusítsák.

A „Svet“ című pánszláv lap gyűjtést indított avégből, hogy Montenegró részére az Ausztria-Magyarország elleni háborúhoz hadi alapot hozzanak össze. A lap felhívását e szakkal végzi:

„Szilárd meggyőződésünk, hogy az igazságos ügy végre is győzni fog.“ A lap azt írja, hogy a befolyó összegből mindenekelőtt két Wright-féle repülőgépet fognak Montenegró részére beszerezni, hogy azokról osztrák-magyar területre dinamitbombákat dobálhassanak. Erre a neveltséges célra már az első napon 5000 korona gyűlt be.

Belgrádi jelentések szerint az üzletek pangása és a zord tél miatt az ország sok vidékén inség uralkodik. A mezőgazdasági termények és a kerti gyümölcsök ára majdnem semmi. Az aszalt szilvát, amelynek métermázsánkiért 23—24 frank volt az ára, 7 koronával sem lehet eladni s temérdek sok hever az országban. A tengeri ára 12 frankról 10 frankra esett. Kötőnemüekből eddig Bulgária évenként 1 millió frank árut vitt ki s tavaly ezen a címen mindössze 280.000 dinár volt a jövedelme.

A török-bolgár konfliktus.

A porta tegnap a hatalmakhoz körjegyzéket intézett a bolgár mozgósítások ügyében, amelyben kijelenti, hogy nincsenek agresszív szándékai és ezért nem érti Bulgária eljárását.

Konstantinápolyból táviratozza a „Lokal-anzeiger“ tudósítója, hogy a török lapok értesülése szerint Angolország följajánlotta közvetítést Törökország és Bulgária között. Ez a hír annál valószínűbb, mert mikor Bulgáriából nyugtalanító hírek kezdtek jönni, a londoni kormány mindent elkövetett a béke föntartása érdekében.

Estournelles de Constant francia szenátor meghívása interparlamentáris bizottság alakítása céljából a kamara tegnapi ülésén alkalmasul szolgált, hogy a fegyveres eljárás helyett a békebírói döntés előbbreválósága mellett foglaljanak állást. Két ulema kijelentette, hogy ez megfelel az iszlam törvényeinek.

Montenegró megrovása.

Az „Ikdam“ szerint a cettinjei török követ a külügyminiszter megbízásából a porta sajnálkozásának adott kifejezést azon helyén nem való hang miatt, amelyvel Tomanovics montenegrói miniszterelnök Törökországról Bosznia régebbi kormányzásával összefüggésben nyilatkozott.

Változások a szerb diplomáciában.

Minthogy a Velimirovics-kabinet a király kívánsága folytán továbbra is a kormányon marad, a kormány elhatározta, hogy a szerb diplomáciai karban több változást szándékozik keresztülvinni. Dr. Milovanovics Milán volt római követ helyébe, miután a külügyminiszter tárczáját megtartja, dr. Vuics Mihály volt bécsi követet neveztek ki Rómába. Nenadovic Jásót, a király unokaöccsét és jelenlegi konstantinápolyi követet, aki eme fontos pozíciót nem képes kellően betölteni, visszahívják állomáshelyéről és Berliube szándékoznak őt küldeni követnek. Konstantinápolyba Risztics Mihályt, mostani bukaresti követet, aki egyik legalaposabb ismerője a Balkán politikai viszonyoknak, lesz Nenadovic utódja Konstantinápolyban. Bukaresti követé Petkovics Tivadar budapesti szerb főkonzult fogják kinevezni. Petkovics utódjának személyében még nem történt megállapodás. A legfontosabb diplomáciai helyre: Szentpétervárra, Novakovics Sztóján, a szerb diplomaták nesztora van kiszemelve, miután Pasics, aki beteg, lemondott a számára kijelölt követségi állásról. Szimics György, a mostani bécsi követ egyelőre megmarad állomása helyén, miután nem nagyon exponált egyéniség; emiatt Bécsben kedvelt ember. A londoni ügyvivőség helyébe követséget állítanak fel. Az eddigi ügyvivőt, Jovánovicsot felfüggesztették, mert a fegyverszállításoknál visszaéléseket követett el. Londoni követté Mijatovics Csedomil volt miniszterelnököt nevezik ki.

KÜLFÖLD.

Tittoni nem mond le. A római „Stampa“ című lap római levelezője úgy értesül, hogy gróf Lützow osztrák-magyar nagykövet komoly és minden kétséget kizáró módon biztosította Tittoni külügyminisztert, hogy az ausztriai olaszoknak az olasz egyetemnek egy olasz jellegű ausztriai városban való felállítására irányuló kérélmé teljesülni fog. Tittoni ennek folytán a szombatira egybehívott minisztertanács előtt vissza fogja vonni lemondását. Ugyane levelező értesülése szerint az olasz kamara felosztása küszöbön áll.

Az olasz lapok többször megvádolták Tittoni külügyminisztert, hogy a bécsi külügyi kormány még régebben tudatta vele, hogy az olasz egyetemi fakultást Bécsben kívánja fölállítani. Ezzel a hírrel szemben beavatott diplomáciai részről közlik, hogy Tittoni külügyminiszternek nem lehetett módjában tudni az osztrák kormány tervét az olasz fakultás fölállítása tárgyában.

Az osztrák költségvetési bizottság. A „minisztertanács“ tétel folytatódó tárgyalása során Schlegel, Malik, Hoffmann és Sylvester képviselők polemizálnak dr. Kramarz legutóbbi fejtegetéseivel és kijelentik, hogy a cseh postaügyben fellépett anarchia ügyében nem lehet az állami alaptörvények 19. szakaszára hivatkozni. A csehországi postákon uralkodó anarchia Laibachban is hasonló állapotokat kezd maga után vonni. Gróf Kolowrat sajnálja, hogy a miniszterelnök a nyelv törvényjavaslat bejelentésénél, amelyről szóló meg van győződve, hogy az állami és mindkét nemzetiségi érdeket kielégíti, nem tanúsított nagyobb erélyt. Szóval sokkal élesebb hangot és annak kijelentését kívánta volna, hogy a minisztérium megmaradását a törvény elfogadásától teszi függővé. Erre a tárgyalást megszakították.

A császár és kancellárja. A berlini politikai körök a császár születésnapján végbement eseményekből Bülow herceg állására következtetnek. A birodalmi kancellár állásának szilárdságát bizonyítja az, hogy közte és a Berlinbe érkezett szövetséges fejedelmek között élénk érintkezés folyt. A kancellár kedden hosszabb előterjesztést tett a császárnak és szerdán az udvari ünnepségek közötti lévő szüneteket arra használta fel, hogy a szász és württembergi királyt és a bádeni nagyherceget meglátogassa és Lajos bajor herceg látogatását fogadja. Ezzel szemben rámutatnak azonban arra, hogy nem valósult meg egy hír, amelyet Berlinben néhány nap óta terjesztettek. Azt hitték ugyanis, hogy a császár születésnapját arra is föl fogja használni, hogy Bülow herceghez leiratot intéz, amelyben megköszönja a közte és a herceg között újra beállott feszültségről szóló híreket s efféle leirat nem jelent meg.

A japánellenes törvényjavaslat. A kaliforniai törvényhozó testület a japánellenes törvényjavaslatok tárgyalását a lakosság kívánságaival egybehangzóan téendő különféle változtatások céljából alkalmassá tették. Antoni szenátor Kalifornia állam szenátusához határozati javaslatot nyújtott be, amely felszólítja a kongresszust, kérje meg Japánt, hogy san-franciscói főkonzulját hívja vissza, mert megkísérelte a törvényhozás befolyásolását. A főkonzul ugyanis megkérte a kormányzót, akadályozná meg a japánellenes javaslat elfogadását.

Német birodalmi gyűlés. A mezőgazdasági munkások, cselédek és munkaadók közötti szerződéses viszony szabályozására vonatkozó szociáldemokrata javaslat folytatódó tárgyalása során dr. Stengel (szabadelvi néppárti) kijelenti, hogy pártja a mezői munkások egyesülési jogát követeli és óva inti a jobbpártokat, hogy a szociáldemokráciával ott is szembeszálljanak, ahol jogos követeléseket állít fel.

Varenhorst (birodalom-párti) kifejti, hogy a szociáldemokrata párt a javaslat által állítólag a mezői munkás sorsán akar könnyíteni. Szóval véleménye szerint jobban el lehetne éni ezt a célt, ha lehetővé tétetnék, hogy a mezői munkás saját házcskát, saját földdarabot szerezzen.

Brey (szociáldemokrata) kifejti, hogy a mezőgazdálknak van joguk egyesülni és ezt ki is használják, munkásaik azonban kivételes törvény nyo-

mása alatt állanak. Ily igazságtalanságban egy pártnak, amely nemzeti liberálisnak nevezi magát, nem szabad résztvenni.

Dr. Böhme (gazdasági egyesülés) azon a véleményen van, hogy a mezőgazdasági munkáskérdés vejeje a mezői munkások röghözkötésében állana. Az egyesülési szabadság a mezői munkásokra az ipari munkásokkal szemben csupán mellékes jelentőséggel bír.

Ibsen és Björnson.

— Visszaemlékezés. —

Budapest, január 28.

Björn Björnson, a nagy költőnek, Björnsterne Björnsonnak a fia, cikket közöl egy kopenhágai lapban, megemlékezvén arról az időről, mikor a krisztianiai Nemzeti Színház az ő vezetése alatt megnyitott.

A színház homlokzatára Ibsen, Holberg és Björnson nevét nagy arany betűkkel irták föl. Az előadások megkezdését — mint az író mondja — két díszelőadással kellett bevezetni. Holbergre alig lehetett számítani. Björn Björnson azt vélte, hogy a színházat legezészerűbb lesz megnyitni atyjának egyik ifjúkori darabjával, a „Sigurd Jorsalfarer“-rel; ehhez a darabhoz azután a zenét Eduard Grieg írja s így igen eredeti ünnepi előadás állítható össze az első estére. Éppen ennek a tervének megvalósítása felett gondolkodott, mikor egy forró nyári napon a színház előtt Ibsen Henrikkel találkozott. Rövid, ruganyos léptekkel, ezilinderben, fekete kabátban s hátratett kezekkel haladt a rekkenő hőségben.

— Jó napot, Björnson ur!

— Jó napot, doktor ur!

— Dolgozni megy, nemde?

— Igen, doktor ur!

Azután szünet. — És ismét egy még hosszabb szünet.

— Mit is akartam mondani... ez az izé... ez a megnyitó-ünnepély... Hogyan is áll az?... Azt hallom, hogy atyjának „Sigurd“-ját akarja legelőször színrehozni?

Már nem éreztem többé a nap melegét.

— Igen, ez az én véleményem.

— Meg szabad kérdeznem, hogy milyen okoknál fogva?

— Emlékezetében van még az a darab, doktor ur?

Ibsen erre nem felelt.

— Ünnepi előadásra sokkal jobb ez, mint valami más.

— Lehetséges, — felelte Ibsen, — de én azt hiszem, hogy jobb visszamenni a régebbi művekhez. Mit gondol például, mit lehetne az én műveim közül előadatni?

— A „Nép barátja“-t.

Szünet következett.

— Játsszák azt először!

— Igen, de azt hiszem, doktor ur, hogy akkor Holberg, aki néhány száz évvel idősebb, inkább megilleti az elsőség! Nemde?

Szemüvege fölött jelentős pillantást lövelt rám:

— Én is azt hiszem. Isten velem!

— Isten önnel!

Nemsokára Ibsen levelet írt, amelyben erősen hangoztatta s szilárdan megtartotta véleményét. Így a színház volt kénytelen engedni.

Az öreg Björnson, aki fia terveiről egyáltalában semmit sem tudott, éppen Velenczében időzött Grieggel, amikor megtudta, hogy „Sigurd“ című darabját a harmadik ünnepi előadásra elő fogják adni.

Az öreg először csodálkozott rajta, hogy ilyen ifjúkori szárnypróbálgatása színre kerül, de később ezt írta fiának:

„Játssz amit akarsz! Csinálj olyan bolondokát, amilyenekhez csak kedved van!”

A „Nép barátja“ főpróbáján Ibsen minden jelenetnél azt mondta:

— Nagyon meg vagyok elégedve!

Midőn eltávozott, köszönetet mondott mindenkinnek s a következő megjegyzést tette:

— Az első felvonásban a legelső kép ferdén függött a baloldali falon.

Azután elment.

Björnsterne Björnson „Sigurd“-ját később százszor adták. A költő a darabot már maga is elfelejtette s a darab most újra nagyon tetszett neki.

Vér.

33

A kéksziürke, élbe köszörült bárd részadadt a rezes, felpuffadt nyakra és kivájta belőle az első véreseppeket. Láz kapta el a tömeget, kéjes izgalomtól vonaglottak meg a testek, gyönyörűség hullámozott az erekben. Összegyülemlert, vérmámorra szomjas, széttagolt emberhus-látásra éhes emberek vért láttak és vért vártak. Vért, csak vért, minél több vért. És az első esöppek után még többet, még borzasztó sokat, egész földeket elborító, tengerré térült vért. És az első esöppek után jött sok vér. Sugányira szökent a puha embernyakból, pompás, friss színű biborfesték öntötte le a gyalulatlan sárga deszkákat, apró vérkiütések pattantak ki a bakók kezén, tengernyi vért ivott a fűrészpör. És a tömeg itta, szüresölte a vért, kitégult mellet szítta be a szagát és halleluját, diadalívöltést, meg pálinkagőzt tölt ki a száján és részeg lett, kábult lett a sok pirosságtól. Most jött emberek betolakodtak a körbe, megnézték a vörösön csatagos pódiomot és ők is örjöngtek a gyönyörűségtől és körültáncolták a halált, rut, fajtalan, ördögi táncvezet és énekeltek ocsmány, szent dalokat, mintha mulatság volna, mintha farsang volna...

Nemcsak egyszer történt így. Nemcsak a forrófejű, gyorsvérű provenceiek mámorosodtak meg a piros, bűnös emberi vértől, amelyet a törvény ontott. Nemcsak ott kábította el az embereket a divina commedia; ahol közléről látszanak a Pyrenaeusok, amelyen túl már bikákat kínoznak meg mulatságból és ahonnan már áthuzódott a vérszag bódító illata. Északon, a tiszta levegőjű északon, ahol nincs dekadentia, nincs elfejlődés, nincs bikaviadal és nincs Páris, a józan, természetes, egészséges vidékek is föltámadt az emberekben a ragadozó, mikor vért láttak. És Normandiában és Gascogneban és a tenger mellett és bent, az ország földje közepén és mindenütt mulatság volt, mikor kivégzés volt. Tombolva várták, jajongva akarták, sikoogva élvezték mindenütt a vért, most is, mikor már rég nem szagolták és régen is, mikor mindennap volt részük benne. Nem igaz, hogy rettegtek volna, nem igaz, hogy félték volna és nem igaz, nem igaz, százszor nem igaz, hogy magukba szálltak volna, látván az igazságot osztó, a vért ontó hatalom kezét. Látványosságnak tartották a büntetést, színjátásznak a retteneteset és gyönyörűségnek a vérlátást. Amikor nem volt részük benne, ököllet követelték, hogy legyen vér, kenyér és vér: csak ez a kettő legyen. Rómában, a fórum körül ugyanaz a „panem et circenses“ kellett, ugyanazt a moeskos kenyeret és ugyanazt a biborszínű vért üvöltötték a proletárok, mint amelyet később a Grève-téren meg Carcassonba követelték. És ugyanaz a vérmámor vitte Kaint, mikor a testvérét leütötte, a hódító tömegeket, mikor harcra mentek és Carcasson polgárait, mikor a kankánt járták a tömlőcz körül.

Meg lehet ezt érteni és nincsen ebben semmi különös iszonyat. Az ember kenyeret akar, mert éhes, de vért akar, mert ember. A francia telefeji, bölcs politikus urak pedig megütődnek rajta és leocsmány-barbározzák a felséges népet, ugyanazt, amelylyel valamikor az ősapjuk is kankánt tánczolt a forradalmi guillotine körül és ugyanazt, amely elé voksoláskor két kézzel szórták a rózsát meg a tömjént. Apró kis felháborodások ülnek ki a parlamenti folyosók vörös szőnyegein, mérges bombácskák pattannak föl a miniszteri székek alatt és kavardások, müfelháborodások zugsnak a tanácskozó termekben. És ezeknek a fölháborodó, lármázó, bölcselkedő uraknak a bünbakja a tömeg.

Amint meghajtották előtte egykor a frakkos derekukat, úgy verik most pofon a methueni és oarcessoni borzalmakért.

Ugyanezek a böles, nagyképű urak, ezek a híresek, ezelőtt egy esztendővel épp úgy üvöltöttek a bitót, mint maga az a pálinkaszagu tömeg. Az örök igazság szent nevében követeltek vért és akarták, hogy ontassék ki, — azért a másik véért, amely bünyösen folyt, de amely nem volt nekik elég. Ők akkor kijelentették, hogy büntetőjogilag vitáznak, hogy a rátió, meg az emberi igazság beszél belőlük. Politikai csatákat harcoltak végig, minisztereket buktattak a guillotineért és védtek, igazolták a maguk ocsmány vért-szomjazó idegzetüket azzal, hogy nem ők: a Nép akarja a halálbüntetést, a Nép, nagy N-el és teli tudóval ordítva. Maguk szegeztek össze a vért pad deszkáit, maguk hívták elő a bakót, maguk köszörülték a bárdot és ők maguk kovácsolták föl izzóra, lobogóra a nép vért. Ők voltak először a vérivók és most ocsmányul, gyáván lehazudják ezt az igazságot. És hazudják, hogy ők nem ezt akarták, ők nem vérengzést akartak, ők igazságot akartak.

A nép pedig, a lepocskondiázott, a leköpdösött, ordít tovább a bitófa körül, járja a tánczot és énekel és őrzöng. És hivatkozni fog az igazságra, a méltányosságra, a jogra ezentul is, parlamenti vitákon, csapszékék asztala mellett, palotákban és a guillotine körül. És az ember, a teremtés koronája, nagy szavakat fog ordítani az emberi igazságról meg az emberi méltóságról és szent undorodással fordul el a hulláallattól és a ragadozóktól. A vért pad mellett pedig kaján örömmel szemléli a letipott embertárs bukasát és parázna módon kéjeleg a vérben.

UJDONSÁGOK.

Az álarcz.

* * *

Mikor az első revolver odaszegződött a pénzárosi koponyáknak Ujpesten, az emberek végigszaladt a hideg. Megdöbbenés fogta el a lelkeket, csodálkozó, féltő és elismerő és amikor megrázkódtak a rettegetől a rablók előtt, ugyanakkor meghajtották a fejüket és titokban meghódoltak az ügyességüknek és a találékonyságuknak. És ekkor azzal a két első Browning-revolverrel meg volt indítva a lavina. Egymásután megjelentek a Browningok a védetlen emberek szeme előtt, egymásután megjelentek a pisztolyos emberek a nagy pénztárak és a kis kasszák előtt és egymásután raboltak tíz forintokat és tízezer koronákat. A megdöbbenés átváltott kétségbeesett aggodalomra, az elismerő hangokból csakhamar Pán-riadalma lett és a társadalom meghorzongott a rablás epidémiájától.

Mikor az első álarczot magára huzta a székesfehérvári rabló, az emberek meg voltak lepve az ügyességétől. Nem kellett ugyan semmiféle genialitás ahhoz, hogy álarczot huzzon valaki akkor, amikor rablást követ el, de Magyarországon nem így szokták ezt csinálni a ezébeli urak, tehát ráverték az álarczra az ügyesség, a nagyszerűség, az elismeretreméltóság bélyegét. Mikor aztán Székesfehérvár óta egyre-másra dördülnek el a fegyverek és egyre-másra jelennek meg az álarczos rablók az éjbe, azóta kétségbeesik, a tömeg és a nép, az istenadta nép rémül és a farsangi álarczok alatt is Székesfehérvárt retteg és nekimegy a rendőrségnek és romlott közállapotokat üvölt és Oroszországgal sirja tele a fülünket és jajgat és bömböl a félelemtől.

Mikor nálunk megcsinálták az első mozgókép-vállalatot, rajongott érte a szent, az istenadta nép. Tódult a padosraiba és kápráztatta a szemét a csattogó pergő, szágatva ugráló képein. Akkor aztán kiesirázott a sok projektograf-gomba a megrágyázott aszfaltból. És az emberek kezdtek nem elragadtatódni a mozijárás-idejüktől és miután már agyonszennézézték, megkopléda-

lolták a nagyszerű és az isteni mozit, kezdtek umi a gyorsan perdülő srófokat és a szédülletes sebességgel üldöző és üldözött betörőket és detektíveket. És a mozi kezdett ürülni. De azért a mozik nőttek a földből tovább is és ma több a mozi, mint a kávéház, sőt több, mint ahány jogász van Pesten. De a közönsége kevesebb, mint a Nemzeti Színházé.

Mikor nálunk egy meghibbant agyvelőből kipattan valami lehetetlen dolog, amely józan, egyenes koponya előtt abszurdnak és hülyének látszik, de talán éppen azért még senkinek sem jutott eszébe, az istenadta nép el van ragadtatva az idea ujszerűségétől és óriási voltától. Teleaggatják a kisvárosi, korlátolt látókörök elragadtatásában a buta epithetonok miriádjával és valami örült, valami képtelen eszméből, szöviczeből, fordulatból, vagy miből lesz „piramidális“, „óriási“, „mesés“, „horribilis“, „fenomenális“ csodateny. Hosszabb-rövidebb ideig a budapesti publikum szellemi salakja egyszerűen rákötörlja mindenkire ez ujonnan fölkapott valaminek a kultiválását és jaj annak, aki elmaradottan és műveletlenül nem uszik az árral. És épp úgy jaj annak, aki nem utánozza az abszurd és képtelen, de új szokásokat.

Mikor nálunk valami gaszág lábrakap, orditozni szokás. A kormányt szidni, embereket szapulni, rendőrségre káromkodni ilyen esetekben: az sikk, az kötelesség. De, hogy valakinek a nagyhangok közül eszébe jutna, hogy ő maga is hozzájárult a bajhoz, hogy ő is ott volt az istenadta nép közt, mikor üvöltve és tombolva honorálták a „loi d'imitation“, a társadalmi utánzás dekadens megnyilatkozásait, hogy ő is meghurázta a Zrinyi-utcai bejáránd az a leleményes gazembert, aki új fogással ütötte le az áldozatát, hogy ő is rajongott a kávéházi asztalok mellett, olvasván az első Browning, az első mozi, vagy az első álarcz megjelenését: arról szó sem lehet. És szó sem lehet arról, hogy a magyar társadalom ne üdvözölje egetverő, felhőkig ható, piszkos lehelletű, száználmas őrzöngéssel a legujabb gaszágot, amelyhez hasonlót a betörők és csirkefogók még nem produkáltak.

NAPIREND. Naptár. Péntek, január 29. — R. kat.: Szal. sz. Fer. — Prot.: Ferencz. — Görög-orosz: Jan. 16. Sz. Jéter vért. — Zsidó: Sab. 7. — A nap két reggel 7 óra 33 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 54 perczkor. — A hold két d. e. 11 óra 35 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 10 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor.
A belügyminiszter fogad d. u. 3 órakor.
A földmívelésügyi miniszter fogad fél 5 órakor.
A belügyi államtitkár fogad 2 órakor.
A kereskedelmi államtitkár fogad 4 órakor.
A közoktatásügyi államtitkár fogad 4 órakor.
A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

Halmi-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4 óráig. Belépődíj 1 korona. — Boemm Ritta kiállítása a Könyves Kálmán-nál (Nagymező-utca 37—39.) nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-terti szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Nemzetközi rajzoktatás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—1-ig és 4—7-ig. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Széchenyi Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A N. Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7 óráig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— Gróf Apponyi Albert állapota. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter egészségi állapotában olyan örvendetes javulás állott be, hogy a miniszter holnap már elhagyhatja a szobát — s mint értesülünk — holnap már megjelenik hivatalában és a képviselőházban is.

— Szerényi államtitkár audienciája. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter helyett Szerényi József államtitkár pénteken, a hónap 29-én délután öt órakor rendes heti kihallgatást tart. A kihallgatásra jelentkezni lehet pénteken délelőtt 10-től 11-ig a kereskedelemügyi minisztérium államtitkári hivatalában.

— Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király ómoraviczai Heinrich Alajosnak, az Osztrák-Magyar Bank főtanácsosának, a közgazdaság terén kifejtett közhasznú működése elismerésül, a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta.

— Ebéd Bülow hercegnél. A császár születésnapja alkalmából tegnap Bülow herceg és neje dinert adott, amelyre a diplomáciai kar tagjai, a külügyminisztériumi főhivatalnokok és több kiváló személyiség nyert meghívást. Szögyény-Marich gróf, osztrák-magyar nagykövet, a diplomáciai kar doyenje eltette Vilmos császárt. Bülow herceg a diszlakomára meghívott diplomáciai képviselők szuverénjeit eltette.

— A bolgár király élete ellen. A közelmúlt napokban közöltük, hogy Szófiában tartózkodott Erofev Leonid nevű orosz anarkistát, akit az a vád terhel, hogy merényletet akart elkövetni Ferdinánd bolgár király ellen. Most erre vonatkozólag azt táviratozzák Szófiából, hogy Erofev a vizsgálóbíró előtt kompromittáló vallomást tett. Erofev elmondta, hogy Pecsenev Mihály orosz főhadnaggyal mintegy két héttel ezelőtt érkezett Belgrádba, ahol az önkéntes csapatba akarta felvétetni magát. Belgrádban Pecsenev megkapta a merénylet tervét, azután saját utlevélét és pénzét Erofevnek átadva, ezt Bulgáriába küldötte. Erofev még azt is elmondta, hogy Belgrádba érkezését alkalmával sem neki, sem társának nem volt pénzük és ebből azt következteti, hogy Pecsenevnek Belgrádban adtak pénzt a merénylet végrehajtására.

— A hollandus nők királynőjükért. Most, hogy Vilma királynő anyai örömeinek néz elébe, a hollandus asszonyok mindent elkövetnek, hogy rokonszenvéket királynőjük iránt dokumentálják. Az asszonyok minden városban gyűjtést rendeznek, hogy azután a befolyt összegeken a nagy napon méltó ajándékot adhassanak az anyának és a trónörökösnek is. Hága város asszonyai művészien dolgozott, gyönyörű kis bölesöt ajándékoznak, a miedburgi asszonyok pedig gyermekkoscsit vesznek az ujszülöttnek. A rotterdami asszonyok ezüst gyermek-servicet ajándékoznak és minden város hölgyközönsége igyekszik szeretetének és hódolatának kifejezést adni. Vilma királynő értesült a hollandi nők e mozgalmáról és annak az óhajának adott kifejezést, hogy a gyűjtések felét jótékony célra fordítsák. A belgák szintén rokonszenveznek a fiatal királynővel és Genfben a legelőkelőbb asszonyokból máris bizottság alakult, amely pompás és értékes csipkével díszített gyermekkelengyét fog átnyújtani a királynőnek.

— A Ne temere és a klerikalizmus. A Ne temere delgával foglalkozott am a reformátusok és evangélikusok elegyes bizottsága báró Bánffy Dezso elnöklésével. Dr. Sztchlo Kornél előadó indítványokat tett a szerinte napról-napra növekvő klerikalizmussal szemben. Gróf Tisza István erre kifejtette, hogy a klerikális áramlatot erősen tulbecsülik. A Ne temere dekretum tudomása szerinti rendbe jött. Rossz szolgálatot teljesít az ügynek az, aki folyton a vészharangot kongatja. Tisza beszédének hatása alatt Sztchlo indítványait 32 szavazattal 4 ellenében elvetették.

— A tudományegyetem új tanárai. A budapesti tudományegyetemnek üresedésben levő tanszékei közül kettő legközelebb betöltésre kerül. Mint értesülünk, a hittudományi karon megüresedett egyháztörténelmi tanszékre dr. Lukács József egyetemi könyvtárért, a bölesészeti karon pedig a magyar történelmi tanszékre dr. Angyal Dávid magántanárt fogják kinézni.

— Neuman Armin beteg. Dr. Neuman Armin egyetemi tanár, volt országgyűlési képviselő nagybetegen fekszik a Herzel-féle szanatóriumban. Ma délelőtt súlyos operációt végeztek rajta, teljes sikerrel. A beteg azóta valamivel jobban érzi magát, de állapota még most is komoly.

— Kifosztott templom. Lembergben ma északa betörők jártak a Demokos-rendiek templomában, fölfeszítették a szentélyt, a szent otyát szétszórták, sok aranykelyhet és egyéb értékes kezszerket raboltak. A tettesek nyomtalanul eltűntek. A templomot holnap újból fel fogják szentelni.

— **Magyar egyesület Horvátországban.** A társországokban élő magyarság érdekében nagyjelentőségű társadalmi mozgalmat indítottak, mint Eszékéről jelentik, az ottani magyarok az egyesülés érdekében. Az esemény fontos magyar nemzeti szempontból, mert Eszéken és környékén körülbelül tízezer magyar ember lakik már évtizedek óta és csak most kezdik érezni a tömörülés szükségességét. A mozgalom már olyan stádiumba jutott, hogy remélik egy nagy magyar társadalmi egyesület és kaszinó alapítását, amelynek célja a magyarság tömörítése lesz, hogy ezáltal a magyarság tekintélyét emeljék, a nemzeti érzést ápolják és a magyar-horvát barátságot előmozdítsák.

— **A hadsereg köréből.** A „Zeit“ értesülése szerint legközelebb a kilencedik törzstiszti állás is rendszeresíteni fogják, úgy a 102 gyalogezred mindegyikénél, valamint a 4 bosnyák- és 4 tiroli vadász-ezrednél. A katonai lövészet fokozódó fontossága, továbbá a tisztikarnak és a legénységnek ebben való kiképzése, azonkívül a tábort lögyakorlatok szélszerűbb beosztásának szükségessége, végül a gépfegyverosztályoknak a csapattekercshez való beosztása a hadügyi vezetőséget arra indította, hogy a fentebb említett ezélokra való tekintettel az egyes ezredeknél a kapitányi rangban levő eddigi fegyvertisztek helyére egy-egy törzstiszti állást szervezzen. Ezzel az intézkedéssel elérhető lesz az a cél, hogy az illető törzstiszttel kizárólag az említett irányban fejtsék ki tevékenységüket és nem mint az eddigi fegyvertisztek, akik sokszor századparancsnoksággal vagy ehhez hasonló más tisztséggel is meg volt bízva, egyéb elfoglaltságai miatt tulajdonképeni rendeltetésüknek sem felelhettek meg. Az új törzstiszti állás szervezésével természetesen a hadsereg törzstiszteinek állománya is megnagyobbodott és ez a körülmény a kapitányi rangból leendő előléptetési viszonyokat szintén kedvezően befolyásolja. Egyidejűleg jelentik Bécsből, hogy a király Feigl Ede altábornagyot a tábort vonatsapat felügyelőjévé nevezte ki, míg Blaschka vezérőrnagyot, az eddigi felügyelőt állásától felmentette. Lovag Henricke Richard vezérőrnagy a jász-lavi lovashadosztály, Iskierski Gyula vezérőrnagy, az olmützi 2. számú Landwehr-lovasdandár parancsnoka pedig a lembergi 21. számú lovasdandár parancsnokává nevezettek ki. Arnold Péter ezredes, a cs. és kir. 3. számú huszárezred parancsnoka a nyugállományba helyeztetett és helyére Ostermütz János ezredes neveztetett ki az ezred parancsnokává.

— **Rehabilitálás harmincz év után.** Szalonikiban, így hozza ezt hírül egy onnan érkezett távirati tudósítás, nagy föltűnést kelt egy harmincz évvel ezelőtt eltűnt török ezredorvos. Az ezredorvost Karmona Józsefnek hívják és spanyol zsidó családból való. Három évtizeddel ezelőtt Drinápolyban több török tiszt, aki Oroszország zoldjában volt s akiket Karmona följelentéssel fenyegetett, ráháritotta az árulás gyanúját és Karmonát emiatt Arábiába száműzték. Atyja, aki török szenátor volt, egész vagyonát rááldozta, hogy fiának becsületét helyreállítsa. Karmonának most az alkotmány visszaadta szabadságát s Konstantinápolyba visszatérve, annyi bizonyítékot szolgáltatott ártatlanságáról, hogy a hadügyminiszter elrendelte pörének revízióját. A sajtó szerencsét kíván a kormányának ehhez az igazságos tettehez.

— **Az égeri demonstráció.** Égerből jelentik, hogy a tüntető gyülekezés tegnap este ismétlődött. Mintegy háromszáz tüntetőt este nyolcz órakor a csendőrség a Taborstrasseban földözbe vett és szétugrasztott. A tüntetők egy csoportja Hermann kereskedőnél több ablaktáblát bezuott és mielőtt a csendőrség odaérkezett volna, eltűnt. Az est folyamán az utcákon több csoport képződött, a melyeket azonban a csendőrség szétvert. A tüntetők ismételten követ dobáltak meg a csendőröket, akik erőszakkal voltak kénytelenek az utcákat megtisztítani. Tizenkét embert letartóztattak, ezek közül tizenegyet a személyazonosság megállapítása után szabadon bocsátottak. Tíz óra után a csoportok szétoszlottak és beállt a nyugalom.

— **Öszeégett kisfiu.** Ma reggel a Garay-utca 38. számú házában szerencsétlenül járt Teiler Bernát utazó Sándor neyü nyolcz éves fiacskája. A gyermek egyedül maradt a lakásban s a kályha tüzen fénymázat akart melegíteni. Az áttűzesedett dobozt az ingóval fogta meg s úgy akarta levenni a tűzről. Közben az ing meggyuladt s a fiúcska, mire segítségére siethettek, súlyos égett sebeket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték a sebesült gyermeket, akinek állapota válságos.

— **Steindl Imre emlékezete.** Steindl Imrénének, az országház tervező művészenek életnagyságu arcképét megfestette a Steindl-céh nevű viselő iparművészeti társaság. Az arcképet e hó 30-án, szombaton este nyolcz órakor ünnepély keretében fogják leleplezni a társaság dísztermében. Az emlékünnepre jelen lesz az elhunyt művész özvegye is. A leleplező beszédet Alpár Ignác, az emlékbeszédet Csányi Károly, az Iparművészeti Múzeum őre fogja mondani.

— **Kilencz embert mérgezett meg.** Minden emberi érzésből kivetkőzött, elvetemült némbert tartóztattak le Bourgesben. Az asszony neve Jeanne Gilbert. Gazdag parasztszülők gyermeke, akit a pénzéhség kergetett bűnhébe. A nőt fiatalon adták férjhez Gilbert szőlőtulajdonos paraszthoz; a házasságkötés után azonban kiderült, hogy a szőlő csak akkor lesz a férjé, ha ennek szülei meghalnak. Addig csak ingyen lakást és szerény évtizedeket kapnak. Ez nem tetszett a nagyravágó menyecskének. Két évi házasság után gyermekük született. A férj hasztalan remélte, hogy a gyermek békét hoz magával. Ellenkezőleg, az asszony most már felháborító módon bánt férjével és szemrehányásokkal illette az ártatlan kis gyermekért ami miatt most már még jobban kell takarékoskodniok. Pár hónap múlva azonban, 1905. évben, az asszony kedélyállapota nagyot változott. Vidám és jókedvű lett. Ezt a változást az okozta, hogy úgy az ő, valamint férje szülei csaknem egyszerre elhaltak és így a vagyon két részről is egyezre birtokukba ment, de a vagyonban osztozkodott az asszony sógora és annak családja is. A múlt év őszén különös esemény történt. A sógor családja mérgezési tünetek közt megbetegedett. Az orvos megmentette a férjet, meg a három gyermeket, de az asszony rettentő kínok közt meghalt. A vizsgálat arzénikum-mérgezést állapított meg. Jeanne Gilbert feltűnő viselkedése gyanút ébresztett és kiderült, hogy sógora családját ő akarta elemészteni azért, hogy az ő vagyonukat is megkaparítsa. Erre exhumálták szüleiné, valamint apósa és anyósa holttestét és kiderült, hogy azok is arzénikum-mérgezésben haltak el. Az elvetemült némbert letartóztatták, de mindent tagad.

— **Nyilatkozat.** Eötvös Károly a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat: Összegyűjtött irodalmi műveim terjesztése tárgyában az utóbbi napokban hol burkoltnan, hol nyíltan ellenséges indulatu közlemények jelentek meg a lapokban. Sikertelen megállapítani, hogy ezeket a közleményeket oly egyének helyezték el az egyes lapokban, akik ki tudja miféle üzleti érdekeiket féltik művem kiadásának jogos és becsületes munkásságától. Hogy a soknemű alaptalan s a közönséget megtérsztő hirteléseknek végét vessem, a következőket jelentem ki:

Kiadóm, akik évek óta teljes ügybuzgósággal bocsátják közre és terjesztik műveimet, időnként jelentést tesznek nekem arról, hogy egyes műveim mielő fogadtatásban részesülnek olvasóm részéről és arról, hogy minő mértékben és mily körökben terjednek el. Ezen jelemlésekből örömmel értesültem arról, hogy különösen a hazafias izraelita vallású értelmiség is előszeretettel méltányolja irodalmi munkásságomat, és talán nem tévedek, midőn ebben a körülményben nemesak a nemzeti irodalomhoz való ragaszkodásának, hanem egyúttal személyem iránti rokonszenvének megnyilvánulását is látom azért, hogy válságos időben negyedszázad előtt emberi és hazafiai kötelességemet szívvel-lelekkel teljesíttem. A magam részéről izraelita vallású polgártársaimnak szemelyem és irodalmi munkásságom iránt ily módon is megnyilvánuló rokonszenvét hálás köszönettel viszonzni óhajtván, elhatároztam, hogy munkám jövedelmének egy részét oly ösztöndíjakra szánom, amelyekben a magyar nyelv, a magyar gondolkodás és magyar írásmód terén kiváló izraelita vallású tanuló ifjak részesüljenek. Ezen ösztöndíj-alapítvány kezelésére az „Izraelita Magyar Irodalmi Társulat“-ot kértém fel, amely intézményben teljes garanciáját látom annak, hogy a létesülő alapítványt szándékomhoz mérten fogja a nemzeti műveltség emelésére hasznosítani. Budapest, 1909. január 28-án. Eötvös Károly.

— **Rablótamadás.** Angyal Márton cipész tegnap este megjelent a főkapitányságon és bejelentette a következőket: E hónap 25-én este a Pozsonyi-uton ment hazafelé, amikor egy munkás-külső ember az utját állotta, ököllel arczul vágta s miközben megszedült, harmincz koronáját elrabolta. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Egy földbirtokos lovagias ügye.** A székesfehérvári kereskedelmi csarnok ügyeiből kifolyólag Schlesinger Sándor földbirtokos, a csarnok al-elnöke és Krausz Zsigmond ügyvéd között heves összeszólalkozás volt, amelyből becsületbeli ügy keletkezett. A párbaj ma folyt le. A felek először pisztolyal álltak egymással szemben, azonban sebesülés nem történt. A feltételek szerint karddal kellett volna a párbajt folytatni, azonban Tóth Artur lapszerkesztő, aki a párbajt vezette, felszólította a feleket, hogy béküljenek ki. A kibékülés megtörtént és a párbajt beszüntették.

— **A bóra pusztítása.** A napokban az Adrián dűhögő bóra Zengben az Ambrogio-mólón felállított világító tornyot teljesen rombadöntötte. A bóra pusztításáról táviratilag értesítették a fiemei révhivatalt, amely a világító torny felállítását elrendelte s addig is, amíg az megtörténik, ideiglenes jelzőlámpák elhelyezését rendelte el a zengi kikötő bejáratánál.

— **Milliók hagyatéki pör.** Nagy érdeklődéssel és izgatottsággal tárgyalják Aradon az aradmegyei Hassreiter rokonság milliók örökségét. Kishalmy Ferenc szentannai ügyvéd, az öröklő rokonság nevében már megtette a lépéseket az örökség átvételére, melyet a hivatalos lap tavaly augusztusban tett közzé. Eszerint Hassreiter A. németországi nagyiparos közvetlen utódok nélkül elhalt, de Magyarországon vannak néki rokoniak, akik egyedül jogosultak 6.700.000 márkás (nyolczmillió korona) hagyatékának öröklésére. Hassreiter évtizedekkel ezelőtt vándorolt ki Németországba az aradmegyei Gyoronkról, ahol testvére, Hassreiter Pál is lakott. Ennek három leánygyermeké maradt s ezek az örökösök. A gazdag örökhagyó negyven évvel ezelőtt irta utolsó levelét Gyoronra, amelyben arcképét is mellékelte. Ez a fénykép most Kishalmy birtokában van.

— **Szicíliai segélyakezítő.** Február hetedikén, vasárnap délután négy órakor nagy sétahangverseny lesz a honvédszeker közreműködésével a Vigadó összes termeiben az ajkai bányakatasztrófa s a kalábriai földrengés áldozatainak hátramaradtjai javára. Annak a nagy társadalmi mozgalomnak, amely ezt a hangversenyt rendezte, gróf Batthyány Lajosné a szervezője, aki mára érkezel let hívott össze ebben az ügyben. A tanácskozáson megjelentek számáról ítélve, a mozgalom vezetése jó kezekben van s nagy számottevő siker nem maradhat el. A sétahangversenyen téa is lesz és Gerbeaud ezukrászdájának is lesz kirendeltsége. Augustó királyi herczegasszony megígérte, hogy megjelenik az ünnepségen. A helyődját két koronában állapította meg a rendező-bizottság. — Az olaszországi segélybizottság gyűjtése javára a Magyar Általános Hitelbanknál a mai napon a következő befizetések történtek: Csávai evangélikus gyülekezet 3 K 8 fillér, gróf Hoyos Miksa 20 K, nagybeskerekeli görögkeleti templom adomány 15 K 20 fillér, gróf Szapáry Péter 50 K, egyesült győri és győrszigeti izr. hitközség 50 K, összesen 138 K 28 fillér. — A Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz a következő adományok érkeztek: Báro Bohus Zsigmond és neje 400 K, budapesti villamos városi vasut r. t. 500 K, trencseni evangélikus egyházközség 20 K, Blundel Cizovicz Ludovika 150 K, báró Ambrózy Gyula 10 K, Strohall Vince 50 K, orsovai izr. hitközség 30 K, Boér Lázárné 2 K, Kardos Iván 5 K, Petrisyn Gyula 2 K, Schleck Nelli 2 K, Kremer Mici 2 K, paksi orthodox izr. hitközség 25 K, bilkei izr. hitközség 10 K, surányi evangélikus egyház 30 K, hodrusbányai evangélikus egyház 4 K 40 fillér, bakabányai evangélikus egyház 20 K 55 fillér, honnteséri evangélikus egyház 3 K 8 fillér, rajeczi izr. hitközség 42 K, szőregi görögkeleti plébánia 14 K 10 fillér, győrsi Csepreghy Klára 30 K, összesen 1352 K 13 fillér. Hozzáadva ezt a tegnap kimutatott 168.531 K 52 fillérhez, a gyűjtés mai végeredménye 170.021 K 93 fillér.

— **Halálraitelt asszony.** Egy felszázad óta ma történt másodsor, hogy a drezdai esküdszék asszony fölött halálos ítéletet mondott. Az első eset tudvalevőleg tavaly volt, mikor Beyer Margitot ítélték halálra. Ma két eselédleány állott az esküdszék előtt azzal vádolva, hogy egy kilencz hónapos csecsemőt jéghideg vízbe ültettek, amitől a szerencsétlen teremtés meghalt. Az esküdték verdiktje alapján a törvényszék halálra ítélte a két eselédleányt, de a jury valamennyi tagja kivétel nélkül aláírta a királyhoz intézendő kegyelmi kérvényt.

— **Szerencsétlenül járt fékező.** A kétegyházi vasuti állomáson Kiss Mihály vasuti fékezőt elütötte az Arad felől érkező vonat. A fékező a vonat kerekei alá került, melyek fellábát elmetstették. Súlyos sérülésével a csabai kórházba szállították.

— **Orvosok sztrájkja.** Ismeretes még, hogy a kölni orvosok a múlt év elején nagy harcot indítottak a betegsegélyző-pénztár ellen a szabad orvosválasztás jogának biztosítása céljából. A kormányval folytatott huzamosabb tárgyalás után az orvosok belenyugodtak abba, hogy újabb szerződés kötése nélkül 1909. évi január 31-éig a korlátozott orvosválasztási joggal folytassanak kísérletet, ennek a határidőnek letelte után azonban a szabad orvosválasztás joga lép életbe. A betegsegélyző-pénztár azonban időközben, múlt évi április havában 69 idegen és 8 kölni orvossal új szerződést kötött, minek következtében a kormány most a korlátozott orvosválasztási jog fenntartását kívánja. Kölnből jelentik nekünk, hogy Köln és környékének szervezett orvosai most kijelentették, hogy ezt a szerződést nem írják alá és hogy 1909. évi február hó 1-étől kezdve a betegsegélyző-pénztár tagjait, valamint azok hozzátartozóit, még külön díjazás ellenében sem gyógykezelik. Azonkívül a kölni orvosok szervezete azt a nyolcz kölni orvost, akik a múlt évben új szerződést kötöttek, becsületszavuk megszegéséért becsületbiróságilag megrovásra ítélte és egyuttal háromszáz márka rendbíróság megfizetésére kötelezte.

Jár. — A Park-Clubban rendezett estély jövedelméről szóló kimutatás igazolja, hogy az estély nemesek erkölcsileg, de anyagilag is szépen sikerült. A tiszta jövedelem 5669 K 77 fillér volt. Felülfizettek József főherceg 100 K, Wekerle Sándorné 10 K, gróf Török József és neje 100 K, Dréher Jenő 60 K, az idegenforgalmi és utazási vállalat 50 K, a Bristol-szálló igazgatósága 50 K, idős gróf Zichy Béla 90 K, Moskovics Iván 30 K, Meynier Enrico (Fiume) 20 K, Gorove László 20 K, Medgyesy Emilia, Mária és Bella (Mohács) 20 K, gróf Haller György 10 K és Artim Mihály 10 K. A felülfizetőknek ez uton mond a rendezőség hálás köszönetet.

— **Csodás menekülés.** Csodával határos módon menekült meg Fenyvesvölgy közelében egy vasúti pályán a legborzalmasabb haláltól. Az a veszély fenyegette, hogy vagy a farkasok tépik szét, vagy a vonat zuzza össze. A pályán a hetenként megtartandó éjjeli ellenőrző vonalbeutazásra indult este félnyolczkor, 25 fokos hidegben trieziklijén Fenyvesvölgy állomásról Csap felé, Csontos állomásra, amely vonala határát képezi. Határhely és Malomrét állomások között egyszerre szemben találta magát egy hét farkasból álló csordával; a farkasok eleinte egymás után jöttek, amikor azonban mintegy százötven lépésre összeértek a pályafelügyelővel, szinte pillanat alatt harczvonalba fejlődtek ki s rettenetes üvöltéssel támadtak a pályafelügyelőre, akinek nem volt annyi ideje sem, hogy egy oly ponthoz jusson, a mely gyors megmenekülést nyújtana, sem ház, sem fa nem volt a közelében. Szerencsése volt még, hogy vörösvilágu lámpása fel nem mondta a szolgálatot. Közben a farkasok nyolcz-tíz lépésnyi távolságban körülfogták, úgy hogy mozdulni sem tudott; Browning-revolveréből a töltéseket már kilötte s a tizenkét lövés alatt sikerült neki a mintegy ötven méternyire fekvő előjelzőhöz jutni. A legkritikusabb pillanat ezután következett. Félve attól is, hogy a szembe jövő 5404. sz. vonat halálra gázolja, egy félskatulya gyufáját kétszálanként gyújtogatva, lámpását fedezetül otthagya a trieziklijén, felugrott az előjelzőre. Most már ő maga biztonságban érezte magát az előjelző tetején, de a közelgő vonatot, azok utasait, valamint trieziklijét féltette, ha a mozdonyvezető egy pillanatra félrenéz s nem veszi észre, a legnagyobb szerencsétlenséget idézi elő. A farkasok nem mozdultak el, míg csak a közelgő vonat dübörgésétől, annak gözkömlésétől, lassu tempóban félre nem húzódtak. A vonatot úgy állította meg, hogy utolsó szál gyufájával meggyújtotta zsebkezdőjét és igyekezett a száguldó vonatot megállásra bírni, ami végre sikerült is. A vonatszemélyzet félig megfagyva leszedte az előjelzőről, járművét felrakták és hazahozták lakására, ahol most betegen fekszik a kiállott izgalomtól.

— **A hideg áldozatai.** Várna községben, mint Zsolnáról jelentik, egy kertben egy öreg ember megfagyott holttestére találtak. A személyazonosság megállapítása nem sikerült, a szerencsétlenül járt ismeretlen körülbelül ötvenkilenc éves lehetett.

— Janics Gyulát szabadon bocsátották.

Janics Gyula honvédőnkéntest, akit a múlt év december 27-én felségserzés miatt Bécsben letartóztattak és a rabkórházba szállítottak és aki miatt a magyar képviselőházban interpelláció is volt, tegnap délután szabadonbocsátották. Janics ugyanis védője, dr. Kálmán bécsi ügyvéd útján pertörlési kérvényt intézett a királyhoz, amely tegnap délelőtt nyert kedvező elintéztést, úgy, hogy az igazságügyminisztérium még a délután folyamán elrendelte Janics szabadonbocsátását.

— **A modern kert művészete.** Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai során ma tartotta *Berrieh Béla* műépítész második előadását „A modern kert művészete” czímen. Az előadó értekezésében kifejti, hogy nálunk nem igen kultiválják a kert művészetét, pedig a családi életet mennyire vonzóvá tudja tenni a kert. Ujabbban azonban már általános érdeklődés mutatkozik a virágok iránt, így az Iparművészeti Társulat is igyekszik az érdeklődést fokozni, amennyiben megindította a mozgalmat a fővárosban az épületeket feldiszipíteni. Maga a Múzeum járt elől ebben a tekintetben, mert saját palotáját legelőször díszítette fel magyaros virágokkal. A kert legyen egyéni és szorosán függjön össze a házzal. Végül főképpen azzal foglalkozott az előadó, hogy milyen legyen a művészi kert és hogy lehet azt aránylag kevés költséggel hangulatosná és kedvesné tenni. A megjelent nagyszámu és előkelő közönség élénken megtapsolta a felolvasót.

— **A beraktározók ellen.** Sok panasz hangzott már el a beraktározók ellen, akik megszorult emberek butorát, mint ők mondják, beraktározzák készpénzelőleggel s ilyen módon hallatlan zsarolást visznek véghez. A körük közé került áldozat ugyanis fizet fekbért, fizet kamatot s ha a kifizető időben vissza nem fizeti az előleget, a beraktározó elárvereztetni a butort. Az árverés rendszerint annyit jelent, hogy a butor nem is potom áron, hanem értékének a tizedrészléért a beraktározó lesz, aki ilyen módon megkapja a kamatot, a fekbért, az előlegképpen kiadott pénzt és a butort is, mert aztán ő maga jó áron adja tovább. A Magyar Butorszállítók Országos Egyesülete útján a tiszteletes szállítók már akciót indítottak az ilyen fajta zsarolás ellen, részint a saját jó hírnevük megóvására, részint pedig a közönség fölvilágosítására. Néhány héttel ezelőtt dr. Bárczy István polgármesternek adtak át memorandumot, most pedig a rendőrséghez fordultak. Ma ugyanis a Magyar Butorszállítók Országos Egyesülete nevében héttagu küldöttség tisztelgett a főkapitányt. A küldöttek nevében Schulz Albert titkár utalt azokra az ismert visszaélésekre, amelyeket a beraktározók elkövetnek, akik butorszállítás czégre alatt szemérmetlen uszortat üznek. A főkapitány szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy panaszuk orvoslására a legmesszebbmenő intézkedéseket megteszi. Nemesak a belügyminiszternek, mint közvetlen fölöttes hatóságának, hanem a kereskedelmi miniszternek figyelmét is felhívja ezekre a bűnös visszaélésekre.

— **Sakkverseny az egyetemen.** A Bölcsészeti-hallgatók Segítő Egyesülete február 7-től kezdődőleg sakkversenyt rendez az egyetemen. A nevezéseket február 5-én zárják le.

— **Elfogott rablójilkosok.** Ma sikerült kézrekeríteni azokat a rablójilkosokat, akik Krakó közelében meggyilkolták és kirabolták Faerber koresmárost, feleségét és cselédjét. A gyilkosok este tértek be a koresmába és pálinkát kértek. Mikor Faerber háttal fordult feléjük, agyonlőtték s ugyanez a sors érte a koresmárost is, aki a lakásból benyitott az ivóba. A cselédleány is hiába könyörgött kegyelemért. A gyilkosok négyen voltak. Beszállították őket a krakkói országos törvényszék fogházába.

— **Pénzhamisító hitszónok.** A rendőrség tegnap Passyban letartóztatta Lewy hitszónokot, akit azzal gyanúsítanak, hogy tagja egy hamisító bandának, amely Genfben készített lamis részvényekkel és bankjegyekkel üzérkedik. A gyanu alaposnak bizonyult. Lewy lakása elrejtve hamisított értékpapírokat találtak, amelyek egy millió hétszáz-ezer frankra szóltak.

— **Rádiumkutató intézet.** Londonból jelentik, hogy a vizsgálatokhoz szükséges rádiumot jövőben Angliában fogják előállítani, mert az osztrák kormány megtiltotta a Joachimsztalban gyártott rádiumnak kivitelét. A Cornwallisban lévő treuwathi bányában már megtették a szükséges előkészületeket rádium előállítására. — Egy másik londoni távirat ezt mondja: A Reuter-ügynökség értesülése szerint a király legközelebb dekrétumot fog kibocsátani, amely rádiumvizsgálati intézet fölállítását rendeli el. Az intézet feladata lesz nemesak rádiumkutatással foglalkozni, hanem orvosi osztályában a rádiumnak gyógyításra való alkalmazását kísérleti uton tanulmányozás tárgyává tenni. Az intézet tanácsának tagjai Terves Frigyes, Romsay Vilmos és Thomson tanárok. Az e téren várható fölfedezések jutalmazására Kasszel tekintélyes alapot létesített és Cornwallban társaság alakult, hogy rádiumot aknázzon.

— **A kulcs mint detektív.** Egy német bűnügyi szaklapban olvassuk az alábbi közleményt, mely érdekesen eseteli, hogy bizonyos titokzatos, babonán alapuló procedurák segítségével miképp lehet vallomásra, vagy az ellopott tárgyak visszaszerzésére birni a tolvajt. Körülbelül husz évvel ezelőtt — írja a közlemény beküldője — szüleim birtokán megjelent egy házaló, hogy a szolgaszemélyzetnek följajánlja áruit. Bement a nocselédek szobájába, ahol csakhamar összegyülekezett az egész személyzet, s még néhány más asszony, aki segédkezett a mosásban. A szobaleány vásárolt valamit s előkereste a szekrényből pénzt, amely a felső rekeszben volt. Huszonnégy bankjegyből tízmarokos aranyat s némi ezüstpénzt kapott vissza. A pénzt azonban nem tette vissza a szekrénybe, hanem erszényestől elrejtette az ágyban. Mikor később megnézte az erszényt, észrevette, hogy abból a tíz márkás arany hiányzott. Mindenki látta, hogy aranypénzt kapott vissza, s éppen ez hiányzott. Rögton összehívták mindazokat, akik a kérdéses időben jelen voltak, mindenki ártatlanságát hangoztatta s a szakácsné a kéményseprőre terelte a gyanut, aki épp akkor a cselédszoba kályháját tisztogatta. A kéményseprőt még elérték s mivel becsületes embernek ismerte mindenki, szívesen hitelt adtak neki, mikor ártatlanságát hangoztatta. A gyanu most az említett szakácsnéra irányult. Mivel azonban a pénzt bizonyára elrejtette valahol, a motozás alig lett volna célravezető, annál kevésbbé, mert ezt a szakácsné maga följajánlotta. Ekkor a háziasszonyok jó ötlete támadt; elhatározta ugyanis, hogy ügyesen hasznára fordítja a nép babonás hitét. Valamennyiök előtt hangosan kijelentette, hogy a tolvajt egy kulcs és biblia segítségével, melyeket anyjától örökölt, nagyon könnyű kiideríteni. Kerítették tehát egy rozsdás vén kulcsot és egy kopott bibliát. A bibliát czérnaszál segítségével összekötötték a kulccsal, s annak gyűrűjébe a háziasszony és a titokba beavatott ispán beledugták kinyújtott mutatóujjokat. Azután sorban nevükön szólították a gyanúsítottakat. Semmi nem történt. Mikor azonban a szakácsné nevét említették, a kulcs — természetesen előzetes megbeszélésre — megfordult s a billával együtt a padlóra esett. A szakácsné elsápadt s zokogva bevallotta a tolvajlást.

— **Ellopott nemzeti ezimer.** A nagyküüllő-megyei kisselyki szász iskoláról a nemzeti ezimertáblát egy mozgófénykép-ügynök izgatására a szászok az éjjel ellopták és a bíró háza elé tették. A medgyesi főszolgabíró az izgatót letartóztatta.

— **Elégett kisleány.** Dualovszky Géza tanító öt éves Gizella nevű leánya a kályhából kiugró szikráttól meggyuladt. A gyermek néhány órai kínoldás után meghalt.

— **Adományok.** A mai nap folyamán következő adományok érkeztek hozzánk: Pap Mihály Pápáról husz koronát küldött a szerencsétlenül járt messinaiaknak, Bayer Antal Budapestről a Vörös Kereszt-gyógyisertár tulajdonosa pedig tíz koronát küldött a tüdőbetegek szanatoriuma részére jegymegváltás czímen. Az adományokat a rendeltetési helyére juttattuk.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyöcében Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezték be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— Különös botrány. Az Erzsébet-körút és a Király-utca sarkán furcsa botrány játszódott le ma délelőtt egy villamos kocsin. Braun József kereskedő, aki a nyugoti pályaudvarról Bécsbe akart utazni, egy kis táskával szorongott a hátulsó perronon, amely zsufolásig tele volt utasokkal. Kényelmetlenül feszengett és csak nehezen tudta elövenni az aranyóráját, hogy megnézzze: idején megérkezhet-e a pályaudvarra. Abban a pillanatban fülebe sugta egy csinos fiatalember:

— Vigyázzon!

— Miért?

— Meg akarják lopni... Pszt!

Braun észrevette, hogy a lánczát valaki tényleg átvágta valami erős, finom pengéjű ollóval s épp jókor vette ki az óráját, mert különben lába kelt volna. Hálásan nézett a szomszédjára, aki jelentős szemhunyorogatással folytatta a sugást:

— A baloldalon álló ur... vigyázzon.

A kereskedő konstataulta, hogy a pénztárczája már hiányzik s ezért botrányt csapott. A villamos megállt, jött a rendőr és Braun izgatottan követelte, hogy rögtön kísérje be a baloldali szomszédját. Ez dühösen tiltakozott s a szóváltásnak az lett a vége, hogy két hatalmas pofont is kapott.

— Megtanítom, gazember! — kiáltott az inzultált férfi. — Én Kornya Manó detektív vagyok.

Kiderült nagysokára, hogy a pénztárczát valószínűleg az a fiatalember lopta el, aki Braun figyelmébe hozta. Az óráját is le akarta csipni, de a kereskedő éppen a döntő perczben nézte meg, hogy hány óra van. Az udvarias fiatalember azonban eltűnt, mialatt Braun a detektívvel veszekedett. A fölpofozott detektív most igazán lázas buzgalommal nyomozza a tettet.

— A zajló Duna. A pár nap óta tartó nagy hideg következtében a Duna a főváros mentén erős zajlásnak indult. Hatalmas, vastag jégtáblák törtek, zuzzák egymást a mind keskenyebb, való vízszínen, mert a két part hosszában széles jégperem képződött. A zajlás különben mind lassabb és ha a hideg tovább tart, maholnap ismét befagy a Duna.

— Halálozás. Kordás Mihály földbirtokos, a szegedi felsőtanárk egyik legnépszerűbb embere, a város törvényhatóságának régi bizottsági tagja, hetvenéves korában felsőtanári birtokán meghalt. Holttestét onnan Szegedre vitték és a családi sírboltban helyezték nyugalomra.

Tiborc Istvánné, született Árkovich Karolina urnő január 26-án ötvenkilencedik évében hosszas szenvedés után elhunyt Sümegen.

Dálnoki Kovács István földbirtokos, a szilágyi-terezvári ref. egyházmegye gondnoka, Szilágyvármegye törvényhatóság bizottsági tagja 55-ik évében e hó 25-én elhunyt Tasnádon.

Virágh Ede, Szentés városának központi irattárosa életének 60-ik évében meghalt.

Vásárhelyi Sámuel, a háromszéki megyei takarékpénztár részvénytársaság igazgatója Sepsiszentgyörgyön meghalt.

Ponjicski Lajos, a Körös—Tisza—Maros Ármontesítő Társulat mérnöke, tartalékos tüzérhadnagy, özvegy Ponjicsky Györgyné, szül. Haviár Emma szarvasi lakos fia, e hó 26-án Helouan, egyiptomi gyógyhelyen, ahol betegsége ellen gyógyulást keresett, elhunyt. Holttestét ideiglenesen ott helyezték örök nyugalomra.

— Rendőri hírek. Eltűntek. A rendőrségben ma a következők eltűnését jelentették be: Matuka Mihály kunszentmiklósi születésű 27 éves rézműves (lakott: Rózsa-u. 34.), Bennisz Márton kiscsüri születésű 28 éves napszámos (Hernád-u. 26.), Felér Mária budapesti születésű 13 éves tanulóleány (Koppány-u. 3.), Szabó Ilona szegedi születésű 16 éves gyári munkásnő (Erő-u. 17.). Az eltűnteket keresi a rendőrség. — Tűzek. Az éjszaka több apró tűz volt a fővárosban. Russi Sándor magánzó Náci-körút 14. számú lakása, a Soroksári-ut 34. szám alatti kertészház padlása gyulladt ki, de a tűzoltók hamarosan eloltották a tüzet. A Hernád-utca 19. számú házból tetőtűzet jelentettek. Több tűzorség kivonult, de csak kéménytűzet talált.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Felkai Konzervgyárnak mai lapunkhoz mellékelt árjegyzékére. — Tolmácsoljunk egyben a gyárnak t. vevőikhez intézett azon kérését, hogy megrendeléseiket a sima lebonolyítás végett már most megtenni sziveskedjenek, nehogy a munkatorlás miatt a szállítások késedelemmel szenvedjenek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Gerhardt Elena hangversenye. A Royalban ma Gerhardt Elena énekelt, másodszer ebben a szezonban. Nincs semmi különös felőni vagy feldicsérni valónk: igen szimpatikus művész és igen szimpatikusan tud igen szimpatikus dalokat előadni. A Royal pedig zsufolva volt olyan idegrendszeri hölgyekkel és urakkal, akik az üzleti órák lepergése után roppantul méltányolni tudták a Goldmark vagy a Tschaiowsky dalait; dalokat, amik szörnyen ártatlanok és szörnyen szerelmes tendenciával bírók. Oh Welt, oh Wald, oh Sonnenschein! — zokognak a fentebb említett jelenlevők a dallóitól együtt és minden rendben van. Ez természetesen a dolognak egyoldalú nézése. Másoldalról azonban be kell vallanunk, hogy Gerhardt kisasszony viharezett nő; sokat tud és intelligens vállalkozásokra hivatott. Az a bizonyos germán empfindlichkeit, ez a kissé frigida, kissé érzéki, de mindig hatásos megszínzése a szintelenségeknek, — ez a nyájas asszonyiság, ez nagyon jól illik hozzá s ő nagyon jól él vele. Fölötte kevesen akadnak azonban, akiknek az üntudatuk küszöbéig elérkezett az a megismerés is, hogy Gerhardt Elena simplexnek mutatkozó egyéniségében más, különös mélységek is nyugszanak. Ahogy például a Strauss Richárd Morgen-jét ki tudta fejezni, el tudta esendesíteni és ahogy kiverte sápadt emberi szívekkel ezt a nyolezsortos valamit, evel mindenestre többet dokumentált, mint amennyit az üzleti órák után kijelző hölgyek és urak kívántak és megérdemltek. Hálásnak kell lennünk Gerhardt kisasszony iránt, mert az ő asszonyiságának, úgy látszik, nemesak a hang, iskola és tréning a kiegészítője, hanem bizonyos egyéb összetevő is, aminek némelyek szerint: poézis volna a neve. k. m.

(*) Az Operaházban holnap, pénteken nincs előadás. Szombaton, január hó 30-án lesz a „II. Rákóczi Ferenc” című dalm-újodonság bemutatója Vasquezé. Szamosi, Payer, Flattné, Szemere Anthes, Hegedűs, Kornai, Mihályi, Déri, Váradai Sándor, Venczel, Dalnoki, Szendrői, Pichler, Ney B. és Kárpáth közreműködésével. (Évi bérlet 19., Premier helyérek.)

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, pénteken a Nőra, Ibsen Henrik három felvonásos színműve 42-cszer kerül színpadra. Holnapután, szombaton „A falusi verebek”, Gárdonyi nagysikerű új vígjátékát adják. Vasárnap délután a „Titok”, este a „Kaméliás hölgy” kerül színpadra. Hétfőn mérsékelt helyárrakkal a „Leár király” kerül színpadra. — A Nemzeti Színház legközelebbi újodonsága Ibsen Henrik „Vadkaesa” című három felvonásos szatirikus színműve lesz, amelyet Lukács György fordított magyarra. Az újodonságban, amely pénteken kerül bemutatásra. Hegyesi Mari, Lenkei Hedvig, Váradai Aranka, Pethes, Gabányi, Gál, Somlai, Horváth Jenő, Mészáros Alajos, Bartos és Hajdu játszanak. A darab egyik főszerepét, Rellinget, Somlai Arthur, a színház új tagja fogja játszani, aki ebben a szerepében mutatkozik be a Nemzeti Színház közönségének.

(*) A Magyar Királyi Természettudományi Társulat ma este a Tudományos Akadémia heti ülésében tartotta meg LXIX. rendes évi közgyűlést Wartha Vincez min. tan. elnök vezetésével. Az Akadémia ülésére ez alkalomból teljesen megtelt előkelő közönséggel. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Hossay Lajos főtitkár beszámolt a társulatnak múlt évi működéséről. Utána K. Karlovsky Géza társulati pénztáros ismertette a társulat anyagi ügyeit. Majd a választásokra került a sor. Első titkárnak újból Hossay Lajos udv. tanácsos, műegyetemi tanárt választották meg; másodtitkárok lettek: a természetrajzi szakkör: Gorka Sándor egyetemi adjunktus, a fizikai szakkör pedig Zemplén György egyetemi magántanár. A napirend egyik kiemelkedő pontja volt a Szily Kálmán-érem odaítélése, amelyet nagy érdeklődés előzött meg. Ezt az érmet, amelyet három évenként egyszer annak ítélik oda, aki a természettudomány fejlesztése és terjesztése terén kiváló érdemeket szerzett, az idén a választmány javaslatára egyhangulag Semsey Andornak, a kiváló természettudós és bőkezű meczenásnak ítélték oda a közgyűlés. Több kisebb pályázat kihirdetése után a közgyűlés az új pályakérdéseket hirdette ki. Végül a közgyűlés Hossay Lajos főtitkár azon indítványát tette egyhangulag magáévá, hogy a társulat Thán Károlynak, a nemrég elhunyt kiváló kémikusnak, aki a társulatnak ötven éven át tagja, tiz éven át alelnöke és nyolez éven át elnöke volt, szobrot emeljen. A közgyűlés megbízta a választ-

mányt, hogy a Thán-szobor-bizottságot megalakítsa és a gyűjtést a tagok és a tudományos társulatok körében megindítsa. Az elnök zárószavával a közgyűlés véget ért.

(*) Dr. Térey Gábor kitüntetése. Dr. Térey Gábor, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatóját az antwerpeni királyi Szépművészeti Akadémia művészettörténeti és esztétikai téren kifejtett tudományos működéséért tiszteletbeli tagjává választotta meg őt.

(*) A Vigszínházban holnapután, szombaton „A tanítónő”, Bródy Sándor falusi életképét játszzák, amelynek holnap, pénteken lesz a berlini bemutatója. „Az Ördög” világraszóló sikere után „A tanítónő” első németnyelvű előadását is a legnagyobb érdeklődéssel várják a külföldi színházak, akik közül számos előkelő vezető egyéniség lesz jelen a Deutsches Theater holnapi premierjén. A Vigszínházban szombaton s azok játszzák a főszerepeket, akik a darabot diadalra vitték. Holnap, pénteken a „Király”, Flers, Caillavet és Aréne jókedvű vígjátékát adják, amelynek tegnapi előadását József főherceg és Augustia főhercegné is végignézték.

(*) A „Táncos huszárok” jubileuma. Rajna Ferenc és Szirmai Albert kiváló sikerű operettje, amely a Király-színházban esténként zsufolt házak előtt kerül színpadra s amelynek általános értékét legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a külföldi direktorok is sorra megszerzik, hétfőn, február 1-én éri el első jubileumát, a 25-ik előadását. A színház a nagy sikernek ezt az első stációját meg fogja ünnepegni és gondoskodik arról, hogy az ünneplésből a közönségnek is kijusson. Külföldi színházak közül eddig a bécsi, hamburgi és a kopenhági színház szerezte meg. Legelőször Bécsben fog színpadra kerülni az osztrák császárváros két legkiválóbb primadonnájával a főszerepekben. A jubilaris előadás iránt általánosan nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében.

(*) Vizsgaelőadás. Az Országos Színművészeti Akadémia e hó 30-án, szombaton, saját színpadán (Uránia) Csillag Teréz tanárnő vezetésével mellett növendékeivel vizsgaelőadást tart. Ez alkalommal színpadra kerül Herczeg Ferenc bohóza „A három testőr”. A főbb szerepeket játszzák: Körmendy Margit, László Emma, Kardos Géza, Kertész István, László Tivadar, Szemere Árpád, Mészáros Sándor, Molnár Antal, Nagy Adorján és Sugár Károly.

(*) Kulturmisszió akadályokkal. A soproni magyar színtársulat a magyar kultúra terjesztése iránti kötelességét igen súlyos viszonyok között teljesíti. Október hó első napján nyitották meg a hovatavó egy évszázados öreg színházat, azóta négy hónap elmúlt anélkül, hogy négyezer megtelt volna a színház. Pedig az a tény, hogy Nádasy színiigazgató mindent elkövet, hogy a német közönség érdeklődését fokozza, tagadhatatlan. A szezon végeztével a társulat Szombathelyre megy, ahol az igazgatónak kell arénát építenie, hogy ott előadásokat tarthassanak és a jó soproni németek már türelmetlenül várják a jó előre bejelentett elműzti német színtársulat érkezését, a magyar kultúra nagyobb dicsőségére.

(*) A londoni magyar kiállítás. Az Earle Courtban rendezett magyar kiállítás rendezősége feloszolván, Déry Béla titkár fölkéri a kiállító művészeket, hogy műtárgyaikat február 15-éig vitessék el a Nemzeti Szalonból, ugyancsak eddig a határnapig kell bejelenteni nála az esetleges reklamációkat.

(*) A párisi opera válsága. A párisi Nagy Opera igazgatói között szent a béke, de most meg a részvényesek zúgolódnak, hogy a bevételek nem elégték. Azt állítják, hogy ez Messenger büne, aki amilyen jeles komponista, olyan rossz igazgató. Al „Monna Vanna” megbukott és most Massenett „Bachus”-ától és Strauss „Salome”-jától várják a jobb idők eljövételét. De azért a mostani igazgatósság napjai máris meg vannak számlálva és Párisban Carré Albertet tekintik a jövő emberének, aki az Opera Comiquet művészi és anyagi sikerrel vezeti.

(*) Fráter Loránd második dalestélye. Kitünő és méltán népszerű énekművésziünk, Fráter Loránd legutóbbi hangversenye iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy már sokan nem kaphattak jegyet azok sorából, akik meg szeretnék volna őt hallgatni. Február 3-án lesz a közhajnak megfelelően a második hangverseny. Ezen az estén a művész előadja legújabb szerzeményét, továbbá más magyar szerzők még kéziratban lévő dalait. Egyik érdekessége lesz a hangversenynek egy esomó régi kurucdal, melyeket a művész hárfakisérettel fog előadni. A hangversenyen, amelyet a Royal-szállóban tartanak meg, Földessy Arnold, a Nemzeti Zenoda tanára, gordonkaművész fog közreműködni.

(*) A „Falusi idill” bemutatója. Lengyel Menyhért új darabjával, amely szombaton kerül bemutatásra a Magyar Színházban, már teljesen elkészült a színház. Pénteken tartják a sajtó meghívott képviselői előtt a jelmezes főpróbát.

(*) Vértessy Gyula új kötete. Az „Egyetértés” olvasóinak kiválasztott kedvenc költője, Vértessy Gyula nem sokára új kötettel lép a nyilvánosság elé. A kötet közel husz évi munkásságának képét fogja nyújtani és az Eggenberger-Ég kiadásában huszötök jelenik meg.

(*) A nemzetközi rajzoktatási kiállítás. Az Iparművészeti Múzeum Üllői-uti palotájában hétfőn nyílt meg a nemzetközi rajzoktatási kiállítás és hétfő óta rendkívül nagy számban keresi föl a közönség, de különösen az érdekelt tanulóifjúság és az iparosság. A kiállítás naponta 9—1-ig és 4—7-ig díjtalanul tekinthető meg.

(*) A Halmi-kiállítás. Halmi Artur kiállításának nagy sikere arra indította a Nemzeti Szalon igazgatóságát, hogy a kiállítást ne vasárnap zárja be, hanem február 4-éig meghosszabbítja. A belépődíj személyenként 1 korona.

(*) Intim-színpad. A Sándor-téri délutáni színház telt házak előtt mutatja be új műsorát. Szombaton lesz a bemutató előadása egy „Betörés a bankba” című amerikai tréfának, melynek szerzője Geguss Dániel rendezőkapitány. Vasárnap délután 3—5-ig munkáselőadás lesz félhelyárral, szinre kerül Győző Lajos szociális drámája: „A munkavezető”, a második előadás 5—8-ig tart rendezés helyárral.

(*) Magyar Fürdőkalauz 1909-re. Azok számára, akik fürdőhelyen, gyógyító- vagy nyaralóhelyre akarnak menni, avagy ásványvizkurát akarnak tartani, nélkülözhetetlen az Erdős József szerkesztésében most megjelent házaspótló díszmunka, a Magyar Fürdőkalauz. A magyar fürdők, gyógyhelyek, nyaralótelepek és ásványvizek propagálásának a legegészségesebb módját találta el a szerző ezen szokatlanul díszes kiállítású és ügyesen összeállított díszkötésű munkával és méltán megérdemli, hogy a legteljesebb elismerésben részesüljön az illető faktoroktól. A munka határozott nyeresége fürdőirodalmunknak. A munka elhelyezését nyer a kontingens vasuti és hajófülkében, szállodában és orvosoknál. Érdeklődőknek a nagyszabású munkát ingyen küldi meg a Magyar Fürdőkalauz kiadóhivatala. Budanest, Eötvös-utca 36.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

A „Vasárnapi Ujság”-ban most folyik Mikszáth Kálmán

„A fekete város”
című regénye.

Most belépő előzetes k. (ha fél évre fizetnek elő) a regénynek eddig megjelent részét és a

„Karácsony”
című értékes díszalbumot ingyen kapják

Előfizetési ár negyedévre 4.— kor. félévre 8.— kor. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.
BUDAPEST IV., Egyetem-utca 4. szám.

MEGHÍVÁS.

A Dunavecsei Takarékpénztár Részv.-Társ.

t. cz. részvényesei a f. évi február 7-én — határozatképtelenség esetén 14-én — délelőtt 11 órakor Dunavecseben az intézet helyiségeiben tartandó

XXV. rendes évi közgyűlésre

tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. A jegyzőkönyv hitelesítőinek kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg bemutatása és ennek alapján a felmentvény megadása.
3. Az 1908. évi nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság elnök, továbbá az igazgatóság és felügyelő-bizottság jutalékának megállapítása.
5. Esetleges indítványok az alapszabályok 21. §-a értelmében.

Dunavecse, 1909. január 17-én.

Az igazgatóság.

Az „Egyetértés Vasárnapjában”

megjelent clichék mérsékelt áron kaphatók az
Egyetértés kiadóhivatalában
Budapest, VI., Eötvös-utca 32. szám.

FŐVÁROS.

(*) Felügyelet a Szent István-templomra. A Szent István-templom építésére felügyelő bizottság javaslatára a tanács hozzájárult ahhoz, hogy a Szent István-templom jökebarban tartása céljából állandó szakfelügyelet alá helyeztessék. Ezért azt a javaslatot terjeszti a legközelebbi közgyűlés elé, hogy az illetékes tanács I. ügyosztály mindenkor vezetőjének elnöklete alatt három tagból álló állandó bizottságot küldjön ki, amelynek feladata lesz a templomban szükségletű mindenemű munkára nézve javaslatot tenni. E bizottság mellett szakközegül a folyó évtől kezdve a templom építési munkálatainak vezetőjét, Kauser József műépítést rendelte ki.

(*) A fertőtlenítő intézet fiókja. A főváros mérnöki hivatala tudvalevőleg a Berettyó- és Vizafogó-utczák között fekvő területet jelölte ki a fertőtlenítő intézet létesítendő fiókja részére. Ennek a teleknek feltöltési és alapozási munkálatai azonban mintegy 240.000 koronával drágítanák meg az építkezést. A tanács mai ülésén erre való tekintettel felhívta a pénzügyi osztályt, hogy más megfelelőbb telek után nézzen. Ha fővárosi telek nem állna rendelkezésére, az ügyosztály előterjesztést tehet alkalmas telek megvétele dolgában.

(*) A fogaskerekű vasut megváltása. A főváros tanácsa mai üléséből kifolyólag felhívta a Budapesti Közúti Vasutat, nyilatkozzék arra nézve, hogy abban az esetben, ha a főváros a svábhegyi fogaskerekű vasutat megváltja és azt villamos územre alakítja át, mily feltételek mellett hajlandó a szükséges villamos áramot szolgáltatni. Együttal kérdést intéz hozzá a tanács abban az irányban is, hogy milyen feltételek mellett venné át a társaság a már átalakított vasut üzemét.

(*) Szabályrendelet a dajkákról. A tanács előterjesztést tesz mai üléséből a közgyűlésnek, hogy a foglalkozásközvetítő és eselédszerző ipar gyakorlatáról szóló szabályrendeletből a szoptatás-dajkák elhelyezésére vonatkozó rendelkezést törölje. Javasolja a tanács, hogy a dajkákról külön szabályrendeletet készítsenek, mert egészen más elbírálás alá esnek, mint a rendes eselédék. A tanács határozatát főképpen a tisztí főorvos javaslatára mondotta ki, aki szükségesnek tartja a szoptatás-dajkák szigorú orvosi ellenőrzését.

(*) A főváros részesedése a világítási vállalatok jövedelmében. A villamos világítási vállalatokkal kötött szerződés értelmében a fővárost a vállalatoknak az áram után befolyó nyers bevételeiből 5 százalék részesedés illeti meg. A vállalatok most terjesztették be az 1908. évre vonatkozó elszámolásukat, amelyek szerint a Budapesti Általános Villamossági R.-T. ezen a címen összesen 234.692 korona 61 fillért, a Magyar Villamossági Részvénytársulat pedig 146.965 korona 44 fillért tartozik fizetni a fővárosnak. A vállalatok ezeket az összegeket már be is fizették a központi pénztárba.

(*) Jövőbogyott alapszabály. A kereskedelmi miniszter a budapesti iparcikk piaci árusok egyesületének alapszabályait jövőbogyta.

(*) A kelenföldi vontató vágány. A kereskedelmi miniszter a Máv. kelenföldi állomásából kigázólag a dunaparti, illetve a téli kikötőig tervezett vontató vágány közgazgatási bejárásáról és pótbetárájáról felvett jegyzőkönyvekben foglalt megállapodásokat jövőbogyólag tudomásul vette. Ennek közlése kapcsán a miniszter azt kéri a fővárostól, hogy a vontató vágány céljaira szükséges fővárosi terület sürgős átengedése, továbbá az átengedés feltételeinek megállapítása érdekében megkezdendő tárgyalások sürgős elintézésével és a helyhatósági építési engedély megadásának elősegítésével mozdítsa elő ennek az általános gazdasági, ipari és kereskedelmi, valamint a főváros speciális érdekeit is előmozdító közlekedési létesítménynek mielőbb való megépítését.

(*) A közigazgatási és statisztikai évkönyv egyesítése. A tanács még a múlt év októberében elhatározta, hogy a közigazgatási és statisztikai évkönyvet egyesíti. Az egyesítésre vonatkozó javaslatokat a fővárosi hivatalok és ügyosztályok már kidolgozták s a legközelebb kiadandó 1909. évi évkönyvre már alkalmazni fogják.

(*) Uj villamos vonal. A harmadik kerületi egyesült polgári kör beadványt intézett a tanácshoz, hogy az óbudai temető kihelyezése folytán a villamos vasut vonalát is az újtemetőig hosszabbítsák meg. A tanács most fölhevta a közúti vasutársaságot, hogy a régi temetőnél végződő vonalát az új temetőig hosszabbítsa meg és a terket mutassa be.

(*) Uj tüzoltó-szerek. A belügyminiszter a fővárosi tüzoltóság szer-szükségletének kiegészítése céljából egy darab három hengerű elektromos automobil-gőzszivattyu és egy darab tizszemélyes elektromos szerkocsi beszerzését engedélyezte.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Földrajzi Társaság ma délután a tudományegyetem földrajzi intézetének nagytermében felolvasó ülést tartott, amelyen dr. Hermann Antal Bosznjáról tartott nagyon érdekes szabad előadást. Az előadó behatóan ismertette Bosznia és Hercegovina föld- és néprajzi viszonyait, és előadását száz vetített képpel tarkította, amelyeket a boszniai országos kormány bocsátott a tudós rendelkezésére. A közönség, amely zsunólásig töltötte meg a nagy termet, feszült érdeklődéssel kísérte az érdekes és tanulságos fejtegetéseket és az előadás végén zajos tapsal jutalmazta a felolvasót.

SPORT.

(*) Hírek a MASz-ból. A MASz. atletikai szakosztálya ritkán ül össze ugyan, de ha összeül, elég serényen végzi el a főlhalmozódott nagy anyagot. Igy legutóbb tartott ülésén kimondotta, hogy a vidéki versenyekre minden esetben központi képviselőt küld; a MASz. díjakat fog kitűzni a vidéki versenyekre, lehetőleg olyanokra, amelyekben csak a vidékiek vehetnek részt; továbbá kóiratot intéz a vidéki egyesületekhez, amelyben felajánlja a központ közreműködését és felhívja őket, hogy a versenyekről idejekorán tudósítsák a szakosztályt és forduljanak minden ügyükben bizalommal hozzá; szorgalmazni fogja a kerületi bajnokságok kiírását és azokat esetleg segíyezi is; az ország összes sportegyesületeit magában foglaló jegyzéket készített, amelyet az egyesületeknek rendelkezésére bocsát; a szövetség egy vagy több megbízottja vidéki propaganda-köruttra megy, a helyszínen érintkezésbe lép az egyesületek vezetőivel és ottléte alatt teljes tájékozást nyújt a teendőkről, tanácsokkal és utbaigazításokkal szolgál és tolmácsolja a központ előtt a vidéki egyesületek felmerült kívánságait. A szakosztály megállapította a cross-country-bajnokság feltételeit és a verseny napjára április hó 4-ét tűzte ki. Elhatározta a szakosztály, hogy 1909. évi költségének fedezésére a folyó évi költségvetésbe 1000 korona beállítását kéri a tanácstól. A szakosztály 1909. évi handicapereknek kijelölte Hellmich Ottó, Lándner Ernőt, dr. Speidl Zoltánt, Szepesi Miksát és Zuber Ferencet. előadóvá megválasztotta Csurgay Istvánt. Hitelesítette a múlt évben elért következő atletikai eredményeket: Sulydóbas: Mudin Imre (MAC.) 12.98—13.22 m. 402¼ méter: Bodor Ödön (Postás) 52 mp. A szakosztály megállapította az idei atletikai bajnoki viadal feltételeit s a viadal napjára június hó 20-át tűzte ki. Igen érdekes és célszerű újítást foglal magában a szakosztálynak ama határozata, hogy különösen a vidéki egyesületek használatára az új pályák létesítésénél irányadóul szolgáló minta céljából, szabvány pályaterveket készített, azokat sokszorosítottja és az egyesületek rendelkezésére bocsátja. Végül rendkívül nagy fontosságú a szakosztálynak az a határozata, hogy Wekerle Sándor miniszterelnökhöz memorandumot intéz az iránt, hogy a kormány által tervezett kispesti munkáslakások területén sporttelepet is alapítsanak, mert egy modern városrész nem nélkülözheti a sporttelep közhasznú

intézményét sem. Igen örvedetes a MASz. eme lépése annál inkább, mert eddig nyilvános sport-szövetségeink kevés súlyt helyeztek erre a szociális szempontból is fontos kérdésre. Egyedül a főiskolai Sport Szövetség tett erre vonatkozólag lépéseket s igen helyes lenne, hogy ha e két azonos szellemben működő testületnek e véletlenül összetalálkozott akciója csakugyan eredményre is vezetne.

() A Slávia jég-hockey-esapata Budapesten. Megírtuk ma, hogy a prágai Sportovní Klub Slávia jég-hockey-esapatát, amely tavaly 5:2 arányban verte meg a B. K. E. csapatát, a Budapesti Korcsolyázó Egylet február 2-ára, Gyertyaszentelő Boldogasszony napjára revánsmérkőzésre hívta meg Budapestre. Minthogy azonban a Slávia ezen a napon egyéb elfoglaltsága miatt nem jöhet Budapestre, a B. K. E. most február hó 7-ére ügykészik megnyerni nemzetközi mérkőzésre a kiváló cseh csapatot.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az akta-ügy. Hajdu Gyula volt állami számvevőszéki tisztviselő, egykori csendőrhadnagy, mint ismeretes, több okiratot, amelyek iktatás végett kezébe jutottak, dr. Lengyel Zoltán rendelkezésére bocsajtott. Ezért mind a kettőt vád alá helyezték, s a budapesti büntető törvényszék, több napi izgalmas tárgyalás után, hivatali titok megsértése miatt Hajdu Gyulát tizenégy, Lengyel Zoltánt pedig kétnapi államfogházra ítélte. A királyi tábla Lengyel Zoltánt felmentette a vád alól, Hajdu Gyula büntetését ellenben jóváhagyta. A Kuria első büntető tanácsa Bernáth Géza másod-elnök vezetésével, Pongrácz Jenő bíró előadása után Hajdu Gyula semmisségi panaszát alaptalanak találta, s ezért elutasította. A megokolásban kimondotta a Kuria, hogy a vádlott a hivatalos titok elárulása által úgy magánosoknak, mint az államnak ártalmára volt, miért is semmisségi panaszát, mely arra irányult, hogy tette nem képez büntetendő cselekményt, el kellett utasítani.

§ Mikor nem árverezhet a hitelező? A végrehajtási novella, mely tudvalevőleg sokban enyhítette a régi törvény kegyetlen szigorát, azt is elrendelte, hogy a közzéteendő árverési hirdetményben az adós nevét nem szabad kiírni, hanem a helyet olyképpen kell megjelölni, hogy a venni szándékozók az adós nevének ismerete nélkül is könnyen odatalálhassanak. A végrehajtó a minap egy hirdetménytől kifejejtette az adós lakásának ajtószámát. Emiatt Radványi Béla V. ker. kir. járásbíró kimondotta, hogy az árverést nem lehet megtartani, mert az ajtószám kitétele híján az árverés színhelye nincs oly szabatosan megjelölve, hogy a vevők lakásról-lakásra járva, kiséreljék meg az adós lakását fölkeresni, ellenkezik a végrehajtási novella célzatával, mert a végrehajtást szenvedőnek a ház lakói előtt való egyébként elkerülhető és teljesen szükségtelen meghurcolására vezet.

§ A letartóztatott gyáros. A rendőrség által hagyatéki lopás büntette miatt letartóztatott November Ignác szipkagyáros ma átkísérték az ügyészség fogházába. A fogság nagyon összetörte November Ignácot, aki kedd óta egy falatot sem evett, mert nem kapott rituális kosztot. Sógornője, özvegy November Mórné ügyvédje dr. Gál Jenő utján még a múlt év augusztusában megtette a feljelentést November Ignác ellen, azonban a nyomozás amiatt, mert az özvegy egyáltalán nem volt beavatva férje anyagi ügyeibe, igen lassan indult meg. Az idők során át azonban még bizonyosabbá vált, hogy az elhalt hagyatékából nemcsak sok takarékpénztári betétkönyvet, hanem tetemes értékű árut is ellopott a sógor, aki mindig rossz szemmel nézett bátyja fiatal feleségére, aki alig volt 15 éves, hogy November Mór felesége lett. A haláleset után hamarosan ki is tette az özvegyet a gyárból ötezer korona végkielégítéssel. Ezután nagy lábon kezdett élni. Díszes nagy sarkötvet emeltett bátyjának s erről most kiderült, hogy az özvegytől lopott pénzen fizette azt ki. November Ignácnak sejtelme sem volt arról, hogy ellene büntetést folyik és csak akkor tudta meg, mikor az özvegy ügyvédjének, dr. Gál Jenőnek kérelmére hétfőn házkutatást

és személymotosztást foganatosítottak ellene egy a czeplédi gyárban, mint a fővárosban Révay-utca 8. sz. alatt lévő irodahelyiségében. A házkutatás eredményre is járt. Lefoglaltak Pesten és Czepléden is olyan takarékbetéti könyveket, amelyek az elhalt tulajdonát képezték. November eleinte mindent tagadott, de később a bizonyítékok súlya alatt kénytelen volt beismerni, hogy bizony ő az üzlete vezetésére az özvegy háta megett megkaparintotta a takarékbetéti könyveket. A letartóztatott November Ignácot ma hallgatta ki dr. Krezsák soros vizsgálóbíró, aki rövid kihallgatás után elrendelte ellene az előzetes letartóztatás fentartását.

§ A kassai rablógylökosság. A kassai ítélőtábla vádtanácsa Berczely Jenő táblai elnök elnökletével ma tárgyalta a Hajnal Lidia meggyilkolásának gyanúja miatt letartóztatott Papp Béla felfolyamodását. Az ítélőtábla Papp Béla azonnali szabadlábra helyezését rendelte el. Kiss János 34. gyalogezredbeli közlegény mai kihallgatása alkalmával is tagadta bűnösségét. A kassai rendőrség azt állítja, hogy újabb bizonyítékok vannak ellene, amelyeket azonban a nyomozás érdekében nem hoznak nyilvánosságra.

§ A jótékonyág hiánya. Két évvel ezelőtt Winter Gaston 20 éves foglalkozás nélküli fogtechnikus egy gyűjtőívet szerkesztett, s ezen ívvel, amelyet a munkanélküliek és a beteg ipari alkalmazottak segélybizottsága felirattal látott el, sorra házalta a fővárosi özvegyeket, a részvénytársaságokat és magánosokat, s mindenütt kereskedelmi miniszteri tisztviselőnek adta ki magát, gyűjtéseket és aláírásokat eszközölt. Ilyen módon mintegy 433 helyen szedett össze adományokat. A véletlen azonban kiderítette a turpisságot, s a rendőrség a kereskedelmi minisztérium feljelentésére letartóztatta. Kihallgatása alkalmával azzal védekezett, hogy egy állítólagos Weber Lajos nevű társa eszelte ki a csalást és ő jóhiszeműen vett abban részt. Ezen védekezését az ügyészség azonban nem fogadhatta el, mert Weber Lajost feltalálni nem lehetett. Egyrendbeli folytatolagos csalás büntette miatt került ma a vádlottak padjára Winter Gaston. A tárgyaláson, amelyen Tholdt bíró elnökölt, a vádlott tagadta bűnösségét, s megismételte a vizsgálóbíró előtt a vizsgálat során tett vallomását. A bíróság dr. Gleichmann Lajos ügyvéd védő beszéde után Winter Gastont két évi börtönrre ítélte, melyből három hónapot a vizsgálati fogság beszámításával kitöltöttnek vett.

§ Az ipolypásztói pénzhamisítók. Sipos Pál ipolypásztói földmives és felesége Olle Dániel ipolypásztói suszter rábeszélésére elhatározták, hogy hármában pénzhamisító társaságot alakítsanak. E célból le is utaztak Olle biztatására Ujvidékre, ahol egy mángorló gépet vettek ezer korona készpénzért. De mielőtt a bankóhamisítást megkezdették volna, a csendőrség neszét vette szándékuknak, s mind a hármat letartóztatta. A budapesti büntető törvényszék ma Füzesfőy bíró elnöklete alatt Sipos Pált és feleségét, valamint Olle Dánielt pénzhamisításra irányuló szövetkezés vétségéért 8-8 napi fogházra ítélte.

Szamár köhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük ügyfelemben venni!

segít azért, mert elsőrangú alkatrészei és az eredeti — SCOTT-féle eljárás kiváló szerre teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 R. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

Az új biztosítási törvényről.

— Állami biztosítási hivatal, —

Budapest, január 28.

Február 9-én tartják meg az igazságügy-minisztériumban a folyó hó elejéről elhalasztott biztosítási ezaktanácskozást, amelynek egyedüli tárgya — mint értesülünk — az állami biztosító hivatal föllállításának kérdése lesz.

A biztosítási intézmény óriási fellendülésénél fogva a biztosítási ügy törvényhozási szabályozásának kérdése mindinkább égető szükségé vált és ennek dacára hazánkban e téren a törvényhozási körök részéről évek hosszú során át csaknem teljes közömbösség mutatkozik. Ennek főoka abban rejlik, hogy az igazságügyminisztériumban a biztosítási jognak semmiféle organizációja nincs s ennek tulajdonítható, hogy dacára annak, hogy már 1894-ben, tehát másfél évtizeddel ezelőtt, az akkori szakminiszter a költségvetési vita alkalmával kijelentette, hogy a biztosítási törvény revíziója további késedelmet nem tűr és ígéretet tett arra, hogy a közel jövőben megfelelő törvényjavaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni; dacára annak, hogy dr. Beck Hugó kuriai bíró 1894-ben egy teljesen kész biztosítási törvényjavaslatot készített, mely a szakörök hozzászólása után 1900-ban egészében újra átdolgozva lett: mégis ma falán sokkal távolabb állunk a biztosítási törvény revíziójától, mint két évtizeddel ezelőtt.

Nem vonjuk kétségbe, hogy az állami felügyelet, vagyis egy állami biztosító hivatal föllátása elsőrangú fontossággal bír a biztosítási törvénykezés terén, mert maguk is osztjuk azon véleményt, hogy a kereskedelmi törvénynek a biztosítási vállalatokra vonatkozó közrendes szabványai nem tartoznak szorosan ide s hogy ezek innen kivendők és külön törvényben szabályozandók, de éppen oly nagy, sőt talán még nagyobb fontossággal tartjuk a kereskedelmi törvénynek a biztosítás magánjogi intézkedéseire vonatkozó főbb pontjainak revízióját s az itt mutatkozó rengeteg hiányok pótlását. Ezért nem helyeselhetjük, hogy egy teljesen új biztosítási törvényjavaslat helyett, annyi évi várakozás után: a biztosító és biztosított közötti és a biztosító és meghatalmazottja közötti jogviszonyok szabályozása teljesen mellőzve legyen és kiárólag az állami felügyelet tekintetében szándékoltsék a megoldás. A biztosítási ügylet időtartamának hosszúságánál, illetve bizonytalanságánál, mely erkölcsi alapszámjénél és üzlettechnikai jellegénél fogva a közönséges kereskedelmi ügyletekkel egy kategóriába nem sorolható, hanem itt az államnak eminens feladatát képezi, hogy polgárai jólétének biztosítása érdekében az őt megillető főfelügyeleti jogokat gyakorolja.

Nem ismerjük a szaktanácskozmány elé viendő s alig néhány szakaszról álló tervezet tartalmát és így az e fölött való bírálatunkat csak a tanácskozmány megtartása után fogjuk megtehenni, általánosságban azonban megfeszítjük észrevételeinket, mert hisz alig lehet kétségünk a fölött, hogy a föllálatani szándékolt állami beavatkozással kapcsolatos ellenőrző hivatali ausztriai mintára, legalább is ennek főbb rendelkezései figyelembevételével rendezik be. E hivatali feladatra bizonyára az lesz, hogy a kereskedelmi törvény által a biztosító társaságokra nézve előirt szabványok betartása felett őrkdjék és a tartalékok gyűjtésének irányelvét, azok mérvét, hova és miként leendő elhelyezését megállapítsa.

Itt azonban figyelmeztetni kívánjuk a szakköröket már most is arra, hogy az állami felügyelet jótékony hatása érdekében a felügyeleti tevékenységnek nem szabad tovább terjednie, mint amennyire ez a biztosítási vállalatok megillető önkormányzati joggal összeegyeztethető. Szükséges, hogy az állam részére a kellő ellenőrzés biztosítsák ugyan, anélkül azonban, hogy ezen ellenőrzés a vállalatok eza-

bad fejlődésére bénítólag hasson, szükséges, hogy a biztosított oltalmazása mellett magának a biztosító társaságoknak is kellő támogatás nyújtassék ebben. Az állami felügyelet legyen hivatva a magát bejegyeztetni kívánó biztosítási vállalat üzleti elveit szakszerűleg megbirálni, a biztosítási vállalatokat fennállásuk ideje alatt ellenőrizni, hogy azok a törvény által előírt kötelezettségeket és a biztosítottak irányában elvállalt kötelezettségeiket betartsák és betartani képesek legyenek.

Amíg ily általánosságban véleményünket a tervbe vett állami felügyelet hatáskörére nézve megteszszük, viszont nem hallgathatjuk el aggályainkat, hogy ezzel a felügyeletet gyakorló ellenőrző hivatal fölállításával a magánjogi intézkedések főbb hiányait pótolni hivatott teljes biztosítási törvényjavaslat ügye ismét ad graecas calendas elhalasztatik.

A biztosító és biztosított közötti jogviszony szabályozását magában foglaló kereskedelmi törvény idevágó pontjai oly lézagosak, hogy évtizedek óta legmagasabb bíróságunk ezeket a legkülönfélékppen magyarítja és oly homlok-egyenest ellentétes joggyakorlat fejlődött ki ezen a téren, hogy ma már a legjelesebb jogászok sem képesek ezen eligazodni. Itt van a kereskedelmi törvény 464. szakasza, a biztosítás tárgyának megállapítása; a 468. szakasz, a biztosítás érvényességének megállapításáról szól; a 470. szakasz, mely a tulbiztosítás kérdésével foglalkozik; a közlési kötelezettség és ezek elmulasztása folytán előálló érvénytelenséget megállapító 474. és 475. szakaszai, a tíz-és élethár közlési kötelezettségéről szóló 476. és 503. szakaszok és hogy a legtöbb bajt okozó szakaszcsoportról is megemlékezzünk, a 485. szakasz, mely a biztosítási szerződés hatálytalanságára vonatkozó intézkedést tartalmazza s mely judicaturánk által a legkülönfélébb módon bírálattal el. Pedig ez a szakasz s az ezt követő 486. szakasz, mely az érvénytelenség következményeit állapítja meg, oly nagyfontosságú, hogy az ezekre vonatkozó perekben keletkezett ellentétes bírói joggyakorlat a biztosítási ügylet közgazdasági és erkölcsi alapjait teljesen megrendítette.

Az ügynöki kérdés törvényes rendezése és szabályozása nem kisebb fontossággal bír a magánjogi intézkedéseknél, mert amíg előbbi a biztosító és biztosított közötti jogi viszonyt szabályozza, addig a biztosító társaság ügyleteinek lebonyolítása és az ügynökök hatáskörének ezirányban való megállapítása mindkét szerződő fél nagy érdekét képezi. Nagy és nehéz kérdés ez, amely dacára az ezirányban folytatott rengeteg tanácskozással s jogászyűlései értekezletekkel, még mindig nincsen ki-forrva, sőt bátran állíthatjuk, hogy ezt radikális módon megoldani eddig még egyetlen törvényhozás sem merte. A magyar judicatura az ügynöki felelősség kérdésében időrendi egymásutánban kétféle joggyakorlatot állapított meg: kezdetben az ügynököt csak közvetítőnek, tehát az ajánlattevő megbízottjának, majd később a biztosító társaságok meghatalmazottjának tekintette, akiknek ténykedései és ígéretei a társaságokat feltétlenül kötelezik. Mindkét szélsőség sok helytelen és jogtalan következtetésre vezetett és így a leghelyesebb megoldás lenne azon közvetítő álláspont, amely szerint bizonyos esetelek tekintetében az ügynököt a társaság, másokban a biztosított megbízottjának kellene tekinteni.

E fontos főszeponatokon kívül a biztosítási törvényjavaslatnak a kisebb biztosítási egyesületek szabályozását a biztosító szövetkezetekre vonatkozó külön szabályok megállapítását és egyéb megoldást igénylő intézkedéseket kellene tartalmaznia, amint hogy az annak idején elkészített törvényjavaslat mindezekre tényleg ki is terjeszkedett.

Balázs Ignác.

A Siemens—Schuckert-művek nagy munkája. Nagykőrös r. t. város — amint ismeretes — nemrégiben pályázatot hirdetett a város köz- és magánvilágításához szükséges villanyvilágítási telep 2 drb 340—340 lóerős Diesel-motorral, megfelelő dízammóval, építkezéssel s összes szükséges felszereléssel való építésére. Ezt a munkát — amint értesülünk — a Magyar Siemens—Schuckert Művek villamosági részvénytársaság budapesti cégje kapta meg, amely 607.000 koronáért szereli fel a villamos telepet.

Kirakatverseny Budapesten. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete — amint ismeretes — már régebben elhatározta, hogy Budapesten kirakatversenyt rendez. Ez ügyben megkereste az összes szakmabeli egyesületeket. Ezek nagy része csatlakozott a tervhez, s tegnap már értekezletet is tartottak, amelyen megválasztották a rendező bizottságot.

Változások az Alföldi Cognacgyárnál. Az Alföldi Cognacgyár r.-t., mint értesülünk, új vezetőt kapott Tauszig Aladár, a Zwack-gyár igazgatója személyében, aki ezen állásától husz évi munkásság után megvált. A részvénytársaságot, amelynek óriási veszteségei voltak, most restaurálni fogják és működése csakis a szeszüzlet kultiválására fog szorítkozni. A új igazgató szakismerete és tapasztalatai mindenestre hasznára lesznek a vállalatnak.

Új gözmalom r-szvénytársaság. Kisbacskegyi Terézia Gözmalom Részvénytársaság címmel Kisbacskegyen 200.000 korona alaptőkével nemrégiben új gözmalom részvénytársaság alakul, amelyet most cégezték be.

Egy régi diszműaru-cég esődje. A budapesti kereskedői világ egyik régi és törzsköcs tagját, a Rothauer M. Fia diszműaru céget érte most az anyagi romlás. Negyvenhárom év óta állt fenn a cég s ez idő alatt nemcsak üzletfeleink, hanem kereskedőtársainak becsülését is megszerezte. Általában szilárdnak ismerték országwide a cég helyzetét s ezért meglepetést és őszinte sajnálkozást kelt a bukás, mely most váratlanul bekövetkezett. A cég ugyanis ismételtelen kénytelen volt helyiséget változtatni, amit az amugy is súlyos üzleti viszonyok mellett kétszeresen megérzett. Aztán balul ütött ki a karácsonyi vásár is, ugy, hogy a cég már nem halaszthatta tovább a fizetési képesség bejelentését. Előzőleg mindent megtett, hogy hitelezőivel barátságos megegyezésre juthasson és csak egy bécsi cégnek visszautasító magatartásán mult, hogy a cég kénytelen volt önmaga ellen esődöt kérni. A budapesti kereskedelmi törvényesek tegnap elrendelte már a csődön és csőd-biztossá Szaffka Dénes törvényszéki bírót, tömeg-gondnokká dr. Tóth Béla ügyvédet és ennek helyettesévé dr. Tomcsányi Kálmán ügyvédet nevezte ki. A bejelentések határideje: 1909. márczius 1., felszámoló tárgyalás: márczius 29.; a csődválasztmány választása: márczius 31-én lesz.

Az új hortörvény végrehajtási utasítása ellen. A m. kir. földmivelségi miniszter a borhamisításnak és a hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. törvényzikk végrehajtásáról kibocsátotta rendeletét. Kereskedői körökben ezen végrehajtási rendelet több intézkedését sérelmesnek tartják, miért is a Magyar Kereskedelmi Csarnok borkereskedői szakosztálya, elnöke, Abalos Zsigmond, vezetője mellett e tárgyban ülést tartott. A Csarnok borszakosztálya azon álláspontra helyezkedett, hogy ezáltal nem panaszojja el a rendelet azon intézkedéseit, amelyek gyakorlatilag kibocsátott, hanem tárgyalását ezáltal csupán a bornyilvántartási könyvre szorította, amelyre vonatkozólag az összes jelen voltak egyhangulag kijelentették, hogy annak oly alakban való vezetése, mint a rendelet kívánja, fizikai lehetetlenség és hogy ezen előírások fentartása esetére üzleteik vezetésére képtelenek. Ennek folytán elhatározta a szakosztály, hogy e tárgyban indokolt fölterjesztést intéz a földmivelségi miniszterhez azon kérelemmel, hogy a borkönyvnek a rendeletben előírt módon való vezetését változtassa meg és illetve azt aképen módosítsa, ahogy a szakosztály javaslatot terjeszt elő.

Egy osztrák szövetkezet Magyarországon. Az Osztrák-Magyar I. Tisztviselő Egyletnek van egy korlátolt felelősségű szövetkezete Budapesten is Pesti Takaré- és Előleg Társulat névvel, mely már 1869 óta működik. Érdekes, hogy míg a magyar tisztviselőszövetkezetek alig-alig boldogulnak, addig ez igen szép eredményeket ér el. Így 1907-ben 207.660 korona tiszta nyeresége volt, míg 1908-ban 255.558.64 korona nyereséget mutat föl közzétett mérlege. A szövetkezet 1908-ban 2.395.677.93 kor. kölcsönt engedélyezett, míg összes kölcsönkövetelése 6.370.192.74 koronát tesz ki. Ezek az összegek is mutatják, hogy a szövetkezet igen jól szolgálja saját üzleti érdekeit. Vajjon a nemes altruizmust is? . . .

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetési képtelenségeket közli: Hertz Tivadar kereskedő Monor; Hoffmann J. kereskedő Temesvár.

A Közúti új vonala. A kereskedelmi miniszter a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság kőbányai vonalának az államvasutak czeplédi keresztezésénél tervezett második vágány közgazgatási bejárását január 29-én délelőtt 9 órára állapította meg és annak vezetésével Halász Manó miniszteri osztálytanácsost bízta meg. Az összejövetel helye a Központi Városháza tanácssterme.

A közszállítások általános és részletes feltételei. A hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. III. tcz. II. fejezete 13. szakaszának alapján kibocsátott közszállítási szabályzat 17. szakasza értelmében a középítkezésekre és a velük kapcsolatos szállítások és munkálatokra vonatkozólag a jelen szabályzat elvei szerint szerkesztendő vagy módosítandó és az összes középítkezésekre, illetve az építkezések különböző ágaira, valamint az egyes munkanemekre kiterjedő egységes, általános, különleges és részletes feltételeket kell megállapítani. A szabályzat ezen rendelkezéseinek végrehajtása céljából a kereskedelmi minisztérium, az általa szervezett szakbizottság feladatává tette, hogy az összes állami és törvényhatósági építkezések különböző nemeire egységes általános feltételeket, az egyes építkezés nemeire szükség és lehetőség szerint egységes különleges feltételeket dolgozzon ki és végül az egyes építkezési nemeknél jelenleg fennálló részletes feltételeket pedig az érdekeltég óhajainak és a műszaki tudomány jelen állásának megfelelően átdolgozza. A szakbizottság a megbízás folytán megindított tárgyalásokat most fejezte be s annak eredményében a különböző munkálatokra vonatkozó jelentését már előterjesztette a miniszternek, ki a tervezet ismertetésére, mielőtt minisztertanács elé vinné, anketet hív össze s egyben véleményezést céljából megküldötte azt az összes kamarákhoz is. A szakvélemények február 28-ig a kamarák részéről felterjesztendők.

A Lórántffy-Egylet gözmosója — részvénytársaság. A fővárosi jótékonyági egyesületei között igen előkelő helyet foglal el a Lórántffy Zsuzsanna-Egylet, mely többek között szegény asszonyok foglalkoztatására mosóintézetet is tartott fenn. Most ez külön részvénytársasággá alakult. A vállalat célja a Lórántffy Zsuzsanna című jótékonyági egyesület tulajdonában volt mosóintézetet a szükséghez képest fejleszteni; üzletköre kiterjed általában mindenféle fehér-, vászon- és ruhanemű tisztítására, kijavítására és ezekkel járó munkák elvégzésére. Tartama 12 év. Alaptőke 30.000 korona, mely 1500 darab egyenként 20 korona névértékűbemutatóra szóló részvényre oszlik. Az igazgatóság 5—12 tagból áll. Az első igazgatóság tagjaiul alapítók által kinevezettek: Temesváry István, Kleindin Hugó, Cserna Oszkár, dr. páloői Horváth Zoltán, Horvátovits Ferencz, Jeszenszky Gellér, dr. Kaldrovits Géza, Mészáros Pál és Panek Ödön, kiknek ebbeli minőségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett.

Földmivelő szülők siketnéma gyerekeinek segélyezése. Darányi földmivelségi miniszter a temesvári és szegedi állami siketnéma-intézeteknek ezer-ezer korona államsegélyt engedélyezett azzal a rendeltetéssel, hogy földmivelő munkások siketnéma gyermekeinek tandijára engedélyezi ab-

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi általános gyomorbetegségeknél és székesorulásban szenvedőknek.

Igmándi

keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
— rendbe hozza —

Kis üveg . . . 40 fillér.
Nagy üveg . . . 60 fillér.

ből a célból, hogy a beszéd elsajátítása mellett az iskola a gyermekeknek gazdasági irányú foglalkoztatásáról is gondoskodik.

Nagyobb árlejtések eredményei. Budapest székesfőváros tanácsa legutóbb pályázatot hirdetett a vízművelhez szükséges üntött vasfejesövek szállítására. A legkedvezőbb ajánlat folytán ezt a szállítást a Ganz és társa vasöntőde és gépgyár r. l. nyerte el, amely 976.172 korona értékben szállít ilyen vasfejesöveket. — Bács-Bodrog vármegye alispánja kiépített a bács—szablya—titeli törvényhatósági közut 89—94.840 és 96.450—106.552 km. szakaszait és ez ügyben teljesítendő építési munkálatokra árlejtést hirdetett. Ezt a munkát Rohéim Károly és fia cég nyerte el; 159.465 koronáért építi meg ezt az utat. — A MÁV. tekeresugók szállítására hirdetett pályázatot. A szállítást 75 korona egységár mellett 267.750 korona értékben a Magyar-belga fémipar r.-t. nyerte el. — A MÁV. mozdony-tüzesszálítását 763.000 korona értékben azonban a MÁV. vasgyárak központi igazgatósága kapta meg. — A MÁV. Nyiregyháza állomását Székely Marcell budapesti építőmester építi 217.778 korona egységárban. — Szolnok városnak üntött vasöveket Ulrich J. B. budapesti cég szállít 221.740 korona összértékben.

Az édes borok bejelentése az új bortörvény szerint. Az új bortörvény (1908:XLVII. t.-cz.) szerint többé nem szabad mazsolaszőlő, vagy cukor felhasználásával édes bort készíteni. Az új törvény életbelépte, vagyis január elseje előtt ily módon készített édes vagy más esemegeborokat pedig január 31-ig büntetés terhe alatt be kell jelenteni az illetékes I. fokú hatóságnak, t. i. a járási főszolgabíróknak, vagy városokban a rendőrkapitánynak. A bejelentett borkészlet a folyó év végéig még forgalomba hozható, viszont a bejelentés elmulasztása a törvény 38. szakasza értelmében 3 hónapig terjedhető elzárással és 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A bejelentéshez szükséges úrlap mintája a törvény végrehajtása tárgyában mult évi 112.000. sz. a kiadott rendelethez van csatolva. Az illetékes hatóságok feladata, hogy a bejelentés megtörténtét ellenőrizték. A végrehajtási rendelet 27. szakasza szerint, azon édes vagy más esemegeborok, amelyek forgalombahozatal tárgyát nem képezik, hanem tulajdonosaik saját házi szükségletére vannak száva, nem esnek a bejelentési kötelezettség alá.

A textilipar köréből. Ismételt megemlékeztünk már arról, hogy az 1908. évben a textilipar helyzete mennyire nem volt kedvező, sőt néhány nagyobb vállalatunk egyenesen veszteséggel dolgozott. De ezt mutatja a Magyar Textilipar R.-T. rózsabegyi fonógyárának mult évi üzleteredménye is, mert a gyár ez évben nem kevesebb, mint 753.910 koronával kevesebb nyereséget mutatott ki, mint a mult évben, jóllehet, a farsaság az idén megnagyobbította az üzemet is. A közzétett mérleg ugyanis csak 1.439.275.73 korona nyereséget mutat ki; ami egyébként éppen nem megvetendő összeg, mert a 12.000.000 koronás alaptőkének kb. 9%-os kamatozását jelenti. A gyár 350.000 korona állami szubvenziót élvez. Közzétett mérlege egyébként eddig 4.076.699 korona különféle leírást tüntet föl. — E gyár kiegészítője az önálló részvénytársasági szervezettel bíró Magyar Amerikai Northrop Szövetség és Textilgyár R.-T., amely 1908. évben már valamivel sikeresebben működött, mert az 1907. évi 230.487 koronával szemben már 330.093.17 korona nyereséget mutatott ki.

Hírek a postáról. A Belovár-Krizevi vármegye területén fekvő Velika Pisanica községben január 25-én az ideiglenesen megszüntetett postai ügynökség újra életbe lép. A postai ügynökség összeköttetését a Velika Pisanica és Grdjevac között naponként egyszer közlekedő gyalogkölcsönjárata útján nyeri. Közbesítési köre: Velika Pisanica, Bačkovica, Csadjavac községekre terjed ki. — Borsod vármegyében: Alsóábrány, Ónod, Tibold-Daróc és Mezőnyárád községekben törvényhatósági távbeszélő központ, Biharvármegyében: a kolji postai ügynökségnél pedig a nagykövetségi központhoz csatlakozó nyilvános távbeszélő állomás készült. — Mezősáth, Mezőkövesd, Ózd, Perbenyik, Sajószent-

péter, Szepesófalú, Szükszó, Alvincz, Bethlen, Gyalu, Csikszóreda és Naszód reggel 8-tól este 6-ig megszakítás nélkül, tehát a déli 12 órától délutáni 2 óráig is tartanak távirda és távbeszélő szolgálót. — A kalocsai távbeszélő-hálózatból a budapesti távbeszélő-hálózat előfizetőivel és nyilvános állomásaival, ugyszintén viszont is kezdeményezett beszélgetésekért a díj három perczig tartó egyszerű beszélgetésért az eddigi 2 korona helyett egy koronára szállítottatott le, a sürgős beszélgetés díja ezen forgalomban 3 korona.

Az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár mérlege. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár ma tette közzé az 1908. évi zárószámát, amely a következő adatokat tünteti fel:

Mérleg és vagyonkimutatás. Vagyon: Pénztári készlet 3.305.788 K, jelzálogkölesönök készpénzben 6.689.570 K, jelzálogkölesönök záloglevelekben 127.393.400 K, árverésen megvett ingatlanok 403.322 K, előlegek értékpapírokra 24.972.750 K, leszámított váltók 49.694.290 K, hitelegyleti váltók 5.858.027 K, értékpapírok jegyzék szerint 8.630.612 K, záloglevél biztosítási alap értékpapírai 6.451.640 K, községi kötvénybiztosítási alap értékpapírai 2.036.000 K, intézeti nyugdíjalap 902.052 K, a hitelegylet nyeresége utáni osztályrész 77.036 K, intézeti házak 2.199.936 K, különféle adóssok 9.176.022 K összesen 248.790.450 K. Teher: Alap tőke 12.000.000 K, rendes tartalékalap 18.453.801 K, külön tartalékalap árfolyamvesztések fedezésére 40.641 K, hitelegyleti tartalék és biztosítási alap 1.150.798 K, intézeti nyugdíjalap 902.052 K, betétek 79.180.394 K, forgalomban lévő záloglevelek 127.810.600 K, kisorsolt záloglevelek 1.389.800 K, fel nem vett osztalékok 7.540 K, beváratlan záloglevélrészvények 45.750 K, átmeneti kamatok 2.455.040 K, hátralékos tőkekamatadó 141.306 K, különféle hitelezők 1.975.269 K, nyereségegyenleg 3.237.457 K, összesen 248.790.450 K.

Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik: Kamatok betétek után 3.063.716 K, leírások 47.598 K, adók 450.397 K, kezelési költségek 314.644 K, tisztviselői fizetések 320.063 K, 1907. évi nyereségátvitel 499.311 K, 1908. évi nyereség 2.738.145 K, összesen 7.434.177 K. Követel: Mult évi nyereségátvitel 499.311 K, kamatok jelzálog kölesönök után 406.573 K, leszámított váltók után 2.837.659 K, előlegek után 1.140.053 K, az intézet értékpapírai után 1.207.813 K, kamatok és nyereségosztályrész a hitelegylettől 296.926 K, nyereség a záloglevélrészletben 560.314 K, házbérvédelem az intézet három épülete után 99.475 K, árverésen vett ingatlanok bérvédelme 22.654 K, jutalékok és illetékek 62.343 K, különféle kamatok 301.051 K, összesen 7.434.177 K.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cz. 1. szakaszában meghatározott állami kedvezményeket — amint értesülünk — a következő cégeknek engedélyezte, illetve ruházta át: A Kohlener testvérek jopataki (Nógrád vármegye) üvegyárás cégnek jopataki szolva üveget előállító ipartelepe részére 1907. július hó 15-től számított 7 évre. — A Friedmann cipőgyár-részvénytársaság budapesti cégnek budapesti (VII., Gizella-ut 53. sz.) cipőgyári ipartelepe részére, 1907. augusztus 1-től számított 10 évre. — A Lamberg Adolf által Budapestben (VII., Dongó-utca 3—5. sz.) létesített szalagszővő-gyár részére 1901. november 1-től számított 10 évre engedélyezett állami kedvezményeket a magyar paszomány- és szalagárugyár részvénytársaság budapesti cégre ruházta át. — A David Károly és fia budapesti cégnek a Zólyomgyevei Bikás községben létesítendő és faiparlemelt előállító ipartelepe részére az üzembehelyezés napjától számított 15 évre előzetesen biztosította. — Végül az Első Magyar Kötőgépgyár, Kadleik Matild kispesti cég által létesített kötőgépeket előállító ipartelep részére 1907. január 7-étől számított 5 évre engedélyezett kedvezményeket az „Első Magyar Kötőgépgyár Résztársaságra” ruházta át.

Új vasúti vonalak Oroszországban. Varsói főkonzulátusunk jelentése szerint az orosz közlekedési minisztérium kebelében ujabb három vasúti vonal tervét tárgyalják, ezek a következők: 1. Skierniewice—Gawa keskenyágú viszális lesz; 2 1/2 werst lesz a hossza, 2. Lovicz—Plock roades nyomtávu vasut, mely Zychlyn, Gostynin, Plock,

Bielsk, Plonsk, Nasielsk, Putuskon át Wyszkowig vezetettnek, ahol a Fluszez—Ostroteka vasut szárnyvonalába szakadna. Az egész vasutvonalnak 200 werst volna a hossza s 15.000.000 rubelbe foglalnak belekerülni. 3. Petrikau—Opoczno—Sulejom. Ennek a vonalnak valamikor igen nagy lesz a jelentősége. — Itt említjük meg, hogy a lengyelországi vasutak 1908. első félévi brutto bevételeit következőkép mutatják ki: a varsó—wieni vasut bevett fél év folyamán brutto 9.029.373 rubelt (0.7%-kal kevesebbet, mint 1907-ben), a Visztula vasut bevett 12.035.612 rubelt (11%-kal többet, mint 1907 első felében), a lodzi gyárvasut bevett 741.200 rubelt (17%-kal többet, mint tavaly ugyancsak egy fél év alatt).

Gabonakiviteli tilalom Törökországban. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány, tekintettel a helyi gabonaszükségre, megtiltotta a gabonának a kosovói vilajet-ből való kivitelét. E rendelet azonban nem vonatkozik azon gabona kivitelére, amely a rendelet kihozsátása előtt kötött szerződésből folyólag szállítatik.

Országos kiállítás Valencziában. Ez év május hó 1-én országos kiállítás nyílik meg Valencziában. A kiállításnak két főcsoportja lesz. Az egyikben a valencziái tartomány nyereseményei, a másikban ugyanazon tartomány gyártmányai fognak bemutatni. A külföldi és nem valencziái (egyedő spanyolországi) termények és gyártmányok csak „hors concours“ állíthatók ki.

Söriparunk fejlesztésének feltételei. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ipari és kereskedelmi szakosztályában dr. Szilágyi Gyula műegyetemi magántanár söriparunk fejlesztésének feltételeiről tartott kimerítő előadást. Azután többek hozzászólása után a szakosztály a következő háározati javaslatot fogadta el:

1. Mondja ki az OMGE., hogy Magyarország söriparának fejlesztése elsőrendű mezőgazdasági érdek.

2. Ha söriparunkat fejleszteni akarjuk, szükséges, hogy a kormány a söradóröndszert változtassa meg, egy mint a kis- és középörgyárak érdekeltsége javasolta. Leszállítandó volna a javaslat szerint a söradó és söradóptólékból: 2000 hl. termelésig 25%, 2000—5000 hl. termelésig 21%, 5000—10,000 hl. termelésig 18%, 10,000—15,000 hl. termelésig 15%, 15,000—30,000 hl. termelésig 10%, 30,000—50,000 hl. termelésig 5%.

3. Figyelmeztesse a kormányt azon folyton hangoztatott álláspontjára, mely szerint a jelenlegi söradóröndszert mellett a söripar fejlődéséről szó sem lehet.

4. Föltétlenül kívánatos, hogy mielőbb egy sörkiserleti állomás állíttassék fel, amely hivatva van a fejlődő söriparnak minden kérdésben szaktanácsal szolgálni.

5. A söriparnak jövő fejlődésénél oda kell törekedni, hogy a kisebb üzemi sörgyárak elterjedése váljék lehetővé, mely célból

6. 2.5 térfogat százalék alkoholon aluli sör adómentes legyen, mert ez egészséges és olcsó néptáplálék.

Alapszabály-jóváhagyások. A kereskedelemügyi miniszter a fumei általános ipartestület alapszabályait az 1884:XVII. t.-cz. 128. szakasza alapján és a Budapest székesfővárosi III. kerületi iparoskör alapszabályait jóváhagyta.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Résztársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Nagy szénmegtakarítás

érhető el szén, koks, fa vagy bármiféle más tüzelőanyagból

KYL—KOL (törvényileg védve) kémiai preparátum alkalmazása által. Nagy meleg ad és a tüzelőanyag salakmentesen ég el. Kapható 30 filléres csomagokban minden fűszer-, festék- és drogeriaüzletben.

30 fill. csomag 1 és fél mázsa szenet takarít meg. KYL-KOL váltalat Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 83. szám. 26878.

Képviselők kerestetnek.

Téli kabátot . . 35 frtért

Smoking-öltönyt 35 .

Frakk-öltönyt . 46 .

Prima-öltönyt . 30 .

IV., Belváros,

Magyar-u. 8.

I. emelet,

Kossuth Lajos-u. mellett

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termék, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával prima munka.

Pén
A BU
A
Csekély
jobb v
arra, k
voltak
kissé t
fejlőd
10,000
nőségü
drágáb
vidéki
kilós t
mük
szilárd
nás ár
A hat
gasabb
napi z
dult r
kinála
des m
néhány
dig es
viszon
buza é
radt,
jusi t
zab pe
A
kező t
Buzá
Tiszav
Fejér
Pestvi
Bácsk
Roz
Árpá
Köle
Zab
Ten
Rep
g 80
q 79
k 26
100
400
K fe
k 26
26.55
g 77
k 26
26.30
k 26
200
25.40
80 k
26.60
17.4
érter

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 28.

A készáru-piacra nyugodt volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok valamivel jobb vételkedvet mutattak ugyan, mint tegnap, de arra, hogy jobb árakat is fizessenek, sehogysen voltak rávehetőek. Mivel másrészt az árubirtokosok kissé tartózkodók voltak, csak kis arányú forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mindössze alig 10,000 q buza kelt el, szilárdan tartott, finom minőségűek 5—10 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 26-90 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 25 korona, 76.5 kilós tiszavidéki, hibás búzáért. Egyéb gabonane-műek közül rozs és zab változatlan, árpa és tengeri szilárd. Forgalomba került: 400 q rozs, 19.60 koronás áron és 500 q zab, 17—17.25 koronás árakon. A határidő-piacra a mai üzlet hideg időre és magasabb amerikai jegyzésekre barátságosan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán rendkívül csekély kínálat és ugyanilyen kereslet mellett igen csendes maradt az irányzat, mi mellett az árfolyamok néhány fillér keretén belül ingadoztak, utóbb pedig csekélységgel gyöngültek. A tegnapi zárlatához viszonyítva végeredményképpen ma az áprilisi buza és az áprilisi rozs árfolyama változatlan maradt, az októberi buza, az októberi rozs és a májusi tengeri két-két fillérrel gyöngült, az áprilisi zab pedig két fillérrel javult.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.60—26.—	79	26.20—26.65
"	76	25.60—26.—	80	26.25—26.85
"	77	25.70—26.—	81	27.10—26.80
"	78	25.10—26.40	82	—
Fejérmegyer uj	75	25.50—25.70	79	27.—27.10
"	76	25.50—25.70	80	26.65—27.10
"	77	25.70—25.95	81	—
"	78	25.95—26.15	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.85—26.10
"	75	—	79	26.40—26.40
"	76	25.50—25.70	80	26.15—26.50
"	77	25.70—26.10	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.95—26.50
"	75	—	79	26.10—26.70
"	76	25.60—25.20	80	26.40—26.75
"	77	25.80—26.—	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	20.10—20.30
" középminőségű uj	—	—	—	20.20—20.30
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.90—16.80
" II. rendű	—	—	—	16.20—16.80
Köles	—	—	—	17.55—17.80
Zab I-rendű	—	—	—	17.20—17.50
" II-rendű	—	—	—	14.—14.20
Tengeri belföldi uj	—	—	—	—
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra ellett:

Buza: Tiszavidéki: 200 q 80 k 26.90 K, 200 q 80 k 26.80 K, 150 q 80 k 26.40 K üszkös, 1000 q 79 k 26.80 K, 100 q 79 k 26.65 K, 100 q 79 k 26.80 K felső Budára, 200 q 79 k 26.75 K, 100 q 79 k 26.70 K felső, 100 q 79 k 26.60 K, 400 q 79 k, 500 q 80 k 26.45 K, 100 q 79 k 26.50 K felső, 100 q 79 k 26.50 K felső, 1600 q 78.5 k 26.60 K felső, 700 q 78 k 26.55 K, 100 q 78 k 26.55 K, 100 q 78 k 25.80 K felső üszkös, 200 q 77.5 k 25.70 K Budára, 100 q 76.5 k 25 K. Pestvidéki: 200 q 79 k 26.75 K, 100 q 78 k 26.40 K, 100 q 76 k 25.90 K, 100 q 74.5 k 25.30 K. Fejérmegyei: 250 q 79 k 26.60 K, 150 q 78 k 26.30 K, 100 q 77.5 k 26.35 K. Felsőmagyarországi: 250 q 79.5 k 26.55 K, 200 q 78 k 26.30 K, 300 q 76 k 26 K, 200 q 76 k 25.40 K üszkös, 300 q 75 k 25.20 K. Bácskai: 300 q 79.5 k, 100 q 79.5 k, 100 q 80 k, 100 q 78 k, 100 q 76 k 26.65 K, 300 q 76 k 26.60 K Budára. Rozs: 400 q 19.60 K kpf par. Zab: 100 q 17.55 K, 100 q 17.55 K, 100 q 17.40 K, 100 q 17.40 K, 100 q 17 K kpf. Az árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők. A határidő-piacra kötöttest: Délelőtt: Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re: Buza áprilisa 12.75—12.77—12.74—12.77—12.72— Buza októberre 10.86—10.87—10.85—10.87—10.84— Rozs áprilisa 10.06—10.04—

Rozs októberre 9.05—
Zab áprilisa 8.63—8.65—8.62—8.64—
Tengeri májusra 7.31—7.30—7.28—7.30—7.29—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.72—12.73
1909. októbert buza	10.84—10.85
1909. áprilisi rozs	10.05—10.06
1909. októberi rozs	9.06—9.07
1909. áprilisi zab	8.63—8.64
1909. májusi tengeri	7.28—7.29

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 26-tól 1909. január 27-ig.

Érkezett Elszállított

	m	é	t	e	r	m	a	s	a
Buza	3929	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozs	1409	—	—	—	—	—	—	—	—
Árpa	1173	—	—	—	—	—	—	—	—
Zab	504	—	—	—	—	—	—	—	—
Tengeri	666	—	—	—	—	—	—	—	364
Liszt	102	—	—	—	—	—	—	—	7286
Korpa	—	—	—	—	—	—	—	—	1587

Értéktőzsde.

A mai tőzsde forgalmát nagyon csendes üzletmenet s változatlan árfolyam jellemezte. Egyedül a Rimamurányi részvényekben volt élénk kereslet, melyeket vásárlások követtek. A déli tőzsdén a Rimamurányi részvények mellett a Leszámitoló bank és a Hazai bank részvényei is keresettek voltak, de az előfordult kötések nem hoztak lényegesebb árfolyamemelkedést. A déli tőzsde zárlatához élénkebb lett az üzletmenet az értéktőzsdén, de az árfolyamokban beállott szilárdság már csak az utótőzsdére maradt. A déli tőzsde záróárfolyamai alig egy koronával magasabbak a tegnapi zárlatához képest, kivéve a Rimamurányi részvényt, mely három koronával s a Leszámitoló bankot, mely két koronával magasabb. Az utótőzsdén megindult szilárdság a vezetőértékeket harmadfél koronával felhajtotta. A szilárdságot Bécsben nyugodtabb belpolitikai hírek idézték elő. A helyi piacon a Drasche, a Danubius-, a Hadfelszerelési részvények voltak forgalomban, melyekből néhány kötés is volt. A járadékpiac változatlan árfolyamok mellett üzletlenül folyt le. Egyébként a mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 626.25—629.25 koronán, Magyar hitel 728.50—729.50 koronán, Államvasut 673—674 kor., Leszámitolóbank 480.50—482 K, Jelzálog 412—412.50—412 K, Rimamurányi 528.50—532.50—531 kor., Városi villamos vasut 264 kor., Közuti 573—572.50—573.75 kor., Hazai bank 280.50—281 kor., Magyar villamosági 318 kor., Salgó 580 kor., Danubius 276—278 kor.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Magyar hitel 728.50, Jelzálogbank 412—412.50, Rimamurányi 528.50—529.75, Közuti vaspálya 573 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 626.25—627.25—629, Magyar hitel 728.50—729.50, Osztrák-magyar államvasut 673—674, Leszámitolóbank 480.50—482, Jelzálogbank 412, Rimamurányi 530.50—531.50—531—532.50, Városi villamosvasut 264, Közuti vaspálya 572.50—573.75—573.25—574 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10, február hónap végére 28—30 K.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 628, Magyar hitel 729, Államvasut 674, Leszámitoló 482.50, Jelzálog 412.50, Rimamurányi 531.50, Városi vasut 263.50, Közuti vasut 573 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 28. (Saját tudósítónktól.) Több napig tartó árhanatlás után az északamerikai piacok könnyebb javulást jelentettek, de az itt észrevehetőbb befolyást nem gyakorolta az irányzat. A fagy miatt az irányzat nem szilárdulhattott meg, a konzum teljesen tartózkodott a vásárlástól és üzlet egyáltalában nem fejlődött ki, a hangulat mégis nyugodt és az árak változatlanok. Jegyztetett buza: tiszavidéki 15.55—13.95, bánági 13.25—13.55, mosoni 12.60—13, tótfelvidéki 12.50—13.10, deliavasuti 12.65—13.05, marchfeldi 12.50—2.85. Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.35, deliavasuti 10.10—10.30, különféle magyar 10.10—10.30, osztrák 10.05—10.25. Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.40—9.25, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.80—8.40, közpudnai állomások 8.20—8.80, deliavasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tenegri 7.45—7.70. Cinquantin 8.85—9.40. Magyar zab: 8.85—9.35, válogatott 9.35—9.75, cseh, morvaországi és alsó-ausztriai 8.95—9.05.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 28. A mai előtőzsdén is osendesen folyt az üzlet. A Törökország és Bulgária közti feszültség a spekulációt újabb tartózkodásra indította. Alpesi bányarészvények iránt mutatkozott valamivel élénkebb érdeklődés. Rimamurányi részvényekben folytatták a budapesti számlára eszközölt vásárlásokat, a többi értékekben nem kötöttek semmi üzletet, az árfolyamok azonban szilárdan tartották színvonalukat, sőt az államvasuti részvények emelkedtek is. Az irányzat gyenge forgalom ellenére az előtőzsde végéig javult berlini jegyzésekre és bécsi vásárlásokra szilárd volt. Az értékek árfolyamai 1—2 koronával javultak és barátságos hangulattal zárultak. Az üzlet forgalma kezdetben csendes volt, zárlat felé megélénkült. A készáru-piacra a Drasche-féle téglá 3—4 koronával olcsóbb, a Danubius hajógyár 10 és a Hadfelszerelési részvény 20 koronával drágább áron kelt el.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 625.75, Laenderbank 436, Bankgyesület 512, Államvasut 673, Déli vasut 101, Alpesi 627.50, Rimamurányi 528, Skoda 276.25, Török sorsjegy 182, Orosz járadék 96.30 korona.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 726, Anglo 292, Bankgyesület 515, Földhitelintézet 1054, Laenderbank 436.50, Union 528, Magyar jelzálog 412, Államvasut 673.25, Déliavasut 100, Dunagőzhajózás 923, Alpesi 629.75, Rimamurányi 532, Orosz járadék 96.30, Török sorsjegy 182.50, Magyar Leszámitolóbank 480 korona.

Bécs, január 28. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.10. Tiszai és szeg. kőcs. sorsjegy 142.—, Magyar hitelbank részvény 727.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 481.—, Rimamurányi 531.75, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 400.—, Magyar koronajáradék 91.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —.—, Magyar nyer.k. sorsjegy 188.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —.—, Magyar Jelzálogbank 411.—, Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, január 28. (Osztrák értékek zárata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.75, 1860-as sorsjegy 154.25, Osztrák hitel-sorsjegy 463.50, Angol-osztrák bankrészvény 291.75, Bécsi Bankverein 514.50, Osztrák-magyar bank 1758, Déli vasut 100.10, Dunagőzhajózási társ. 922.—, Dohány részv. 326.50, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 116.97, Osztr. Lloyd 415.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.10—97.55, Osztr. koronajáradék 94.15, 1864-es sorsj. 264.25, Osztrák hitelintézeti részvény 628.25, Union-Bank 581.50, Osztrák Länderbank 437.—, Osztrák-magyar államvasut 674.75, Elbevolgyi vasut 447.—, Alpesi részvény 628.75, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 411.—, Töröksorsjegy 182.80.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 28. A mai tőzsde elején ugyan szilárdabb irányzat nyilvánult meg, miután aggasztó politikai hírek nem voltak forgalomban, a spekuláció azonban továbbra is nagyfokú tartózkodást tanusított, amihez különösen a külföldi tőzsdék magatartása járult hozzá. Az árfolyam-ingadozás nem volt egységes. Élénk kereslet mutatkozott Ottavi-részvények iránt, miáltal bankok is kedvezően voltak befolyásolva. Bányarészvények azonban a német ipar kedvezőtlen helyzetére és az Iron Age csatlakozást keltő jelentésére való tekintettel el voltak hanyagolva. Vasutak nyugodtak voltak, csak varsó-bécsi vasut jegyzett magasabban. Járadékok tartottak. A további folyamatban bankrészvényeket az Ottavi-bányák állandó emelkedésére szintén élénken keresték, míg bányarészvények folytatták esésüket. Egyébként minden csendes volt. Zárlat ergedő. A készpénzpiac ipari értékei részben gyengébb irányzatot követtek. Magánleszámitolási kamatláb 2 százalékos, napi pénz 1 1/2 százalékos, ultimópenz 3—3 1/2 százalékos.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.10, osztrák hitelrészvény 198.10, Déli vasut 17.—, orosz bankjegyek 214.80, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.50, Disconto Commandit 185.40, Dinamitruszt 156.40, Harpeni 192.—, Unifikált török járadék: 93.10, 4.2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.20, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Bécsi váltóár 85.40, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 222.—, Gelsenkircheni 186.80, Laurakohó 199.—, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) január 27. 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.20, Osztrák hitelintézeti részvény 197.70, Osztrák-magyar államvasut 144.70, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.77, Bécsi Bankverein 180.50, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.15, Osztrák koronajáradék 94.55, Magyar koronajáradék 91.75, Osztrák-magyar bank 126.90, Déli vasut részvény 17.—, Elbevolgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.66, Párisi váltóár 814.83, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) január 27. 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 97.60, 1860, sorsjegy 159.50, Déli vasut 16.90, 4 százalékos aranyjáradék 97.70, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 141.25, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.55, Nyugodt.

London, január 27. Angol consol 83 1/4. Paris, (Zárlat) január 27. 3 százalékos Francia járadék 93.55, Osztr. aranyjáradék 98.60, Magyar aranyjáradék 93.50, 3 százalékos Olasz járadék 103.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 275.—, 5 százalékos marokkói járadék 514.—, 4 százalékos spanyol járadék 95.82, 4 százalékos unifikált török jár. 93.82, Török sorsjegy 174.50, Török dohányrészvény 351.—, Osztrák földhitelintézet 1127.—, Osztr. Länderbank 480.—, Magyar jelzálogbank 468.—, Banque de Paris 1520, Banque Ottomane 706.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépjár. 497.—, Urikányi község 154 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 2/3, Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/2 Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapesti vágómarhavásár.

Január 28. Felhajtott: Magyar bika 243 darab, ökr. 1473, tehén 789, bivaly 123, növendékmarha 50, pótfelhajtásra bejelentve 41, összesen 2727 darab. Árjegyzékek: (métermázsánként elősúlyban levonás nélkül.) Magyar hizott ökr., legjobb minőség 6-73, kivételesen 82 korona, közép 54-64, silányabb 44-52, magyar paraszmarha 52-62, silányabb 42-50, tarka hizott ökr. legjobb 74-84, középpminőség 60-72, silányabb 48-58 korona. Bika jobb 52-62, kivételesen 27, silányabb 44-50, bivaly 32-42, magyar tehén 40-56, tarka tehén 44-68, kivételesen 82, kicsontozni való marha 30-44, növendékmarha 32-56 korona. Váltakatlan nagyságu felhajtás mellett a kereslet jobb volt, ezért az irányzat is élelkebb volt s az árak általános-ságban 1 koronával mmázsánként emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

Január 28. Felhajtott 306 drb elő borju (közte 53 rugott), 13 drb leölt borju. Árjegyzékek: Elsőrendű elő borjúkért 96-104 fillérig, kivételesen 106-108 fillér, középpminőségű elő borjúkért 86-94 fillérig, leölt borjúkért 112-124 fillér, fiatal könnyű és rugott borjúkért 36-70 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élelkebb volt, az árak változatlanul maradtak.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községvidéki igazgatóság.) Jan. 28-án. Előző napi eladatlan maradvány 233 drb sertés, pótfelhajtás 69 drb sertés. Mai felhajtás 1476 drb sertés, 79 drb süldő, összesen 1778 drb sertés, 79 drb süldő. Eladatott 1460 drb sertés, 1 drb süldő. Mai maradvány 318 drb sertés, 75 drb süldő. Következő árak jegyzetelték: Zsírmentes: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 96-102 fillér, II. ordrendű 280-350 kilogramm 96-98 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 121-126 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogig 120-128 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 124-128 fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásári irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Heti lóvásár.

Budapest, január 28. (Hiv. tud.) A Tattersall telephelyen ma megtartott heti lóvásárra felhajtott 201 drb első és 343 drb másodosztályú, összesen 544 darab lovat. Eladatott 264 drb ló. A székesfőváros vagonok vásárolt 68 darabot 40-100 korona között váltakozó áruban.

Bécsi szurómarhavásár.

Jan. 28. A mai vásárra felhajtott: 5319 darab borjú, 2081 darab fiatal sertés, 2004 levágot sertés, 582 darab levágot juhot, 330 darab bárányt. Eladási árak kilogrammonként: Levágot borju 90-116 fillér; elsőrendű 118-132 fillér; leteleje 124-140 fillér; hussertés 94-120 fillér, hizott sertés 100-120 fillér; levágot hussertés 110-132 fillér, levágot hizott sertés 108-128 fillér, könnyű sertés 120-140 fillér; elsőrendű süldő 116-132 fillér; levágot juh 72-96 fillér; bárány 21-40 korona páronként.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmánességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában lényeges változás az utóbbi 24 órában sem történt. A hőmérséklet maximuma Fiumében 8 C. fok, minimuma Losonczon -24 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hideg idő várható, legfeljebb délnyugaton némi csapadékkal.

Table with columns: Állomás, Légyomás mm. 700 +, Abómrészeket Celsius székint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm. max. min., Hőmérőket. Lists various stations like A.-Szlátina, Ungvár, Kismárk, etc.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 28. —

Kinevezések. A miniszterelnök Thordai Drasche Lázár Alfréd segédtitkari címével és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót miniszteri segédtitkárrá, dr. Petri Pál fogalmazót címmelel és jelleggel felruházott miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá és Garamveszelei Kázy Károly fizetés nélküli segédfogalmazót valóságos miniszteri segédfogalmazóvá; a kereskedelmiügyi miniszter ifj. Rosenauer Lajos okleveles mérnök, beszerzésbányai lakost a kőműves, kőfaragó és ácsmeisteri képzettség megvizsgálására Beszerzésbányán szervezett bizottság tagjává, dr. Csécsy Jenőt fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter özv. Vajszada Károlyné okleveles kisdévodónő a felsővisóli állami kisdévodóhoz kisdévodónővé, az igazságügyminiszter Piniss Ferenc fehértemplomi kir. törvényszéki díjnyel a közhalmi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Megecsítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Weigang János apatini államilag segélyezett községi polgári iskolai igazgató-tanító igazgatói minőségében megecsítette.

Pályázatok. Zólyommiklóson postamesteri állásra; Remetemenzón (Szatmármegye) postamesteri állásra február 12-ig; a margittai járásbírósnál telekkönyvvezetői állásra 2 hét alatt; a szabadkai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt; a topolyai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Inn Duna, Inn Tisza, Inn Maros, Inn Szamos, Inn Kraszna N.-Majtény, Inn Laborcz Homonna, Inn Ung. Lists water levels for various rivers and stations.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table titled 'Budapesti értéktőzse.' with columns for 'Mai záró ár', 'Mai záró árfolyam', 'Záloglevelek, elsőbbségek', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok'. Contains detailed financial data for various institutions and markets.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az élet utja.

Az én utam az élet utja...
Hol én járok, sohasem nevetnek,
S nincs örömük az embereknek...

... Ott nincs vége a nagy csatának,
A szürke lelkek, élő árnyak,
Küzdenek ott jajongva, zugva...

... S ők nem tudják, hogy minek élnek,
Csak viszi őket a nagy élet...
S ők robotolnak, mert kenyér kell!

S ha elhullottak ezerével...
A sárban... gyáván... jönnek mások,
S így járják ők is a világot!

És ez az ut az élet utja...
Hol én járok sohasem nevetnek,
S nincs örömük az embereknek...

Kálmán József.

(A banaan.) A tropikus vidékek terményei mind nagyobb tért hódítanak a világpiacra. Ami nemrég még a vagyonos osztály kizárólagos élvezeti cikke volt, az ma-holnap közönséges csemege lesz, mint az alma, vagy a körte. Így például a narancs, amelyik tiz-tizenöt évvel ezelőtt még a ritkaságok és a drága csemegeidolgok közé tartozott, ma a téli piacra olyan közönséges, hogy sok helyen még az almánál is olcsóbb. Az ananász élvezése sem lesz már sokáig kizárólag a gazdagok kiváltsága. A narancs legveszedelmesebb konkurense azonban a banaan, amelyik évről-évre nagyobb mennyiségben kerül a világpiacra. Kevés gyümölcsöt lehet oly sokféleképpen felhasználni, mint a banaan és amellettt kellemes ízén kívül jelentékeny tápértéke is van. Angolországban és Amerikában a banaan különféle alakban kerül az asztalra. Nyersen, főve, sütvé, kirántva, olajban sütvé stb. Újabbban lisztet is gyártanak belőle, amely különösen a piskótához és hasonló tésztaemlékekhez alkalmas. A banaan hazája Közép-Amerika, India és a Kanári-szigetek. De itt is csak olyan vidékeken tenyészik, ahol az évi csapadék mennyisége jóval az átlagon felül van és ahol a hőmérséklet is állandóan igen magas. A tenyésztése nem jár sok

veszéltséggel. A dugványokat egyszerűen elültetik és azután teljesen magára hagyják. Körülbelül 14-15 hónap alatt a dugványból három-négy méter magas banaanpálma lesz, amelynek egyetlen, nagyjában a kukoricaészőhöz hasonló csoportos, úgynevezett buga termése van. Egy-egy csövön száz-százötven banaan helyezkedik el köröskörül. Ha a termést leszedték, akkor a fát tövében levágják. A gyökerekből egy, vagy több pálma nő, amely a következő évben ismét termést hoz. A viharok és az áradások alig ártnak a banaanültvényeknek. Annál nagyobb kár érheti azonban az ültetvényt, ha a banaanészület idején nem kezd. Mint majdnem valamennyi tropikus gyümölcs, a banaan is könnyen rothadásnak indul. Épp ezért a banaan még éretlenül szedik le a fáról, külön csomagolják, hogy a meleg ne érje és azonnal, külön erre a célra berendezett hajókra rakják. Mire a banaan eljut az amerikai vagy európai kikötőkbe, már teljesen érett és élvezhető. Az Egyesült-Államok banaan-bevitelét 1897-ben 15 millió bugát tett ki, 1907-ben pedig 45 milliót. Európába öt évvel ezelőtt a banaan még jóformán ismeretlen volt. 1907-ben már csupán Angliának a bevitelére is 7 millió bugára emelkedett.

(Althoff miniszter életéből.) Nemrégiben halt meg Althoff porosz vallás- és közoktatásügyi miniszter s most több érdekes apróságot elevenítenek föl az erélyes német államférfi életéből. Ezek közül való a következő is: Althoff nagy gondot fordított a főiskolákra s egy ízben arról győződött meg, hogy Göttingában nagy szükség van egy diákotthonra. Nem sokat gondolkodott, ennélfogva sem hívott össze, hanem elutazott a hannoveri muzeumba s ott az előkelőségeket rövid uton tanácskozára hívta meg. Mindenki helyeselte a tervet, de épp úgy aggályait sem titkolta el, hogy tudniillik pénzügyi akadályok is vannak. „Erre magam is gondoltam, — jegyezte meg az erélyes miniszter — de már most lássuk, mennyibe kerülne az épület.“ Egy gyorsan előhívott mérnök kiszámította, hogy bizony a diákotthon felépítésére legalább is 100,000 márkát kell fordítani. Althoff pár percig gondolkodott, azután egy iv papírt kért s erre a következőket írta: „Dr. Böttinger titkos kormánytanácsos Elberfeldből 100,000 márkát ajánl-ekezo a göttingai diákotthon céljaira.“ A miniszter még egy távirat-ürlapot is kért, ezen pedig a következő táviratot adta föl: „Dr. Böttinger titkos tanácsos, Elberfeld. Az ön és a köz érdekében éppen most jegyeztem a nevében 100,000 márkát, hogy a göttingai diákotthon megépíthessük. Althoff.“ A vá-

lasz egy óra múlva megérkezett s így hangzott: „Ezer köszönet, hogy rám gondolt. Az aláírást vállalom. Böttinger.“ A tanácskozó urak még együtt voltak, amikor a válasz megérkezett. „Látják uraim, — mondta a kiváló államférfi — a dolog már el is van intézve.“

(A páciensek közvetítése.) Berliini orvosi körökben feltűnést keltő leleplezés történt a napokban. Az egyik orvosi klub ugyanis nyilvánosságra hozta, hogy Berlinben egy német-orosz orvosi konzultációt közvetítő iroda működik, amelynek tevékenysége arra irányul, hogy gazdag orosz pácienseket ismert berlini orvosokhoz édesgessenek. Az orvosi tisztességgel össze nem férő közvetítés most szóbeszéd tárgya a német császárvárosban. A kellemetlen ügyben állítólag két berlini orvos-tinktély is szerepel. A leleplezés miatt különben az orvostársaságban fegyelmi vizsgálatot fognak indítani.

(Ezer frank egy csókért.) Kellemetlen kalandja volt a minap, mint egy berlini újság írja, a lausanne-yverdoni gyorsvonaton egy fiatal leánynak, aki atyjával együtt utazott. Ugyanbába a szakaszba, amelyben a leány atyjával helyet foglalt, fészálott Lausanneban egy előkelően öltözött fiatalember s a leánynyal szemben ült le. Utközben a fiatalember elővette pénztárcáját s tüntetően számolni kezdte a tárczából kikandikáló szép késhasú ezerfrankos bankjegyeket. A leány sóvár szemmel nézte a nagy csomó bankjegyet, mire a fiatalember észrevéve a leány pillantását, egy ezerfrankos bankjegyet ajánlott föl a leánynak egy csókjáért. A leány persze füléig elpiult a különös ajánlatra s kérdően atyjára nézett, hogy mitévő legyen. Atyja elnevette magát s kijelentette, hogy tréfából meg lehet tenni. A leány erre fölbátorodott s a következő pillanatban a fiatalember megkapta a csókot, a leányka pedig átvette az ezerfrankos bankjegyet, amelyet nyomban átadott atyjának, aki zsebre tette. A vonat néhány perccel utóbb berobogott egy állomásra, ahol a fiatalember kiszállott. A leány atyja kíváncsian elővette az ezerfrankos bankjegyet, de elképzeltetve meglepetése, amikor látta, hogy az ezerfrankos bankjegynek csak egyik oldala bankjegy, másik oldala pedig — egy nagy szappangyár reklámja. Hogy a dolog a fiatalemberre nézve nem végződött kellemetlenül, azt csak annak köszönhetette, hogy időközben nyomtalanul eltűnt a pályaudvaron tolongó tömegben.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irta: M. L. SEVERG.

— Tényleg, erre én is gondoltam, — szölt közbe Herne ur, s miután ön is beszél erről, teljesen elfogadhatónak találok. Azt hiszem, hogy a rendőrség csak éleslátását bizonyítja azzal, ha követi ezt a feltevést. Mert igazán nagyon könnyen feltehető az a gondolat, hogy valami löveget beröpítettek a nyitott ablakon és ezt mi nem vettük észre.

— Igaz — felelte Maitland — de ha ismétlem, hogy Darrov ur nemesak két méternyi távolságra ült az ablaktól, hanem hátul is és a szék támlája a feje felett legalább tizenöt centiméterrel magasabb, ami szinte védő paizs gyanánt szolgál, akkor nehezen lehet megmagyarázni azt, hogy egy löveg éppen az álla alatt találta el Darrov urat, ha csak az a löveg nem cikkesakos utat tett. De meg azt is meg kell jegyezmem, hogy a sebesülés inkább csak horzsolás, mert a csontott egyáltalán nem is sértette meg.

Eszerint tehát az a feltevés, hogy a gyilkosságot kiváltó löveg el, elesik. Mi marad tehát hátra? Vagy el kell ejteni egészen azt a gondolatot, hogy gyilkosság történt, vagy pedig az egyetlen eshetőség mellett kell maradni.

— Az egyetlen eshetőség? — ismételte Florence zavartan. — Attól tartok, hogy nem értem egészen mit jelentsen ez.

— Boesásson meg Darrov kisasszony, ha nem fejezték ki magam elég érthetően — szölt Maitland és könnyedén meghajolt. — Az egyetlen lehetőség ebben az esetben a következő: Ha Darrov urat meggyilkolták, akkor ezt csak közülünk valamelyikünk követhette el, mert csak annak volt alkalma a tet-

tet keresztülvinni. De akár gyilkosság, akár öngyilkosság történt, a jelen körülmények között nagyon fontos, hogy a fegyvert megtaláljuk, melylyel a tettet elkövették. Látják kérem, miért nem engedtem, hogy bárki is eltávozzék a szobából? Ha a gyilkoló esziköz nem fogják megtalálni, akkor azt teteleznék fel, hogy aki engedelem nélkül távozott, az vitte el a fegyvert is, hogy eltitkossze. Hiszen ez az egyedüli mód reá! Valaki kellett, hogy félretegye és más nem tehetette, csak az, aki eltávozott. Legalább így következett volna. Miután azonban egyikünk sem távozott; a rendőrség alaposan kikutatja a szobát és kikutat mindnyájunkat s így meggyőződhetik róla, hogy a halálhozó fegyver eltüntetéséért nem terhel minket felelőség.

Maitland szünetet tartott és Brownra nézett, mintha valami kijelentést várna tőle; ez azonban még erősebben szorította össze izmos állkapcsát és még sem mozdult.

Ha azonban a pillantás hangosabban beszélt minden szónál, akkor ez a komor arc két égő pontjával nagyon beszédes volt.

— Azt tanácsolom — folytatta Maitland, ügyet sem vetve Brown arcára, hogy mindegyikünk határozottan fejezze ki azt a kívánságát, hogy kutassák ki. A rendőrállomásról egy asszonyt lehet hivatni, aki őnt átvizsgálja — szölt halkan Florence-nehez és még hozzátette: — boesásson meg, hogy ezt a módot választottam, de fontos okok késztettek erre, amelyeket majd később megmagyarázok. Ha meg akarjuk fejteni a titkot, akkor kell, hogy a legnagyobb alaposággal járjunk el benne.

— Igazán föltre kellene ismernem az ön rendkívüli nagy ügyességét, melyet már eddig is tanúsított — felelte Florence — ha nem követném minden utasítását. Ez minden, amit köszönet gyanánt önnek nyújthatok az ön által tanúsított nagy szíveségéért.

A rendőr visszatért három tisztviselével

és ez által a társalgás újabb fordulatot vett. Maitland előre lépett és az egyik jövevényt üdvözölte, majd bemutatta őt mint Osborn urat, aki ismét egyik társát Allen urat és Godin urat a detektiv-speczialistát mutatta be. Osborn reám a közepes tehetségű ember benyomását tette, aki abban a meggyőződésben látszott élni, hogy a furfangosság és ravaszság mintaképe. Hangosam és dicsekvően beszélt, de amellett olyan szívélyes és nyílt hangon, hogy mégis megkedveltem.

Eppen ennek teljesen ellentéte volt Godin, aki szinte az önmegtartóztatásig szerény volt. Sok beszéd helyett inkább a háttérben maradt, ahol zavartalanabban csinálhatta feljegyzéseit. Rendkívül udvarias és amellett nyílt jellemű, szinte olyanak képzeltem, mintha üvegből volna, aki minden gondolatot akadály nélkül enged magán átsugározni. Csodálkoztam, hogy egy ilyen ember, aki képtelennek látszott arra, hogy saját érzéseit eltitkolja, miképpen járhat a bün sötét és rejtélyes utain. Hangja lágy, bársnyos, behizelgő volt és szinte ellenállhatatlan varázst gyakorolt a füle. Mikor Osborn egy meggondolatlan megjegyzést tett, ami sértette Florence érzelmeit, Godin szép arcvonásán fájdalmas kifejezés jelent meg, amelyet csak finom, szubtilis lelkű, szimpatikus természetnél lehet feltalálni.

Godin reám inkább egy lelkész, mint egy detektiv benyomását tette. Simára borotvált arca, gyönyörű, kifejezésteljes arcvonásai, melynek sápadtsága a márványra emlékeztet, a nagy, világos barna szemek, a szép metszésű, barátságos szája, ez mind egyesülve kifogástalan modorral és olyan fellépéssel, melyen érezhető az elfojtott erő, reám olyan lebilincselő hatással volt, hogy nem tudtam levenni szememet róla. Emlékezem, hogy önkéntelenül ezt mondtam magamnak:

— Milyen veszedelmes vetélytárs lenne ez egy asszony szerelméért!

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1909, január 29-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Nóra.

Színmű 3 felv. Irtá: Ibsen. Henr. Fordította: Reviczky Gyula.

Személyek:

Helmer Gál
Nóra neje P. Márkus E
Ervin Beódy
Bob (gyermek) Kiss A.
Ermi Bórszai M.
Rank orvos Pátnes
Orv. Lindenné Cs. Alszaghy
Güntner Szacsavay

Kezdeté 1/2 8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Forradalmi nász.

Színmű három felvonásban. Irtá: Sophus Michaëlis. — Fordította: Homonnai Albert.

Személyek:

Montaloup Vágó
Davout ezredes Papp
Marc-Aron Csontos
Jean Lasque Körmendy
Trésailles Tarnai
Du Barlas Thuroczy
Jeromos Réthay
Prosper Hátkai
Copin abbé Fenyvesi
Alaine de l'Estolle Forgács R.
Leontine Forrai R.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A szirének hazája.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLÓ-PROJEKTÓGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Messina és Reggio pusztulása. Ótödik sorozat.

Két jó barát. — Varázskaszkó. — A köpenieki suszter.

Erélyes hajóskapitány.

Modern panorámikum. — A dektekvek királya.

A végleggyűlés és egyéb beérkező újdonságok.

Kezdeté 6 órákor, vasár- és ünnepeken 3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

VIGSZÍNHÁZ.

A király.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Caillavet és Aréne.

Személyek:

A király Hagedűs
Obamaranda Fenyvesi
Boudier Csóth
Martha Varsányi I.
Blond Szerényi
Sernin Chamarrando Tanay
Thérèse Gothné
Lelorrain Thaboyi
Cornau Vendrei
Cruchet Palassa
Gabrier Gy. ö.
húsvet Sárkadi
A püspök Kazinczy
A szenátus elnöke Hársányi
Ripporter Barai
Szuzette Komlóssy I.
Francine Varga A.
Georgette Dalos I.
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Irtá: Rajna Ferencz. Zenéjét: Szép Ernő verseire szerelte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Eron herceg Gábor
Von Flüggen Szirmai
Von Saarburg Csizsér
Von Dennenvitz Sárosi
Von Stackelberg Margittay
Heilbrück Simai
Canisius Wolf Papi
Herma, neje Erdei B.
Thea, leánya Petráss S.
Prösch Libor Németh
Éde, a fia Ottó G.
Dürenslein Sárány
Firma, a felesége Nyárási
Hertha, leányuk T. Harmath I.
Dr. Frolocher Raskó

Kezdeté 1/2 8 órákor.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER 66 KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órákor. 11 órákor!

„BADE ZU HAUSE“

Jelenetek egy gőzfürdőből. Irtá: Satyr. Rendező: Rott S. Ezt megelőzi 9/11 órákor!

„Corpus delicti“.

Előközvetlenül

AZ ELSŐ STATIO

SATYR új bohózata.

Továbbá: teljesen új magán-számok. Nappali pénztár délután 9-11 óráig és délután 3-6 óráig. Az 1-5 emeleti „Castro de Parisban“ elsőrangú tánc-attrakciók. — Kezdeté 1/2 2 órákor. Telefon 14-22.

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 TELEFON 110-22

Uj műsor Uj szenzációk

Ma este 8 órákor

Az öngyilkosok klubja.

A harisnyakötő. — A Bika-szálló. — A vörös lámpa. — Az Ágy két képe: Az ágy alatt. — Nászéjszaka.

Holnap, pénteken, ELŐSZÖR:

3 kicsi nő

Operett. Irtá: WILHELM GYULA. Zenéjét szerelte: LASZKY A. BÉLA. Fordította: Mérey Adoll.

Ez évadban a külföld legnagyobb operettsikere! Jegyek elővetélti díj nélkül válthatók a hét összes előadására, a délutáni előadásokra mérsékelt áron.

A tükörtermében Royal-Cabaret (Conférencier Batta-szky) és táncattrakciók reggeli 5 óráig.

EDISON

Mozgófénykép Vállalat VI., Nagymező-utca 21.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órákor. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor.

Utolsó előadás kezdete 11 órákor.

Szenzációs újdonság!

Műsoron kívül: páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárak: Páholy 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 150.000 méter újdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 04-20.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acéi belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzetese is legmesszebbmenő játéklással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, cit. rak, okarinak stb. oleson legjobbak. Kiténtve elismert jó munkáiért.

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyára
Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-28.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonság.

EGY NAGY PETITE.

Bohózat, Irtá: Lucian. Ezt követi:

SZERELMI FÉSZEK.

Bohózat Irták: Glüger és Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, kedves Natalia, Sándor, férfi kettős és Pápay teljesen új magán-számokban, valamint: Flóra, hölgy-quadett, W. Collin's bijouterie moderne feltépte.

Jegyek: 12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és özv. Kontinó dohánykülönlegességi áruárujában. Andrassy-ut 29. A remek tükörtermében reggeli tánc és zene. Elsőrendű attrakciók. Belépődíj nincs. Vasár- és ünnep mérsékelt helyáru előadás. Kezdeté fél négy órákor.

DELI

Étterem és kávéház.

a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán), az újonnan átalakított

FIVE O'CLOCK.

étteremben naponta DELUTAN és este a KRAUSE művészkvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hideg ételeknek hához szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legpontosabban és izlésesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

MAGYAR LÁNYOK

Képes hetilap fiatal leányok számára.

Szerkeszti: TUTSEK ANNA.

Fiatal uri leányok, ifju kisasszonyok egyetlen heti lapja ez a képes heti újság. Java magyar írók, jeles tollu pedagógusok szólnak meg itten frissen irt munkáikkal, hogy egyfelől szórakoztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai közt átvigyék az iskolanevelő szerepét. Minden évfolyamán két új regény kezdődik. A „Magyar Lányok“ előfizetési ára negyvenkint 3 korona. Január elsőjével új évfolyam indul meg. A „Magyar Lányok“ kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot. Előfizetni bármely könyvkereskedésben lehet vagy közvetlenül a kiadónál SINGER ÉS WOLFERNÉL, Budapest, Andrassy-ut 10.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről

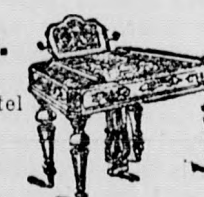
KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban.

10 évi kezesség!

OLCSÓ ÁRAK.

Katzky Lajos

építőművelkedő-mester

Zephyr szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek miniatúra

TELEFON Budapest, VI. ker.,

23-78. Liszt Ferenc-tér 14.

Heti műsor:

1909. január hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Hangversenyek
30 Szombat	II. Rákóczi Ferenc	A falusi verobek	—	A tanítónő	Falusi Idill	Tánczos huszárok	Az Országos Színházművészeti Akadémia előadása	—
31 Vasárnap	d. u. este	Bejazzók A csoda váza	A titok	—	Az ördög	A szerezse űa	A hollandi lány	Royal: Grünfeld négyes Zenepalota Szinfonikus hangverseny

MEGHÍVÁS

a Pesti magyar kereskedelmi bank 67-ik rendes közgyűlésére,

mely 1909. évi február 13-án d. u. 6 órakor a bank helyiségeiben fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Igazgatósági választások (az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók).
4. A felügyelő-bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21. §-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen résztvenni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíttetni, kinek azonban szintén szavazóképes részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesíthetése céljából a részvények szolvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február hó 10-ig az alant felsorolt helyek egyikén teendők le:

Budapesten:	a bank értékpapír-pénztárnál,
Brassóban:	a bank fiókjánál,
Debreczenben:	az Alföldi takarékpénztárnál,
Eszéken:	a bank fiókjánál,
Kassán:	a Kassai jelzálogbanknál,
Kolozsvárott:	az Erdélyi bank és takarékpénztár r. t.-nél,
Miskolcon:	a Borsód-Miskolci hitelbanknál,
Nagykanizsán:	a bank fiókjánál,
Nagyszombatban:	a bank fiókjánál,
Pozsonyban:	a Pozsonyi II. ker. általános takarékpénztárnál,
Sopronban:	a bank fiókjánál,
Szegeden:	a May R. Miksa czégnél,
Temesvárott:	a Delmagyarországi keresk. és gazdasági bank r. t.-nél,
Ujpesten:	a bank fiókjánál,
Ujvideken:	a bank fiókjánál,

hol is az 1875. évi XXXVII. t. cz. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapesten, 1909. január 29-én.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítottott
1847.

Brausweller Janos

Szegeden

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

GUMMI

és francia halhólyag különlegességeink u. m.:

"NEVERIP"
2, 4 K-ért tuzatonként

"HERKULES"
3, 5 K-ért tuzatonként

"GARANTIE"
(elszakíthatatlan) 3, 5, 8, 10, 12 K tuzatonként.

Kapható:

Glück, Schmidek és Rosenberg
nagykereskedőknél,
Epszt. VII., Rákóczi-ut 86/E.
a keleti p. u. közelében.

Küldünk 3 mintát bérmentve. 1 kor. bélyeg beklüszése után. Szétküldés díjköretlen.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.

A legjobb és leghiresebb
kötőgépek

szabadalmazott szerakkal ellátva.
Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve

Fő-Előnök: József Lajos
Főosztály: Csengerly u. 54/e

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. szedőorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyszólyást, hólyagbajt, sebeket, bujakort (syphilis), borbajokat, elgyengült térferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg- és hátgerincbajot, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Most jelent meg!

UDVARI ÉLET

A FRANCIA KIRÁLYOK ALATT

78 képpel

Ára füzve 8 korona, habos zöld selyemkötésben, aranszegélylyel 12 korona

Ugyanígy kiállításban jelentek meg:

<p>HIRES ASSZONYOK</p> <p>50 képpel</p> <p>Ára füzve 8 kor., habos vörös selyemkötésben aranszegélylyel 12 kor.</p>	<p>HIRES SZERELMESEK</p> <p>50 képpel</p> <p>Ára füzve 8 kor., habos kék selyemkötésben aranszegélylyel 12 kor.</p>
--	--

Kaphatók

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

HAJÓJÁRATJEGYZÉK

ADRIA

magyar kir. tengerhajózási részvény-társaság
vezérigynöksége: **HOFFMANN S. és V.** Budapest,
1909. február havában a következő gőzösk indúlnak

FIUMEBŐL:

Hová	Gőzös neve	Kelet
Marseille	Tisza	1-10
Liverpool**)	Sardinia	1-10
London, Hull	Murillo	1-10
New-York	Carmania	13
Liverpool	Pavia	5-15
London	Nagy Lajos	5-15
Liverpool**)	Algerian	10-20
Rouen	Deak	10-20
Lissabon, Antwerpen*)	Baró Fejérvary	10-20
Bordeaux**)	Zichy	10-20
London, Hull	Volturno	10-20
Liverpool**)	Fábian	15-25
Tunis, Algier, Gibraltár	Matlekovits	15-25
Tanger, Oran*)	Pannonia	27
New-York	Brescia	15-25
Liverpool	Mecklenburg	15-25
Hamburg**)	Kolozsvár	15-25
Rotterdam**)	Tibor	15-25
Glasgow**)		15-25
Leith		15-25
London, Hull	Ronda	11/25.-III/8.

A *gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.
** Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

BEHOZATAL

Honnan	Hová	Gőzös neve	Kelet
Santos, Rio de Janeiro	Triest/Fiume	B. Kemény	I/25.-II/5.
Rotterdam, Antwerpen	Fiume	Szeged	I/25.-II/5.
Hamburg**)	"	Mecklenburg	I/25.-II/5.
London, Hull	"	Ronda	I/25.-II/5.
London, Grimsby, Leith	"	Kálmán király	I/28.-II/8.
Newyork	"	Pannonia	4
Liverpool**)	"	Alexandria	1-10
London, Hull	"	Congo	1-10
Hamburg**)	"	Austria	5-15
Liverpool	"	Tyria	5-15
Rouen	"	Arad	5-15
London	"	Báthori	10-20
Glasgow	Triest/Fiume	Jó ai	10-20
Bordeaux	"	Széchenyi	10-20
Gibraltár, Tanger	Fiume	Jókai	10-20
Oran, Algier	"	Tisza	15-25
London, Hull	"	Douro	10-20
Liverpool**)	"	Persian	15-25
Rouen	"	Baross	18-28
Rotterdam, Antwerpen	"	Duna	18-28
Glasgow	Triest/Fiume	Baton	18-28
Liverpool	Fiume	Cypris	18-28
Santos, Rio de Janeiro	Triest/Fiume	Stefánia	II/28.-III/10

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume-spanyolországi vonal.
Fiuméből: Rákóczy 6., Led-rer Sandor 13., Zrinyi 20.
Kassa 27. Valenciából: Kassa 3., Matyas Király 10., Andrásy 17., Rákóczy 24.

B) Fiume-marseille-i vonal.
Fiuméből: Árpád 3., Szent László 10., Adria 17., Szapary 24.
Marselleből: Adria 3., Szapary 10., Árpád 17., Szent László 24.

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedése, továbbá mindennemű bőrelszarusodás ellen.

A hatáért jót állás vált. Ialta.

Központi szék. raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. Meidling-Bécs

E tapasz csak egy napig használható és pedig darabonként 120 kor. Mindig határozottan LAUSER-féle turista-tapasz kérésre.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármely

nemi betegségben szenvednek

mint húgyszólyos és hólyagbajok, húgyszólyoskötések, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis) az önfertőzés utóbajaként fellépő idegbajok, kornál térferő elgyengülés, barnály bőrkültesek stb., nőknel fehérnyás, méhbetegség, barnály bőrkültesek stb., kezes gyógyítására szigorúan tudományos és lelkimeretes gyógymóddal fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai

hirneves szakorvosi rendelő-intézet

Budapest, VI., Andrásy-ut 24.

Rendelés naponta 10-4-ig és este 7-8-ig. Idült húgyszólyos és hólyagbajok vizsgálata villamos húgyszólyosító segélyvel. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakszertű tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodik. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Neustein Fülöp

Cukrozott hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák, a

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsőjük miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tőkeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beklüszése mellett egy tőkeres bérmentve küldeték.

OVÁS! Utánzásoktól különösen óvakodunk. Kérjünk határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyel, piros-fekete nyomtatásban „SZENT LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A keresk. törvényekileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva

NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hez
imzett gyógyszerháza, Bécs, I., Plankeng. 6.
Kapható: Budapest, Török J. gyógyszerháza, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26.

E hirdetés rovatban minden szó egyeztetési beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyeztetési beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Magán építőiparosiskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgához...

12 db Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabiné, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit...

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk bútort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut...

Kotlós tyúk hiányában csirkét, libát keltethetünk (nem géppel) biztos sikerrel...

Csemegeszlőt, fagymentesen csomagolva postakosárunként 3.50 K. csomagolással, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbaracklekvar kg. 1.80...

Hordóskaposztát, kosáruvegként 2.20, világos kajszinbaracklekvar kg.-ját 1.80, mézédese szilvalekvárt kg.-ját 80 fillérért...

Fajborokát, lefejtve, kölcsönhordóban, 28 koronájával, kisüstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért...

Parlamentit gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás...

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállítás Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Singer varrógépeket nagyban eredeti gyári árban 75 koronától feljebb és minden árfelemlés nélkül havi 8-10 kor. részletfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41. sz. hokizetek Baross-ter 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ügynökökkel nem dolgozunk.

Saját gyártmányú vas- és rézbútorok Rézgy. 45.- frt. Vasgy. matracozal. 6.50 Gyermekágy. 11.50 Sodranyágy-betét. 3.50 Vas- és rézbútorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT Király-utca 99. sz. TELEFON 57-91.

Stenográfia Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken...

Vadászfegyver Ritka kedvező alkalmi vétel, egyenként is poton áron eladó. Közöttük Toplew-kulesu Lancaster 20 frt. Előrefelnyitó lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú. Bücskfinte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Bijeetoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsövekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogzhammerles, ugyanígy alkalmi ajándék tárgyak szobnól-szob) dísz és hasznalati tárgyak és Gramofon beszélőgépek...

Magányomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését st. elintézi egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel- és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52.

Jogi, politikai szigorlatokra, alac- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámveteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón elkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminárium. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III., em. 6. (ezelőtt VI., Róza-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 681

BÚTOROK hááló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá grizsoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni bútorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinyo-utca sarok. 267

ELEKTRO-MOTOROK minden nagyságban állandó nagy raktár LAUB LIPÓT BUDAPEST, 643 Liszt Ferenc-ter 17. sz.

30 forint. Varrógépek egy új valódi családi Singer varrógép, zarszekrényvel 6 évi jótállással csak! SINGER A. muggépszénel Bpest, főútlel Akáca-u. 55. Mindennemű varrógép javítását a legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. 736 SCHILLER ISZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedűt közpénzből áron a legújabb rendszerű bankhitel útján kizárólag csak! REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén Prospektus és árjegyzék ingyen. 649 Budapest, Király-u. 58.

Magányomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését st. elintézi egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel- és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52.

VARRÓGÉPEK családi és ipari célokra jótállással 12 frttől feljebb minden díj kaphatók Habán Alajos muggépszénel Budapest, Izabella-ter 3. Kérjen árjegyzéke!

Mme. Valter angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker. Feleske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legkíméltebb árak mellett. Átalakítások elfogadtnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

BENZINMOTOROK 15-25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók Kallai motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használható gőzszéplékészletek és óriasmalmok is kaphatók.

Modern urasági bútorok alkalmi vétele és eladása hááló-, ebédlő-, szalon-, őr szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbútorokban. GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. szám, ezelőtt Gyar utca. Telefon 14-09.

Soványág Az egyedüli eredménytől kísért háziaser a dr. Will am Harley tanár amerikai erőtáppora. Soványak tartos, szep felt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásra jótállást. Verszegenyseg, grengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kitüntette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Hasznalati utastással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/A.

Meghülésből származó hurutos bajoknál használjon Rethy-féle cukorkát. Ára gyógyszerárakban 60 fillér. 26796

Légszusz és villamos csillárok legelőnyösebben szerezhetőek be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyárban. Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Zálogcédulát ingkőrök, brillantok, smaragd, ezüstöt, ékszeret és rönkséget veszek. Kertész ékszerész, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95-48.

Badacsonyvidéki finom hegyi borokat, törkölypálinkát, csemegeszlőt, szőlőoltványokat, szőlővesszőket a legjobb minőségben, mérsékelt áron szállít Balogh Gyula szőlőgazdasága Balatonbénye. Árlap ingyen. 5701

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintezet Vác. Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskát, kő- és kőzetkőszit, számszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel tűzfafűrészeszátalokat, kerti és locomobil-vecskendőket stb. stb. Állandó nagy raktár. Kérjen ajánlatot!

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. SINGER JAKAB ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám Izabella-utca sarok.

Beszélőgépe kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók. MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST, VI., Király-utca 76. sz. Kérjen árjegyzéket!

!! Olcsó kölcsönök!! Tisztviselő kölcsön 6-6 1/2 óra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcsönt 4 1/2 óra 4-62-5.939 annuitás mellett. Másodhelyre 61 1/2 óra Óvásokokra az értékek 75%-ig a tönkmentességnek hadnyától kezdve előnyös feltételekkel. Tárcahitelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyosítunk. Ingatlanok, erdők, bányák megveszél. Csak talsorsjegyek hivatalos áron. Mindenfélő bankügylet lebonyolítását vállaljuk! Minden felvilágosítás díjmentes! Képviselek alkalmaztatnak! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, V. Lipótkörút 29. II. em. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 23430

Fűthető fürdőkád, körmelegítő kályhával, ládák 12 K-tól felebb, jegeszekrények és háztartási cikkek nagy választékban. LEFKOVICS ADOLF Wesselenyi-utca 51 E. Erzsébet-körút és Hársia-utca között Árjegyzék bérmentve.

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg: Filozófiai Irod Tára a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik Alexander Bernát és Bánóczy József. VIII. kötet.

KANT prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni. Ford. és bevezetéssel látta Alexander Bernát. Második javított és bővített kiadás. Ára 2 kor. 80 fillér. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedő (Wodianer I. és Fia) r.-t.-nél Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

INGYEN DRÁGABB, MINT HALUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYTASOK MINDEN IRÁNYBAN RÁFEL FÉNYKÉP ÉS BUDAPEST, VI. RÖTTENHIL-0-66 KÜLTETVE A 1908. ÉVI PÁRISI SZEMLEKÉPELŐ KÖLCSÖNÖZÉS ARANY-ÉREMMEL.